

SLUGA BOŽJI
ALOJZIJE STEPINAC

"Kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog, držimo nebeskim zaštitnikom njegove rodne zemlje, u kojoj su on osobno i Sveta Crkva pretrpjeli mnoge patnje"
Papa Ivan XXIII, u Konzistoriju, 28. III. 1960.

God. 1 (1994) 24. LIPANJ GLASNIK POSTULATURE BROJ 2/3 CIJENA 5K

SADRŽAJ

Sluga Božji Alojzije Stepinac - Glasnik Postulature - God. 1 (1994) Broj 2-3; Izdavač: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31 - 41000 Zagreb; Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31 - 41000 Zagreb; Adresa uredništva: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 41000 Zagreb, telefon: 275-122; **Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva "čudo", "svetost", "svetac" i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva;** Tehnički urednik: Gosp. Zdenko Zobec; Cijena: 5 Kuna; za inozemstvo 3 DEM ili 2 $USA; Izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara; rješenjem Ministarstva Kulture i Prosvjete Republike Hrvatske, Br. 532-03-1-7-94-01, časopis: "Sluga Božji Alojzije Stepinac", oslobođen je plaćanja poreza na promet; Tisak: Tiskara »Stampa«, Gornjostupnička - odvojak

Riječ urednika

Kad je u tijeku jedne audijencije 1946. godine jedan hrvatski hodočasnik upitao Papu Pija XII.: "Svetosti, kad će nadbiskup Stepinac biti imenovan kardinalom", Prvosvećnik je u prvi mah produžio s pozdravljanjem drugih hodočasnika, a onda se naglo okrene i odgovori: "Nemate kardinala, ali imate sveca!"

U prigodnom nagovoru, kod imenovanja novih kardinala 11. siječnja 1953. kad je i zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca uvrstio u Zbor kardinala rimske Crkve, isti je Prvosvećenik izustio ove riječi: "Iako je odsutan, mi ga očinskom ljubavlju grlimo i živo želimo, da bi cio svijet znao, da smo ga počastili dostojanstvom rimskoga grimiza, ali ni iz jednog drugog razloga, nego samo da nagradimo njegove izvanredne zasluge, kao i da posvjedočimo njegovu narodu našu dobrohotnost, da na osobiti način pohvalimo i utješimo naše drage sinove i kćeri, koji u tim teškim vremenima odlučno ispovijedaju svoju katoličku vjeru."

Tako je po svjedočanstvu Petrovog nasljednika kardinal Stepinac svojom osobnošću i porukom prepoznatljiv kao vjeran sljedbenik Kristov u općoj Crkvi i hrvatskom narodu koji odvažno ispovijeda svoje vjerovanje.

Dogmatska konstitucija Drugog vatikanskog sabora o Crkvi govori o svecima kao o ljudima koji su, premda dionici naše ljudske naravi, savršenije oblikovani na sliku Kristovu i po njima Bog drugim ljudima na opipljiv način očituje svoju nazočnost i svoje lice (usp. LG 50).

U tom vidu je i Sluga Božji ogledalo prepoznatljive Božje uprisutnjenosti u našoj Crkvi, u našem narodu, u čovječanstvu na prijelazu iz drugog u treće tisućljeće. U predgovoru prvog broja Glasnika tu je zbilju kardinal Kuharić prokazao govoreći da je Sluga Božji Stepinac Svjetlo Crkve u Hrvata, koje mora zasinuti i prosvijetliti našu Crkvu "svojom žrtvom, svojom vjernošću i svojom ljubavlju prema Bogu i ljudima."

Naznake toga svjetla orisane su na predstavljanju prvog broja Glasnika, unutar 33. teološkog svećeničkog tečaja na Šalati u Zagrebu, u utorak 25. siječnja 1994. Budući da je ovogodišnji svećenički teološki tečaj bio posvećen upoznavanju sadržaja i poruke novog Katekizma Katoličke Crkve, predstavljanje Glasnika Sluge Božjega na tom se mjestu providnosno udomilo. Naime, u primjenu nauka što ga Crkva po Katekizmu naviješta i uči, svojom se osobom i svojom porukom uklapa, ugrađuje i uprisutnjuje Sluga Božji Alojzije Stepinac, kao jasna ispovijest vjere u jedinoga pravoga Boga i onoga koga je on, u Duhu Svetome poslao, Krista Gospodina. U tom vidu njegova je osoba i njegovo svjedočanstvo na svojstven način oživotvorena kateheza, jer u njemu istine našeg Vjerovanja imaju svoje izvorno tumačenje i potvrdu.

Naš Glasnik nas i ovim dvobrojem želi upoznati s tim istinama ukorijenjenim u evanđelju i življenima u protivnostima što su ih čovječanstvu, Kristovim vjernicima na svim stranama svijeta i njegovom hrvatskom narodu, nametnuli protivnici Božji. Upoznajmo te istine naše vjere, zavolimo ih i živimo u svakidašnjici svog života. Poziv na život po evanđelju u prilikama željkovane državne samobitnosti obilježen je još zahtjevnijim posluhom vjeri. Nove društvene prilike nisu po sebi jamac boljem poimanju i življenju kršćanstva. Nepobitno je da se osjećamo sigurniji i slobodniji u ispovijedanju vjere, ali promicanje vrednota koje čovjeku omogućuju sazrijevati do sličnosti s Kristom, našim uzorom i našim učiteljem, upravo od nas kršćana iziskuje još dragovoljnije suživljavanje s misterijem križa Kristova i osobno pregnuće oko usavršavanja po uzoru Kristovu, što je svecima izvrsno uspjelo provesti u djelo.

Takvom usavršavanju i kršćanskom sazrijevanju, koje se i nadalje događaju uz protivnost čovjekovih čeznuća za slavom neba, neka doprinesu tekstovi naših suradnika, čitatelja, podupiratelja i svih koji su osjetili blizinu Božju po zagovoru Sluge Božjega Alojzija Stepinca, te dokumenti koji svojim sadržajem s povijesnog zrenika osvjetljuju i potvrđuju evanđeosku produhovljenost Alojzija Stepinca, koji neka, opet na svoj način, bude putokaz prema slavi neba i zaštitnik u tjeskobama života.

Katolički su vjernici obilježili 34. obljetnicu svetačkog preminuća Sluge Božjega. Pojedina spomen slova donosimo u cijelosti u ovome broju Glasnika, moleći ujedno sve voditelje hrvatskih katoličkih misija u svijetu, svećenike u domovini i voditelje pojedinih crkvenih ustanova da o proslavama u čast Sluge Božjega izvijeste Postulaturu, i pošalju joj tekstove govora, priredbi ili pjesama, kao i fotografije kako bi ti događaji obogatili opću katoličku zajednicu, Crkvu u Hrvata i doprinijeli pospješenju postupka za proglašenje blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

U slavljenju devetsto godišnjeg Jubileja zagrebačke nadbiskupije i 60-te godišnjice Alojzijeve posvete za Pastira Crkve zagrebačke odvažimo se usrdnije moliti, proživljenije slaviti otajstva našega spasenja i zbližiti se, jednodušno, poput vjernika u prvoj Crkvi oko Nazaretske Djevice. Euharistijska slavlja koja se u ovoj godini Jubileja održavaju svakog desetog u mjesecu, na spomen svete smrti Sluge Božjega, jedan je od načina da zahvalimo Bogu za dobročinstva koja nam je iskazao poslanjem velikodušnih radnika na njivi Crkve zagrebačke i da stekenmo čvršće pouzdanje u Boga, izvor svakog blagoslova.

Ohrabruje spoznaja kako su mnogi naši svećenici i vjernici s oduševljenjem prihvatili prvi broj Glasnika. Nadam se će on iz broja u broj postajati sve jače svjetlo Božje prisutnosti medu nama. Zahvaljujem svim čitateljima, suradnicima, prijateljima i dobrotvorima Postulature koji su svojim svjedočanstvima, fotografijama, izrescima iz novina ili svojih dnevnika, ili pak darom, omogućili da još smjelije pokročimo u susret proglašenju blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Do toga čina predstoji još mukotrpan hod. Nadam se da će ga svaki čitatelj pospješiti darom svoje ljubavi i domišljatosti.

Urednik

PREDGOVOR MONS. MARIJANA OBLAKA

UZOR VJERNOSTI U TRPLJENJU

Mala sjećanja na slugu Božjega Alojzija kardinala Stepinca

Mons. Marijan OBLAK, nadbiskup zadarski, rođen je 8. prosinca 1919. u Velom Ratu, na Dugom otoku. Za svećenika je zaređen 5. kolovoza 1945. Izabran za naslovnog biskupa Flaviade 30. travnja 1958., i posvećen kao pomoćni biskup Mons. Mate Garkovića, zadarskog nadbiskupa, 6. srpnja 1958. Od 20. kolovoza 1969. vodi, upravlja i posvećuje zadarsku Crkvu. Za Glasnik Sluge Božjega i na radost njegovih čitatelja, nadbiskup Oblak je ovim riječima opisao svoje dojmove i svjedočanstvo o Sluzi Božjemu:

U naslovu je redovito zbijen sadržaj napisa. Nikad nisam bio u blizini Sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga. Nikad nisam s njime riječ izmijenio. On se je ipak uprisutnjivao u moj život izdaleka, nečujno i nezaboravno. Zato i naslov 'Mala sjećanja'. Spomenut ću neke zgode.

Prvi puta sam čuo za njega kao srednjoškolac. Na stranicama dnevnika "Hrvatska Straža" čitao sam o njegovu imanovanju nadbiskupom koadjutorom u Zagrebu. Prvi put sam ga vidio kao sjemeništarac, u blagovaonici Sjemeništa u Šibeniku. Sluga Božji je predvodio hrvatsko nacionalno hodočašće u Isusovu domovinu Palestinu. Hodočasnički parobrod pristao u Šibeniku i zadržao se neko vrijeme u luci. Sluga Božji je pohodio Sjemenište. Bio sam na dnu blagovaonice, suprotno od mjesta gdje se je on zadržao. Mlad, mršav, uspravan, u biskupskoj reverendi, s crvenom kapicom na glavi, križem na prsima, crvenim pojasom opasan. Takvim sam ga zapamtio. Ravnatelj nam ga je predstavio i pozdravio ga. Nadbiskup nam je uputio nekoliko riječi pozdrava i poticaja.

Završetak moga bogoslovskog života, pri završetku rata, doveo me je s drugim kolegama iz Đakova u Zagreb. I opet jedno viđenje iz daleka. I opet u blagovaonici Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa. Jedne večeri bio je Nadbiskup na večeri s poglavarima, za poglavarskom stolom, i s bogoslovima. Sve je proteklo kao na najuobičajenijoj večeri.

Ne dugo nakon toga Nadbiskupov susret sa svim bogoslovima, u prisutnosti rektora dr. Franje Šepera, u dvorani "Vijenac". Bili su to dani povlačenja i bijega iz Hrvatske prema Sloveniji i Austriji. Osjećalo se rasulo, strah, neizvjesnost. Psihoza je bila teška, napeta u iščekivanju nepoznatog. Partizani su na vratima grada. Poznate su bile njihove bezbožne značajke. Vojska se povlačila i brojni građani. Pridružio im se i pokoji svećenik i bogoslov. Nadbiskup je došao među bogoslove izreći svoje svjedočanstvo: "Ja ostajem u Zagrebu". To je bio najrječitiji govor bogoslovima što im je činiti, kako se ponijeti. Nadbiskup nije umanjio težinu časa. I nikome nije nametnuo odluku, poći ili ostati. Zasvjedočio je vlastitu odluku, javno i jasno.

Taj mi je sudbonosni čas nezaboravan. U Nadbiskupovu nastupu sabrala se sva njegova osobnost: smiren, Bogu predan, vjeran svojoj pastirskoj službi i svojoj Nadbiskupiji. Pastir ne ostavlja svoga stada, ne bježi kad vidi lopova i vuka koji dolaze klati, ugrabiti i rastjerati ovce. Pastir

Mons. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski

dobri daje život za ovce (usp. Iv 10). Nadbiskup je nerazdvojiv od svoga hrvatskog naroda, baš u kriznome času. Svjedoči rodoljublje trpljenja. Pripravan suočeljiti se s novom, nesklonom stvarnosti, društvenom i političkom, koja će se odraziti na cjelokupan religiozno-crkveni život u Hrvatskoj cijeloj. Zasigurno, njegov dolazak među bogoslove - budućnost Crkve zagrebačke i Crkve u Hrvata - nije bio improviziran. Sazreo je taj susret u Nadbiskupovoj molitvi i meditaciji i pastirskoj odgovornosti. I za mnoge je bio odlučujući. Blagoslovan i za mene i moju odluku ostati.

Početkom srpnja 1945. godine sudjelovao sam na zavjetnome zagrebačkom hodočašću u Mariju Bistricu. Doživio sam Nadbiskupa kao stvarnog hodočasnika, pješaka. Na tome hodočašću je propovijedao Mons. dr. Smiljan Čekada. Ali sutradan navečer, na završetku hodočašća, ispred svoje katedrale u Zagrebu, na trgu prepunom vjernika, Nadbiskup je govorio. On je jasno i odlučno upozorio na već očite, bezbožne značajke nove vlasti. Pamtim iz njegove propovijedi ove stihove partizanske pjesmice: "Nosim kapu na tri roga/ i borim se protiv Boga".

Kad je započeo Nadbiskupov sudski proces bio sam vjeroučitelj na gimnaziji u Šibeniku. Novine i radio huškali su i poticali "narodne" peticije, da se "zločinac", "kolaboracionist", "neprijatelj" strogo kazni i osudi. U njemu se je sudilo Katoličkoj Crkvi. Mučna je bila situacija. Trebalo je izdržati u takvoj atmosferi dolaziti u "partizansku" školu i predavati vjeronauk. Rijetko se je tko od profesora usudio saobraćati s vjeroučiteljem. Pogledavali smo se u šutnji.

Prvi mi je prišapnuo vijest dana, da je Osuđenik imenovan kardinalom, kanonik Janko Penić kad sam po drugi put bio student u Zagrebu. Osjetio sam da je moralna snaga snažnija od fizičke. Papa Pio XII. je pred cijelom Crkvom i čitavim svijetom posvjedočio za Pravednika. Zna se kako je reagirala ondašnja jugoslavenska vlada u Beogradu - prekidom diplomatskih odnosa sa Svetom Stolicom.

Za vrijeme Nadbiskupova tamnovanja u Lepoglavi i zatočeništva u Krašiću rijetko je koja vijest doprla do mene u Šibenik i potom u Zadar. Ipak od vremena do vremena netko se je uspio probiti do njega u Krašić i od njega prenijeti poruku, posebice poruku vjernosti svećenicima u godinama kampanje za učlanjenje u tzv. Svećeničko udruženje, poticanog, kontroliranog i manipuliranoga od komunističkog režima. Kardinalov je stav pridonio da je Udruženje ostalo u Hrvatskoj posve beznačajno i malobrojno. Isto tako i u Nadbiskupiji zadarskoj.

Iz toga doba kao mladi svećenik dobio sam šapirografirane propovijedi. Pisac nije bio označen. Usmeno se prenosilo da su to Kardinalove propovijedi. Na prvi mah mi se činile suhe, različite od ondašnje propovijedničke literature. Te su propovijedi bile izričito biblijske. Još u ono vrijeme novost. Kardinal je pružio pravu hranu svećenicima i Božjem puku. Kardinal je živio od riječi Božje. II. vatikanski sabor mu je dao pravo.

Kao pomoćni biskup blpk. Mate Garkovića, nadbiskupa, predstavljao sam Nadbiskupiju zadarsku na Kardinalovu pogrebu. Otputovao sam iz Zadra u Zagreb a da se nije znalo gdje ni kako će biti pokopan. Pogreb u zagrebačkoj prvo-stolnici doživio sam kao priznanje i zahvalnost ne samo Crkve zagrebačke nego cjelokupne Crkve u Hrvata i sveopće Crkve Katoličke u izaslanstvu inozemnih biskupa i dolaskom bečkoga kardinala Königa koji je na putu doživio prometni udes. Od Kardinalove se smrti dnevno molim Presvetom Trojstvu da proslavi svoga vjernog slugu. A Sluzi Božjemu preporučam naš hrvatski narod, život i vjeru.

Sluga Božji Alojzije kardinal Stepinac na sebi je ponio časno jedno vrijeme teško i povijesno. On je svojim svjedočkim trpljenjem proveo Crkvu u Hrvata kroz njezino svjedočko trpljenje za svoga Gospodina, u vjernosti Petrovu nasljedniku na zemlji. Crkva u Hrvata, baš na ispitu rafiniranog progonstva, sačuvala je svoj identitet vjernosti Bogu, pobožnosti Gospi, zajedništva s Papom. To su pokazala slavlja 1300. ljeta pokrštenja Hrvata u Solinu, Ninu, Biskupiji kod Knina i Mariji Bistrici.

Narod hrvatski i Crkva u Hrvata promjenom društveno-političkih prilika u Hrvatskoj i cijeloj Srednjoj i Istočnoj Europi prešle su u novo, odgovorno razdoblje svoga života koje nije bez novih teškoća i opasnosti. Posljedice traju. Baš one u duhu i mentalitetu i navikama. Mnoge su vrednote porušene. Pred nama je razdoblje duhovno-moralne obnove. Nimalo lako i kratkoročno. Nepokolebivi, načelni lik Sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca kako se držati i živjeti evanđeoska moralna načela u javnom, društvenom, političkom, kulturnom životu, primjenjivati ih u sredstvima javnog priopćavanja, televiziji, radiju i štampi, kao i u životu obitelji i pojedinaca, svima nam je putokaz u služenju moralnoj obnovi svoga hrvatskog naroda. Njegova beatifikacija neće biti samo službeno priznanje Crkve za njegovu prošlost nego trajni GOVOR za našu sadašnjost i budućnost.

+ Marijan Oblak
nadbiskup zadarski

Zadar, 25. travnja 1993. godine

Spomen slavlja u domovini i hrvatskim katoličkim misijama diljem svijeta

O spomenu 34. godišnjice usnuća u Gospodinu Sluge Božjega održana su euharistijska slavlja, brojne proslave, svečanosti i priredbe. Taj su događaj posebnim emisijama obilježili hrvatski radio i televizija, brojni natpisi pojavili su se u dnevnom i tjednom tisku, a prigodne akademije i proslave održane su u Splitu, Veloj Luci, Novoj Gradiški, Krašiću i drugim mjestima.

Velike su proslave bile u Frankfurtu, gdje je svetu misu predvodio mons. Juraj Jezerinac, zatim u Stuttgartu, Torontu, New Yorku, Sydney-u i gotovo svim središtima hrvatskih katoličkih misija na svim stranama svijeta.

Među mnoštvom Božjeg naroda zapaženi su crkveni velikodostojnici i državni veleposlenici, te brojni svećenici. Tako su u Zagrebu uz kardinala Franju Kuharića u svečanoj Euharistiji bili nazočni mons. Giulio Einaudi, Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, mons. Theodor Edgar McCarrick, nadbiskup Newarka u U.S.A., mons. Vinko Puljić, nadbiskup vrh-bosanski, mons. Ratko Perić, biskup Mostarsko-Duvanjski i Apostolski Administrator Trebinjsko-Mrka-njski, mons. Slavomir Mikovš, vladika križevački, te mons. Djuro Kokša, mons. Juraj Jezerinac i mons. Marko Culej, pomoćni biskupi u Zagrebu. U koncelebraciji je sudjelovalo oko 150 svećenika.

U ime dr. Franje Tuđmana, predsjednika Republike Hrvatske, bijaše nazočan dr. Jure Radić, dr. Žarko Domljan, potpredsjednik Hrvatskog sabora, te gosp. Nedjeljko Mihanović i Ivan Milas, saborski zastupnici. U zagrebačkoj katedrali uočeni su i dr. Stjepan Lacković, tajnik Sluge Božjega i mons. Georg Hussler, bivši predsjednik Međunarodnog Karitasa.

Koncelebraciji u Rimu, koju je predvodio kardinal A. Silvestrini, sudjelovali su kardinal Roger Etchegaray, predsjednik Papinskih vijeća Justitia et Pax i Cor unum, mons. Josip Uhač, nadbiskup, tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda, mons. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski, mons. Joakim Herbut, biskup skopski, mons. Josip Bozanić, biskup krčki, profesori pojedinih Papinskih učilišta, brojni hrvatski svećenici koji rade u Dikasterijima Sv. Stolice, ili su na specijalizacijama na Papinskim učilištima.

Bili su nazočni veleposlenici Republike Hrvatske i Slovenije pri Svetoj Stolici, prof. Ive Livljanić i gosp. Štefan Falež, akademik Davorin Rudolf, veleposlanik Republike Hrvatske u Italiji i drugi istaknuti hrvatski djelatnici u Rimu.

U Krašiću je svečano spomen slavlje predvodio o. Bonaventura Duda, OFM, a u slavlju i ispomoći u ispovijedanju sudjelovalo je pedesetak svećenika.

Za čitatelje Glasnika donosimo prigodnu homiliju što ju je kardinal F. Kuharić održao u zagrebačkoj prvostolnici, propovijed o. B. Dude u Krašiću, te pojedine misli iz propovijedi kard. A. Silvestrinija održane u crkvi Hrvatskog Papinskog Zavoda Sv. Jeronioma.

PORUKA SLUGE BOŽJEGA JEST TRAJAN POZIV NA OBNOVU U DUHU KRISTOVA EVANĐELJA

Propovijed kardinala Franje Kuharića, u zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 1994.

Draga braćo i sestre u Isusu Kristu!

1. Danas, na 34. godišnjicu blažene smrti Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, želimo u svjetlu Božje riječi koju smo čuli razmišljati o određenim porukama Sluge Božjega. Te su poruke uvijek suvremene, jer su crpljene iz vječnog izvora Božje objave! Te su poruke upućene našoj savjesti, da uvidimo duboke, gotovo smrtonosne rane u dušama osoba, obitelji i cijeloga naroda. Poruke i poticaji, nadahnuti istinom Božjom, nisu samo dijagnoza, nego su i lijek za moralno ozdravljenje, kojemu dajemo naziv: duhovna obnova.

- **Kamo srlja civilizacija bez Boga?**

2. U svojoj oporuci, pisanoj 28. svibnja 1957. godine, kardinal Alojzije Stepinac napisao je i ove riječi: "Dok se od vas opraštam, dragi moji vjernici, držim za svoju dužnost upraviti na vas nekoliko riječi, koje neka budu moja duhovna oporuka. Htio bih i poslije moje smrti učiniti što mogu, da zadržim od vas daleko sve pogibli, koje vam prijete... Svaki pokušaj razvijati kulturu, civilizaciju i blagostanje jednog naroda bez Boga znači zapečatiti njegovu propast i u vremenu i u vječnosti. Zato, draga djeco, upravljam vam na rastanku s vama riječi sv. Pavla apostola, koje je pisao Filipljanima: 'Stojite čvrsto u Gospodinu!'"(Fil 4,1)(Stepinac govori: Valencija 1967. str. 151).

3. Sluga Božji kao zagrebački nadbiskup, kao pastir Crkve, doslovno je usvajao u svojoj službi poticaje apostola Pavla Timoteju, biskupu u Efezu: "Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, koji će suditi žive i mrtve te Pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: propovijedaj Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno - uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom." (2 Tim 4, 1-2).

4. U jednoj je propovijedi u mjesecu studenom 1940. kazao: "Došlo, dakle, što mu drago u ovim žalosnim vremenima mi nećemo nikada sagnuti koljena pred zlom koje se širi, pred lažnim duhom vremena koje je protivno Bogu." (Ib. str. 284). Duh vremena je duh svijeta koji proniče ljudsku povijest od njezina početka, jer je grijehom duboko ranjen čovjekov razum, čovjekova sloboda i čovjekova savjest. To je stalna muka povijesti i stalni procijep čovjekove duše: sukob dobra i zla; svjetlosti i tame; istine i laži; svetosti i grijeha. To je trajna pobuna protiv Boga Istine, Ljubavi i Svetosti prenesena iz duhovnog svijeta u ljudsko srce. Bez spoznaje o tome otporu Bogu ne može se ući u misterij zla u povijesti, a ni u životu čovjeka, obitelji i cijelog ljudskog roda. To je trajno povijesno iskustvo unatoč svim dosezima ljudske znanosti, ljudske tehnologije i silnim tehničkim mogućnostima. Najviša dostignuća ljudskog duha ne oslobađaju ga od drame stalne napetosti između dobra i zla u vlastitom srcu; ne uklanjaju iz povijesti zloću koja razara, ponižava i uništava ljudsko biće, ljudske odnose, počevši već u obitelji pa sve do odnosa među zajednicama i narodima.

Materijalisti svih vremena jednako razmišljaju i jednako obrazlažu svoju filozofiju života i smisao postojanja. "Kratkovijek je i tužan život naš, i nema lijeka kad čovjeku dođe kraj... Mi smo djeca pukog slučaja, i kasnije ćemo biti kao da nikad nismo ni bili ... Zato hodite ovamo! Uživajmo dobra sadašnja, koristimo se stvorovima sa žarom mladosti! Nauživajmo se odabranih vina i mirisa..." (Mudr 2,1-2. 6-7).

6. Uvijek je bilo, a i sada se događa, da kad se takvoj mudrosti života suprotstave u ime Božje, Božji proroci nailaze na protivljenje. Žrtva tog protivljenja bio je sam Isus Krist - Bogočovjek! On je čisto svjetlo istine, on je čista objava ljubavi; ona je sama svetost: Put, Istina i Život (Usp. Iv 14,6). On vodi one koji mu vjeruju u vječne Božje stanove. Isus Krist otvara put u nebo svojim križem i svojim uskrsnućem. On postavlja temelje života na kojima se mogu graditi svi ljudski odnosi prema Bogu i ljudima! Ali, bio je raspet. Kroz otajstvo križa stoga prolazi Crkva, prolaze svi Božji ljudi, prošao je zbog ustrajnog svjedočanstva za Istinu i Pravdu i kardinal Alojzije Stepinac.

Kardinal Franjo Kuharić i koncelebranti prolaze kroz mnoštvo vjernika k oltaru zagrebačke katedrale pripremljenom za sv. Žrtvu o 34. obljetnici smrti Sluge Božjega.

- **Požude imetka i vlasti**

5. Duboke moralne krize izvori su najočitijih zala, a to su ratovi u kojima tri velike požude očituju svoju razornu snagu: "požuda tijela i požuda očiju i oholost života" (1 Iv 2,16) - što više uživati bez obzira na moralna načela; što više posjedovati bez obzira na pravednost, što više oteti drugome, potlačiti drugoga bez obzira na slobodu i prava drugoga, bilo osobe, bilo naroda. Taj duh svijeta, kojemu je nadahnitelj Zli, opisuje i sveta Knjiga Mudrosti, kako smo čuli u prvom čitanju.

• Svijet koji ne podnosi proroka

7. Što govore oni mudraci svijeta u Knjizi Mudrosti? "Postavimo zasjedu pravedniku, jer on nam smeta, i protivi se našem ponašanju, prebacuje nam prestupe protiv zakona i spočitava kako izdasmo svoj odgoj. On se hvasta posjedom spoznaje o Bogu i naziva se sinom Gospodnjim. On je ukor utjelovljeni našim mislima, sama njegova pojava tišti našu dušu" (Mudr 2, 12-13). Na takva razmišljanja Knjiga Mudrosti odgovara: "Tako oni misle, ali se varaju, jer zloća ih njihova zasljepljuje. Oni ne znaju tajna Božjih, ne očekuju nagradu za svetost, ne vjeruju u naknadu čistim dušama" (Mudr 2, 21-22).

• Narodu treba reći istinu

8. Prigodom blagoslova križnoga puta na Mariji Bistrici u srpnju 1940. nadbiskup Stepinac je kazao: "Mi, dakle, ne bismo bili vrijedni niti imena pastira duše, kad ne bismo otvoreno govorili ono što Bog u prvom redu očekuje od njih. A ne bismo bili nikakvi prijatelji narodu svome, kad bismo iz mizernih ljudskih obzira zatvarali oči pred onim što naoko izgleda gorko, a što je ipak najsigurniji zalog njegove bolje budućnosti" (Ib. str. 227). Ovo je međunarodna godina obitelji. Cijela Crkva usvaja tu Godinu kao posebni poziv na zauzetiji pastoral obitelji. Zagrebačka nadbiskupija u program svojega velikog jubileja - 900. obljetnice postojanja - stavila je na prvo mjesto duhovnu obnovu obitelji kao jamstvo duhovne obnove cijeloga naroda.

• Protiv svakog totalitarizma

9. Po Božjoj zamisli obitelj je nepovredivo i sveto zajedništvo muža i žene, utemeljeno na nesebičnoj ljubavi, da bi u tom zajedništvu ljubavlju roditelja i Božjom stvaralačkom moći čovjek dolazio na svijet, da bi u obitelji nalazio toplinu ljubavi i pravi odgoj za punu čovječnost i moralnu zrelost za pravedne odnose prema Bogu i ljudima. Stoga želimo i ovom prigodom poslušati Slugu Božjega što je naviještao i što nam danas poručuje o ranama i lijekovima hrvatskih obitelji. Iz njegova duboko proživljenog Bogoljublja izviralo je njegovo djelotvorno čovje-koljublje. To se čovjekoljublje očitovalo u obrani i zaštiti svih ugroženih, svih progo-njenih i potlačenih ljudi. U svakom tota-litarnom sistemu, u kojem su prava čovjeka i naroda bila povrijeđena, on je nastupao s proročkom hrabrošću u obrani slabih.

10. Njegovo, pak, evandeosko čovjekoljublje bilo je istinsko nadahnuće rodoljublja, kojim je svom hrvatskom narodu uvijek želio slobodu i mir, puni napredak na duhovnom, moralnom i materijalnom području. Zato je bez sustezanja upirao na poroke koji razaraju duhovnu srž čovjeka i nacionalnog bića! Otkrivao je proročkom jasnoćom i zla koja razaraju obitelj kao Božju ustanovu, stvorenu za dobro čovjeka i cijelog naroda. Rane na koje je on upozoravao, nažalost, nisu izliječene, nego su i u naše vrijeme još produbljene i proširene. Materijalističko shvaćanje čovjeka, pa prema tome i obitelji, izraslo je u mentalitet koji zlo uporno opravdava. Posljedica je to i gotovo polustoljetne ateizacije misli i savjesti. Taj je mentalitet prožeo razmišljanje i onih koji ne niječu Boga, čak tvrde da u njega ne vjeruju.

• Za dostojanstvo ljudske spolnosti

11. A koje su to rane? To je odsutnost objektivnih moralnih načela iz slojeva društva, pa onda i iz obitelji. To je mudrost ovoga svijeta, o kojoj piše Knjiga Božje Mudrosti. U mnogim je razmišljanjima izgubljen pojam dostojanstva ljudske seksualnosti i ljudske osobe; prezreno je očinstvo i majčinstvo; prezrena je i bezvrijednom proglašena nevinost mladenačkog života. Dostojanstvo braka, trajno nijekano protunaravnom kontra-cepcijom, izgubilo je smisao, a ljudska je osoba postala stvar sebičnog užitka. Nijekanje svih duhovnih vrijednosti moralnih načela, koja čuvaju osobu i život, dovode do najkrvavije rane suvremene civilizacije a to je pobačaj; ljudsko biće već u svom početku lišeno je prava da bude zaštićeno od nepravednog napada na njegovo postojanje; proglašeno je od pobornika pobačaja samo dijelom tijela žene, poput nekog malignog tumora koji se mora što prije ukloniti da se ne razraste u rođenog čovjeka. Takav mentalitet, u svojoj upornoj pobuni protiv Boga i protiv čovjeka, prelazi u kulturu smrti. Posljedica takve filozofije života je izumiranje hrvatskog naroda, jer ubija savjest i proglašava ubojstvo nerođenog djeteta pravom.

12. Nadbiskup Alojzije Stepinac govorio je prigodom otvaranja hrvatskog svećeničkog tjedna u studenom 1940. slijedeće: "Kad, naime, ne bismo vjerovali u preporodnu snagu evanđelja, ne bismo li mi, gledajući kako stanovite organizacije kod nas nekažnjeno i na očigled vlasti vrše zločine pobačaja, i kako su tamne sile sve stavile u pokret da nam mladež otruju, ne bismo li, velim, morali reći nešto slično kao Cicero 'Domovinu još imamo na jeziku ali smo je zapravo izgubili'?" (Ib. str. 278). (Veliki je, naime, rimski govornik Cicero govorio da je država u raspadu zbog nestanka starih vrlina i poštenja.) Nadbiskup nastavlja: "Samo slijepac ne vidi, da brojna i dobra djeca znače dobre i fizičke i moralno zdrave buduće obitelji. A fizički i moralno zdrave obitelji znače fizički i moralno zdrav narod." (Ib. str. 279). Živimo, nažalost, u doba kad logika nema puno mjesta u svijetu... "Kakva je to logika, kad se sve to znade, a s druge strane gledano, kako se gotovo nesmetano i nekažnjivo sa strane tamnih elemenata poduzima sve da se naša hrvatska mladež rastruje štivom i filmom i drugim sredstvima." (Ib. str. 280).

13. Na Euharistijskom kongresu u Čazmi u srpnju 1940. Nadbiskup je govorio: "Mnogi žele bolju budućnost i znadu vrijednost obitelji u narodnom životu, ali se u isto doba ne žacaju, da riječju i perom izvrgnu ili dopuštaju izvrgavati ruglu obiteljski život..." (Ib. str. 261).

U svojoj propovijedi u studenom 1941. nadbiskup Stepinac oduševljava mlade na dostojanstvo čiste mladosti, pa govori: "Blago obitelji, blago narodu, blago domovini koja obiluje čistom i neokaljanom mladeži. Koliko bi se prokletstva uklonilo na zemlji, kad bi cvala krepost svete čistoće među mladima" (Ib. str. 387). Na žalost, u naše vrijeme hedonizam je toliko zamračio pameti, a sredstva moralnog kvarenja mladih toliko su se umnožila, da je gotovo zašutio govor o kreposti mladenačke nevinosti.

Sluga Božji nije nikada ustuknuo pred pritiskom duha ovoga svijeta!

• Pobačaj - samoubojstvo naroda

14. U borbi za život, promičući kulturu života, računao je i na liječnike kao najplemenitije izvršitelje zvanja u spasavanju ljudskih života, pa im je 10. siječnja 1940. uputio pismo iz kojeg donosimo neke misli: "Vrlo poštovani gospodine! Svijest odgovornosti pred Bogom kao duhovnog poglavara, ljubav prema narodu u kojem sam nikao i pijetet prema domovini potiču me, da se na vas, vrlo cijenjeni gospodine, kao i na Vaše ostale liječničke drugove, obratim s nekoliko riječi u pitanju, koje ne samo duboko zadire u ljudsku savjest, nego je i od golemog značenja za čitav narodni život."

"To je pitanje abortusa, koji je zauzeo toliki mah u našoj domovini, da pomalo dobiva karakter pravog narodnog samoubojstva. To narodno zlo možete Vi po naravi svoga zvanja najuspješnije pobijati... Pobačaj je zlo u sebi. Nikakve socijalne indikacije, nikakvi znanstveni razlozi ne mogu opravdati direktnog pobačaja, niti učiniti da on bude nešto drugo nego što uistinu jest i što pred Bogom ostaje, naime, ubojstvo nevinog čovjeka... Prezirni bi smješak nad mojim apelom bio samo odraz dubokog pomanjkanja one životne ozbiljnosti kojom svi uistinu misaoni i etički pojedinci moraju prosuđivati najdublja i najzamašnija pitanja duše i vječnosti, obitelji i naroda. Upravo stoga, s druge strane ni časom ne sumnjam, da će mnoga gospoda, kojim je upravljeno ovo pismo, prožeta visokom vjerskom i etičkom svijesti, u plemenitosti svoje duše osjetiti kako su ove moje riječi istinite i opravdane". Nadbiskup je pisao to pismo, kako sam kaže: "U svijesti velike odgovornosti pred Bogom, u ljubavi prema narodu mome i domovini, koja je u meni jača od svakog ljudskog obzira, i u dubokoj nadi da će moje riječi biti primljene s onom ljubavlju, kojom sam ih napisao..." (Ib. str. 196/7). Tako je Nadbiskup napisao prije 54 godine u onoj situaciji, a danas je ta situacija još dramatičnija, i još uvijek se inzistira na zakonu koji nam je ostavio u baštini bivši totalitarni sistem.

• Genetički inžinjering

15. Danas su rane još dublje. Sredstva kojima se etička svijest mladih razara umnožena su i još nasrtljivija. Genetički inžinjering porušio je sve moralne ograde oko dostojanstva i tajne ljudskog početka i pretvorio je ljudsko biće u objekt neodgovornog ekspe-rimen-

tiranja. Sve više prevladava mentalitet da grijeha nema. Ali, koji tako misle, varaju se jer ne znaju tajna Božijih (Usp. Mudr 2, 22). Zato Sluga Božji i nama danas poručuje ono što je govorio u Mariji Bistrici u srpnju 1941: "...Grijeh je jedino pravo zlo i za narode i za pojedince. Što on znači u životu jednog naroda najbolje nas je poučio sam Bog, kada govori u svetom Pismu: Pravda uzdiže narode, grijeh pak čini narode nesretnima!"

- **Psovkom zatrovana kultura**

16. Medu teškim ranama na moralnom biću hrvatskog naroda Sluga je Božji osobito isticao psovku kao najbezbožniji napad na Božju čast, na čast Spasitelja Isusa Krista, dostojanstvo Presvete Bogorodice. A u naše je dane ta, kako on kaže, bogumrska kletva i sramota, postala sastavnim dijelom svakodnevnog govora, a neki bi je htjeli čak proglasiti i elementom kulture izražavanja. Govorio je: "Psovka mora biti iskorjenjena iz naše sredine" (Ib. str. 251).

17. Kako god bile duboke rane i kako god izricao gorke riječi, kardinal Alojzije Stepinac uvijek je palio pred dušom slabog čovjeka svjetlo nade; upućivao je na Božje milosrđe; pozivao na povratak i obraćenje u stilu i smislu poput biblijskih proroka. Sa psalmistom je pozivao: "Gospodin je tvrđava tlačenom, tvrđava spasa u danima tjeskobe. Nek' se uzdaju u te koji znaju ime tvoje, jer ne ostavljaš onih koji traže tebe, Gospodine... Jer siromah neće pasti u zaborav zauvijek, ufanje ubogih neće biti zaludu dovijeka" (Ps 9). Pozivao je na promjenu misli i života riječima Božjim: "Obratite se k njemu svim srcem svojim i svom dušom svojom da činite pred njim istinu, i on će se okrenuti k vama, i neće sakrivati lica svoga od vas" (Tob 13,8).

- **Euharistija i Marija**

18. Međutim, ako postoje rane na dušama, postoji i lijek. Lijekovi duša su božanski dar, sakramenti i molitva. Na te lijekove stalno je upućivao Sluga Božji. Preporučivao srdačnom uvjerljivošću pobožnost prema Presvetoj Bogorodici kao utočištu grešnika i Tješiteljici žalosnih! Zato je pozivao na molitvu krunice osobno i u obiteljima. To su nenadoknadiva sredstva duhovne obnove koja nam stoje na raspolaganju i u našoj jubilejskoj duhovnoj obnovi.

19. Kardinal Alojzije Stepinac osobito je cijenio i preporučivao pučke misije kao veoma prikladan pastoralni pothvat za uspješnu duhovnu obnovu. O pučkim misijama govorio je u bazilici Srca Isusova u Zagrebu, 29. rujna 1940: "Nema odličnijeg sredstva da se iz mrtvila grijeha i opačina opet podignu (kršćani) Bogu, nego su pučke misije. Tko zna, koliko se grješnika vratilo opet Bogu prigodom pučkih misija i iskreno oplakalo teške opačine u koje su upali. Tko zna koliko se neprijatelja pomirilo, koliko grješnih zajednica razvrglo, koliko Bogu mrskih psovki okajalo, koliko tuđeg dobra vratilo, u koliko obitelji opet vratio mir Kristov prigodom svetih pučkih misija" (Ib. str. 272). Zaključit ćemo riječima Sluge Božjega iz njegove duhovne oporuke, pisane 28. svibnja 1957: "... Predraga djeco, budući da je "Bog Ljubav", kako to Apostol kaže, ljubite se među sobom! Ljubite se uvijek bratski! Budite samo kao jedno srce i kao jedna duša. Ali ljubite i svoje neprijatelje, jer je to Božja zapovijed: 'Tada ćete biti djeca oca svojega nebeskoga, koji pušta da sunce njegovo izlazi na dobre i zle i daje da daždi nad pravedne i grešne' (Mt 5,45)... Sjetite se katkada u svojim molitvama i mene, svoga pastira u teškim vremenima, da mi Gospodin udijeli svoje milosrđe. Nadam se, da će mi Isus u svojem milosrđu dati milost, te ću moći zauvijek za vas u nebu moliti, doklegod bude postojao svijet i naša nadbiskupija, i da postignete svoj cilj, radi čega vas je Bog stvorio."

+ Franjo Kard. Kuharić
nadbiskup zagrebački

"Bijaše on veliki biskup - mučenik i crkveni junak!"

Odlomci iz homilije kardinala Achile-a Silvestrinija, pročelnika za istočne Crkve,

"Drago mi je što mogu biti s vama da se spomenemo velikog biskupa mučenika, crkvenoga junaka, kiardinala Alojzija Stepinca. Drago mi je što se ovo događa o šezdesetoj obljetnici njegova imenovanja biskupom, njegova episkopata, svega njegova biskupskog služenja, toga velikog dara Crkvi u mučeništvu što ga je Gospodin udijelio u ovom stoljeću. Svake godine vi se pitate, i svi se pitamo, koji je danas plod toga mučeništva. I pravo smo u Knjizi Mudrosti pročitali riječi progonitelja: 'Da vidimo govori li istinu!...neka siđe s križa pa ćemo mu vjerovati.'

Isus nije sišao s križa. Ni mons. Stepinac nije sišao s križa. Njegov odgovor bio je kao i Kristov: 'Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!' (...).

Njegov pastoralni program možemo sažeti u četiri točke: sloboda Crkve, vjernost Kristu, podlaganje volji Božjoj i potpuno darivanje braći.

Sloboda Crkve! Svi smo bili svjedoci kako je tu slobodu branio, iz dana u dan, tamnicom i životom.

Njegovo podlaganje volji Božjoj bijaše ponizno, tiho i trajno nadahnuće svakog njegova čina, svakog njegova daha. Vjernost Kristu dovela ga je do duboke i samoprijegorne preobrazbe njegova života u život Kristov. 'Ne živim više ja, reče Apostol, nego Krist šživi u meni!' Za malo koga može se reći da je to ostvario poput Alojzija Stepinca.

Poistovjećenje s Kristom može biti višestruko: Uvijek je riječ o križu, no ima i drugih oblika toga poistovjećenja. No za njega bilo je to samo poistovjećenje s križem. Poput Sluge Jahvina što ga opisuje prorok Izaija: "Gle, uspjet će Sluga moj, podignut će se, uzvisiti se i proslaviti! Kao što se mnogi užasnuše ... ali se Jahvi svidje da ga pritisne bolima. Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo' (Iz 52, 13-14a; 53, 10).

Eto kako se Alojzije Stepinac poistovjetio s Kristom. Upravo je to uloga mučenika u Crkvi. Kao što zrno pšenično kad padne u zemlju samo umrijevši može dati veliki urod; kao što su starinski oltari uvijek bili podizani na grobovima mučenika, na njihovim svetim ostacima, na tim se temeljima Crkva izgrađivala i nastavlja se izgrađivati. Pitajmo se onda od čega se satoji taj temelj, što je taj plod.

Kard. A. Silvestrini propovijeda u crkvi sv. Jeronima, 13. II. 1994.

Pročitasmo maločas u Markovu evanđelju kako je Isus govorio o svojoj muci ali apostoli ne razumiješe i bojali su se pitati ga da im rastumači. A Isus reče: 'O čemu ste putem raspravljali?' Oni zašutješe. Putem su, naime, raspravljali tko je od njih najveći.

Danas se u Bosni i Hercegovini ne samo raspravlja. Ondje se vode borbe. Ondje se gleda smrti u oči da bi se odlučilo tko je veći.

Danas nije više u pitanju sloboda Crkve. U pitanju je bratstvo među ljudima. Svejedno je pak Krist razapet.

U ime toga bratstva, nevještena i zahtjevna u evanđelju, radi čega se Krist učovječio, umro i uskrsnuo, mons. Alojzije Stepinac je u tijeku rata pomagao i spašavao Židove, sakupljao izgladnjelu djecu i siročad, štitio progonjene pravoslavne, usprotivio se prisilnom mijenjanju vjeroispovijesti, deportacijama i pokoljima.

Danas, pred novim besmislenim pokoljima, pred nesposobnošću drugih naroda da djelotvorno interveniraju, da uspostave mir, Mučenik kao i u ono doba zaziva mir, oproštenje i ljubav (...)."

"Život svoj polažem za ovce svoje"(Iv 10, 15)

BESJEDA NA OBLJETNICU PREMINUĆA SLUGE BOŽJEGA ALOJZIJA STEPINCA: Krašić, 10. veljače 1994.

Čitanja:
Prvo - Rim 12, 1-2.9-16
Psalam - Ps 40 (Svagdanja čitanja III str. 72)
Evanđelje = Iv 10, 11-18.

Poštovana braćo svećenici, časne sestre, dragi župljani župe Presvetoga Trojstva u Krašiću sa svoma selima i zaseocima, poštovani hodočasnici, svi vi, koje je ljubav prema ovakvom orijašu duha sabrala u ovaj čas! Želim vas sve pozdraviti onako, kako je oslovljavao u svojim propovijedima naš Nadpastir: Dragi vjernici!

• Život opečaćen Duhom Svetim

U ovoj Euharistiji spominjemo se svetoga dana u povijesti Crkve Božje u Hrvata. To je dan preminuća danas već Sluge Božjega, nadbiskupa zagrebačkog i kardinala svete rimske Crkve Alojzija Stepinca. Izvrsno je to sinoć rečeno u memorijalnoj TV-emisiji: toga se dana Alojzije Stepinac po drugi put rodio u Krašiću - tada za nebo kao svetac i mučenik. Obavljamo ovaj sveti spomen ovdje u crkvi Presvetog Trojstva gdje je rođen, gdje mu je krsna voda umila čelo, te je pritjelovljen kao živi ud Tijelu Kristovu, gdje je primio **Pečat Dara Duga Svetoga**, koji je u njegovu životu, smijemo reći, bio tako vidljivo djelatan kao Duh mudrosti i umnosti, Duh savjeta i jakosti, Duh znanja i straha Božjega. Obavljamo ovaj sveti spomen ovdje, gdje je proveo osam i pol godina svoga zatočeništva izdržavajući **hrabro i sveto**, jer njegova svetost bijaše **hrabra** i njegova hrabrost bijaše **sveta**. Tu je izdržavao svoju nepravednu osudu od 11. listopada 1946. ne tražeći nikakve ljudske milosti i nemajući nikakve ljudske ambicije do li jedne, kako jednom i sam reče, a 5. prosinca 1959. i službeno: "Drugih ambicija nemam. Rekao sam više puta: **Izdržati do kraja** i umrijeti u milosti Božjoj! In te, Domine, speravi - U Te se, Gospodine, uzdam!" (Benigar, 761).

• Duhovno sazrijevanje u rastućem trpljenju

Nadbiskup Stepinac proživio je ovdje s vama, u župnom dvoru u Krašiću, u nepoštednom radu i u sve više rastućem trpljenju tjelesnom i duševnom oko 3350 dana. Proživio ih je pod nesmiljenim pritiscima, koji iako nisu uvijek bili do kraja grubi, bijahu stalni i nervirajući. Proživio ih je, rekoh, u sve više rastućem trpljenju zbog teške bolesti krvi. U toku tih godina, radi prevelikog broja crvenih krvnih tjelešaca izvađeno mu je oko 35 litara krvi. Ali Stepinac se nije predavao trpljenju. On je

Obrada teksta i podnaslovi redakcijski

trpio, ali trpio radeći i moleći, moleći i radeći kao najbolji sjemeništarac, kao zrio čovjek i biskup, koji se po svetom Pavlu ne bori i ne živi "kao da mlati vjetar" (1 Kor 9, 26). Bilo

O. B. Duda, OFM, propovijeda u Krašiću, 10. II. 1994.

mu je zabranjeno obavljati čine biskupskoga reda, stoga je s još većom revnošću i žarom osobito vama, Krašićanci, obavljao sve čine svoga svećeničkog reda. Kada su ga, nakon što je iz Lepoglave došao k vama 5. prosinca 1951. pitali što će ovdje raditi, u pol šale u pol zbilje rekao je: "Evo, ovdje je župnik, a ja ću mu biti kapelan." I kapelanovao je revnošću mladomisnika i žarom zlatomisnika. Najdraža mu je i najsvetija radost bila svagdanja i nedjeljna sveta Misa, nedjeljno i blagdansko propovijedanje, osobito svagdanje i, rekli bismo, "sezonsko" ispovijedanje. U danima Adventa i Korizme znao je proboraviti u ispovjedaonici i po pet sati, pogotovo kada okolni župnici sve te godine nisu smjeli u Krašić na najnužniju duhovnu ispomoć, koju si župnici u tim danima pružaju. On je, dakle, ovdje sveto i revno svećenikovao, ali sve je to radio, radio i trpio kao sveti biskup, obavljajući tako u onome što može svoju biskupsku službu, točnije, svoju biskupsku ljubav, koja ga je prstenovala 24. lipnja 1934. sa slavnom i drevnom zagrebačkom nadbiskupijom, koja, evo ove godine slavi svoj devetstoti jubilej.

I kada ga je istoga onoga dana upitala novinarka, što će u Krašiću raditi, odgovorio je: "**Raditi i trpjeti za Crkvu!**" Doista o njegovu radu ovdje u Krašiću danas neću govoriti. Neću govoriti ni o tolikim oblicima njegove patnje. Spomenut ću samo jedno: Alojzije Stepinac, osim što je bio veliki radnik i patnik, koji je svoju patnju s radošću prikazivao za svoju ljubljenu zaručnicu Crkvu zagrebačku, i za cijelu Crkvu u hrvatskom narodu, da, za cijelu Crkvu Katoličku, on je bio velik i dugočasni žarki molitelj. Jednoga je dana sav sretan pred župnikom uskliknuo: "Velika mi je utjeha kad pomislim, sve ste mi uzeli, samo jedno niste - da kao Mojsije uzdižem ruke k Bogu da molim!" (VD I, 25; Batelja, 252).

• Snaga svećeništva u molitvi

Na svom pisaćem stolu držao je globus na čijem su podnožju bile napisane riječi psalma: "Gospodnja je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive." "Imam globus", rekao je jednom župniku Vranekoviću, "da se lakše i snažnije mogu mislima prenijeti po cijeloj zemlji, pa da molim na nakanu onih koji većma trebaju." (VD I, 16; Benigar, 627).

No, sa sasvim posebnim žarom molio se kao Nadbiskup za onaj dio Crkve Katoličke, koji je njemu povjeren, a to je zagrebačka nadbiskupija, a onda cijela Crkva Božja u Hrvata. Piše u Vranekovićevim dnevnicima: "Svaki dan se molim svetom Agatonu papi i zaklinjem ga da se sjeti ugovora koji je u ime svetoga Petra sklopio s Hrvatima, da pomogne ovom nevoljnom narodu, i svetom Grguru VII. papi da spasi zagovorom ovaj pritisnuti narod. Kad mu je u vrijeme kralja Zvonimira dao krunu kraljevsku, neka mu sada sačuva vjeru." (VD I, 40; Benigar, 629-630).

Od tih njegovih molitava za Crkvu, najdraža mu je bila "Missa pro populo". Biskup je po crkvenom pravu obvezan svake nedjelje i blagdana prikazivati svetu Misu za svoj vjerni narod. Ta se Misa zove "Misa za narod". Premda on nije bio aktivni nadbiskup, mogao je smatrati da ta dužnost spada na drugoga, ipak je on tu svoju dužnost doživljavao najvećom svojom radošću, najvećom čašću i obvezom. Kad je jedne nedjelje u Lepoglavi

Sluga Božji i Vlč. Josip Vraneković, krašićki župnik (+ 1964) i časne sestre Služavke Maloga Isusa, koje su dijelile teškoće zatočeništva Sluge Božjega u Krašiću (1951–1960); s lijeva na desno: s. Salezija Bauer, s. Nikolina Vozelj, s. Honorata Matica, s. Akvilina Paviša, s. Bonaventura Bašić

upravo bila obljetnica smrti njegove blagoslovljene majke Barbare, zamolio je drugog svećenika da za pokojnu mamu služi, a on je služio "Misu za narod". Jednog dana, bojeći se da će ga bolest prisiliti da više ne misi, rekao je: "Strah me i pomisliti da ostanem bez Mise, pogotovo da ne bih mogao prikazivati Misu za narod." (VD V, 64; Benigar, 732).

Kad smo već kod njegovih svetih misa - i za vjernike i za nevjernike - ne mogu a da ne prenesem ovamo jedan zapis župnika Vranekovića na adresu onih milicajaca koji su mu toliko otežavali život, i njemu i vama, dragi Krašićanci. Župnika su tih dana teško oporezovali. A Kardinal primijeti: "Možda će i mene oporezovati što služim svetu misu, makar ni od koga ne uzimam stipendije (novčanog dara). Jadnici ni ne slute da služim svetu misu najviše za njih i protiv njih, ukoliko zlo čine (da to zlo drugima ne naškodi), ne bi li im se Bog smilovao i obratio ih. A kad bi to i znali, ne drže do toga, ali to je sva naša borba: molitva, Misa i trpljenje." (VD III, 99; Batelja, 294).

• Objedinjena žrtva Sluge Božjega i župnika Vrnekovića

Ovdje bih, draga moja braćo i sestre, malo zastao. Prekinuo bih na čas nit besjede o našemu nezaboravnomu Natpastiru kardinalu Stepincu, da progovorim - onako kao usput, ali jako povezano s njim - o jednoj drugoj osobi. Progovorit ću, dragi Krašićanci, o vašem ondašnjem župniku Josipu Vranekoviću. Dugo čekam priliku da o njemu progovorim, jer on po tajnovitim naumima Božje Providnosti na najtješnjiji način ulazi u povijest života i trpljenja Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca. Smatram da je ovo prava prilika, i uvjeren sam da ću time ugoditi i samom Sluzi Božjemu, sada - u nebeskoj slavi. Kao što bijahu složni i uzajamno odani suputnici i supatnici u to vrijeme Stepinčeva krašićkog zatočeništva - (bijahu domari istog doma, sustolnici istoga stola, sumisnici na istom oltaru - u čudnovatu suodnosu: nadbiskup i župnik, župnik i kapelan)-, tako su, vjerujemo, sada i sretni domari nebeskog doma, sustolnici nebeskoga stola, sudionici nebeskoga bogoslužja. Stoga Crkva u Hrvata, osobito Crkva zagrebačka, nikada ne smije zaboraviti to ime, toga čovjeka kojemu je Providnost dodijelila da u ime svih nas kao Šimun Cirenac pomogne našem Natpastiru nositi teški križ njegova nadbiskupskog zatočeništva. Josip Vraneković je rodom iz Rakovica, u župi samoborskoj. Rodio se 1917. Za svećenika ga je zaredio sam Nadbiskup Stepinac 1945. Nakon kratkog kapelanovanja Vranekovića je 1950. Nadbiskupski duhovni stol imenovao za upravitelja župe Krašić, gdje ga je dopratio ondašnji župnik samoborski Franjo Kuharić. Kada su - vozeći se na motoru od karlovačke ceste ovamo - došli na granicu krašićke župe, Kuharić podsjeti Vranekovića na gestu svetoga župnika arškoga, Ivana Vijaneja: kad je dopro do granice svoje nove župe, kleknuo je na tlo i poljubio tu zemlju kao onaj dio globusa koji Bog povjerava njegovoj ljubavi. Tako je učinio i mladi župnik Vraneković, poljubivši tlo krašićke župe. A Kuharić je to popratio riječima: "Joža, tu počinje tvoja žrtva."

Njih dvojica još nisu ni slutili što će se uskoro ovdje početi događati: žrtva nadbiskupa Stepinca i sužrtva župnika Vranekovića. Taj je njihov zajednički suživot, ali i zajedničko trpljenje, počelo 5. prosinca 1951, kada je ovamo iz Lepoglave dovezen naš Natpastir, a prva završnica je bila na dan Kardinalove smrti, 10. veljače 1960. Druga i konačna završnica bila je na dan smrti Josipa Vranekovića, 26. srpnja 1964. Ove godine u srpnju navršava se tome punih 30. godina. Neka su blagoslovljena ta dva, u jednu sužrtvu spojena života, i te dvije - u jedan dar Bogu - spojene smrti. Onih prvih dana, čitamo u dnevnicima župnika Vranekovića - krajem 1951. ili početkom 1952. - donio je svom preuzvišenom gostu i zatočeniku za objed iz zagrebačke tržnice riba. Nadbiskup ga je zamolio da to radi njega više ne čini, jer je u petak, i inače, zadovoljan s povrćem. Vraneković to zapisuje u svoj dnevnik, uz napomenu: "No ja znadem što je moja dužnost: pružiti, koliko je samo moguće bolje." Kada su drugom zgodom Nadbiskupu liječnici naredili dužu svagdanju šetnju, župnik se rado ponudio da će ga pratiti. No Nadbiskup je to otklanjao, ne želeći ga opteretiti kraj tolikih župnih obveza. Vraneković na to zapisuje (što je vrlo rijetko da o sebi govori u svojim dnevnicima: "Stvarno sam opterećen poslom i što ne dospijem urediti danju, moram često bdjeti i do pola noći i duže. Dogodilo mi se da uopće nisam legao. No smatram da mi je sada jedna od prvih dužnosti da se brinem za njegovo zdravlje. I zato često, gotovo svaki dan izlazimo na šetnju." (VD I, 145).

• Vranekovićevi dnevnici priručnici duhovnosti

Na čast je župniku Vranekoviću sve što je učinio, dakako, za župnu crkvu Presvetoga Trojstva u Krašiću, za vas, dragi Krašićanci. No u ovim godinama u tu je njegovu redovitu župničku službu spadala i sva ljubav i briga koju je dugovao i sa svom ljubavlju pružao svome i vašemu gostu i domaru Sluzi Božjemu Alojziju Stepincu. Izvanredan dokaz te župnikove ljubavi i pažnje prema svom preuzvišenom domaru su tzv. **Vranekovićevi dnevnici.** Oni još nisu izdani jer čekaju da isteče povijesni razmak potreban za objavljivanje, ali su ih obilno koristili u svojim djelima Aleksa Benigar u svojoj knjizi **Alojzije Stepinac - hrvatski kardinal**, kao i Juraj Batelja u svojoj doktorskoj disertaciji **Živjeti iz vjere - duhovni lik i pastirska skrb kardinala Alojzija Stepinca.** Pomno sam proučavao te Vranekovićeve zapise da u sebi oživim i oćutim kakav orijaš duha bijaše naš Natpastir, kardinal Alojzije Stepinac. U isto vrijeme doživljavao sam s koliko ga je ljubavi, pažnje i uslužnosti Vraneković posvuda pratio, pomno slušao i - često u kasnim noćnim satima - vjerno zapisivao njegove riječi, a još više svoja zapažanja o Stepinčevu usponu na vrhunce kršćanske svetosti. Dobro o tom piše dr. Juraj Batelja (str. 258): "Po nadbiskupovu dolasku u sjedište svoje rodne župe, mjesni je župnik Josip Vraneković - promatrajući Nadbiskupovo držanje, pobožnost i stav - zabilježio svaki Nadbiskupov mig, riječ, korak, razmišljanje i prosudbu..." Bez tih Vranekovićevih dnevnika, koji u prijepisu obuhvaćaju oko 1000 stranica, nedostajalo bi

nam nešto najljepše i najvrijednije u Stepinčevoj biografiji, ne bismo imali najdragocjenijih podataka o Stepinčevu usponu na vrhunce svetosti. Po Vranekovićevu svjedočanstvu o tih 3.350 Stepinčevih zatočeničkih dana u Krašiću možemo doista govoriti o **mučeništvu zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca.** I tako se opet vraćamo temi današnjeg dana, liku našeg Natpastira kardinala Alojzija Stepinca. Za ovu misu zadušnicu odabrali smo pomno biblijska čitanja, jer nas ona upućuju na nekoliko, smatram, bitnih obilježja Stepinčeve svetosti koja i nas vabi na nasljedovanje. On je živo želio, i kao čovjek kršćanin i kao biskup, da ostvari poziv sv. Pavla, upućen svim kršćanima, želio je i ugrađivao je sav svoj život i trpljenje u to da se ostvari - i za se i za nas - te bude, kako kaže sv. Pavao, dušom i tijelom, cijelim sobom **žrtva živa i sveta, žrtva Bogu mila** te da cijeli njegov život i trpljenje postane njegovo **duhovno bogoslužje** (Rim 12, 1). On se sav uložio da ostvari sadržaj knjige svoga života, kako smo čuli u psalmu: "U svitku knjige piše za mene: **'Milje mi je, Bože moj, vršiti volju Tvoju, zakon Tvoj duboko u srcu ja nosim'**." (Ps. 40,9).

• Dragovoljni dar života za Crkvu i svoj narod

Evanđelje nam je pred oči ponovno dozvalo premilu sliku Isusa kao Vrhovnog pastira, koji tako ljubi svoje ovce da za njih polaže svoj život. Takav pastir, po uzoru Krista Dobroga Pastira, bijaše naš zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac. U Vranekovićevim se dnevnicima stalno navraća u najrazličitijim varijantama ova misao: Nadbiskup Stepinac je živo osjećao da je njegov poziv, da Bog to od njega želi i hoće: **da postane žrtva svoga nadbiskupskoga služenja**. I on se sav u to sa svom marljivošću i žarom ulagao da doista BUDE ŽRTVA. Duboko nas diraju ti Vranekovićevi zapisi, koji možda ni sam nije bio svjestan koliko ih je puta i u koliko različitih prilika zapisao kroz 3.350 dana, s usana svoga gosta i domara Alojzija Stepinca. Od dvadesetak takvih zapisa odabirem samo neke, znajući da ćete mi oprostiti što se moja besjeda time produžuje. Giuseppe Massucci, tajnik Vatikanskoga poslanstva u Zagrebu, zapisao je krajem 1945, kada su se po Zagrebu skupljali potpisi za uhićenje Stepinčevo: "Ako se to dogodi - kazao je tada naš Nadbiskup - izvijestite Svetog Oca da rado dajem svoj život za Katoličku Crkvu." (Batelja 246).

• Radosno je trpljenjem proslavljao Boga

U svom obrambenom govoru na sudu, 3. listopada 1946, kaže: "Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismjehivanje, prezir i poniženje, nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas umrijeti." Na godišnjicu Kardinalove osude koju je on svake godine s posebnom pobožnošću i zahvalnošću Bogu, što mu je tada milost dao za ustrajnost, proživljavao, 11. listopada 1954. Vraneković na šetnji bilježi ove njegove riječi: "Iza izrečene osude sjedio sam sam u svojoj ćeliji. Bio sam posve miran i umoran. Glavu sam oslonio na ruke i zaspao za stolom. Ako treba trpjeti, trpjet ćemo, ako u zatvor u zatvor, ako umrijeti umrijeti, ali sotoni popustiti - to nikada!" (VD II, 277; Batelja, 251).

I opet moramo malo zastati. Dužni smo pripomenuti da je ta Stepinčeva žrtva Bogu prikazana, bilo čista od svake mržnje i neprijateljstva. Toliko puta, koliko puta se u Vranekovićevim dnevnicima ponavlja Stepinčeva spremnost na žrtvu života, toliko i više puta Stepinac uvijek iznova ističe i župnika na to potiče: "Ne smijemo mrziti!" Ta ga je Isusova zapovijed i u snu držala budnim. Tako je 2. travnja 1959. ujutro pripovijedao župniku: "Svakojake lude sanje mučile me i ove noći. Nađem se pred vratima, a preda mnom milicajac. Sve u meni zakipi, tako da sam u srcu osjetio da navalim. Probudim se i rečem: ne smijemo se ovako osvećivati. Mi moramo ljubiti! To je osnovno kršćanstvo." (VD IV, 167).

O, vi, nekoć krašićki milicajci! O da čujete tu riječ! Jednako pripomenu i 22. listopada 1956: "Gledam milicajca kako budno pazi na svaki naš pokret i tko dolazi k nama. Mi njih ne smijemo mrziti! Daleko to od nas!" Zatim dodaje samilosno: "Jadni su, vidim, ti naši stražari. Čuvaju svoj kruh - ispričavaju se. Vjerujem da je gorak taj kruh. Da sve ovo jednom svrši i da odem u Zagreb, Vjerujte mi bio bih sretan da svima mogu prirediti jedan dobar objed. Sve bi ih bez razlike okupio oko stola." (VD III, 85; Batelja, 288).

• U njegovoj se žrtvi otčitava mučeništvo radi Krista

I još samo jedno prije nego nastavim. Da je Stepinčeva je žrtva života bila na svoj način i krvava. Zbog tolikih nemilih udaraca života, kako dobro zapaža pater Benigar u svom životopisu, za borca kakav je bio Kardinal, jedno tijelo bilo je nedostatno. Taj raspon duha i tijela otkriva najdramatičniju stranu njegova života. Premda je njegovo tijelo bilo dobre i zdrave građe, ipak uspoređeno sa snagom duha, koja je bila upravo orijaška, tijelo nije bilo kadro izdržati onu neprestanu uzbuđenost, vanjske i unutrašnje potrese koje on svladavanjem samoga sebe nije iskazivao (str. 730).

Tako se vrlo brzo u krašićkom zatočeništvu već krajem 1953. očitovala opasna bolest policitemije, koje se očituje obratno nego leukemija, u prevelikom broju crvenih krvnih tjelešaca. Tako je kardinalu u njegovoj bolesti izvađeno oko 35 litara krvi. On piše u svom pismu 5. prosinca 1959, kada su ga zvali na milicijsku stanicu da svjedoči u vezi sa nepravednim sudom u Osijeku. S tim u vezi jednom je u pol šale rekao: "Ako naglo ne završim, vidim da ću mnogo patiti. Ali moramo i ti ntrrajidn sve do prolijevanja krvi" (Benigar, 763).

I nadoda smješeći se: "Kod mene je to malo drukčije. Sveci su prolili pet litara krvi i u nebu su, a ja već 35 litara i još sam jadni grešnik" (VD IV, 15; Batelja, 301).

Ta odluka, ponavljam, ta Stepinčeva spremnost, ta velikodušna dragovoljnost prikazati svoj život Bogu i tako ispuniti svoje biskupsko služenje, toliko se puta ponavlja u Vranekovićevim dnevnicima, da nas ona uvodi u najveću intimnost onih dugih razgovora, koje je on pred svoga Boga izlijevao pred svetohraništem. Tako 17. siječnja 1954: "Bog će dati da moj život ode." I nastavlja kao da sebi govori: "Evo, otići ćeš. Neka idem! Rado dajem život za dobro Crkve i naroda." (VD II, 118).

Na dan Karmelske Gospe, 16. srpnja iste godine 1954., rekao je: "Cijelu noć nisam spavao (radi boli u stopalu lijeve noge). Boli

KARDINALU STEPINCU

(Sastavio jedan njemački svećenik)

Našega
naroda
otac
sin
nadbiskup
hrvatski
mrtav
i živ,
srcima
nada
si ti

na grobu
tvojemu
djeca
ti mi!
Stepinče
budi nam
otac
i brat,
bez tebe
narod
je sam.

Utjehu
strpljivost
dao
si nam.
Kad nas ne
shvaćaju
nije
nas sram,
slavnoga
doći
će dan.

me i peče ... Vidim da mi nema duga boravka na zemlji. U ruke Božje! Ali dok sam tu, ne popuštam. NEK BUDEM ŽRTVA, ako je tako volja Božja, samo **neka se širi Crkva Božja**, neka se dobri Bog smiluje **jadnom čovječanstvu**, a posebno **našem narodu**" (VD II, 236).

A 23. travnja 1953. čitamo kod Vranekovića, opet sa Stepinčevih usana: "I mi da se poklonimo takvu sistemu? Bijedni ovaj život dajem, a kad bih mogao, rado bih dao i sto života, samo da Crkva živi i napreduje." (VD I, 150). Čovjek se tu spontano prisjeća poznatih stihova pjesnika-svećenika Izidora Poljaka, u pjesmi je to možda pjesničko preuveličavanje, ali za Stepinca je to istinska zbilja i zbiljska odluka:

"Ne molim te, Kriste, crven grimiz časti
niti raskoš blaga, niti snagu vlasti.
Samo to te molim, samo to te molim,
da ti služit smijem, da te žarko volim.

Da se za čast tvoju i borim i stradam,
a jedinoj plaći da se tebi nadam.
Pa, da kao vitez iz davnih vremena
umrem za te srca sto puta probodena!"

Sjeća nas to i vrlo poznata pjesma suvremenog pjesmotvora Thomasa Stearnsa Eliota **Ubojstvo u katedrali** o **Thomasu Becketu** iz XI. stoljeća. Pred razularene kraljeve plaćenike, koji ga ubiše u njegovoj katedrali u Canterburyju, izlazi gord i stamen u obrani prava Božjih i Crkve:

Papa Ivan Pavao II. pred poprsjem Sluge Božjega što ga je izradio prof. Ivan Meštrović

U brzojavu o 25. obljetnici smrti kardinala Alojzija Stepinca Vrhovni je Prvosvećenik posvjedočio: ***"Ostaje živa uspomena na njegovo uzorno sjedočanstvo vjere i na njegovo velikodušno biskupsko služenje!"***

Papa Ivan Pavao II.

Upravo nevin čovjek
mora**, poput odvažna lava, biti neustrašiv. **Evo me!
Ne izdadoh kralja. Svećenik sam, kršćanin, spašen krvlju Kristovom,
***Spremnom** da pati s mojom krvlju.*
*To vazda znak je Crkve. **Znak krvi**. Krv za krv.*
***Njegova Krv** dana da moj život otkupi,*
*Moja krv dana da plati za njegovu smrt, **Moja smrt za Njegovu smrt**.*

To je proglas Isusa Krista,
zakon koji je on sam sebi postavio
zakon koji slijedi svaki njegov učenik,
spreman da za nj bude mučenik.

Od ove ljubavi nitko nema veće
Nego da život položi za onoga koga ljubi.

Vrijeme je, braćo i sestre, da zaključim svoju besjedu. Zahvaljujem vam na dobrostivosti i pažnji kojom ste me pratili.

• Bogu jedinome čast i slava

Ipak, prije nego završim, dužan sam reći jednu vrlo važnu, vrlo važnu napomenu. Bio sam nazočan na marijabistričkom proštenju 1946, kada je održao u svojoj Prvostolnici zaključnu propovijed. Kako je uzlazio na propovjedaonicu, u ono doba već otvorenih bijesnih napadaja na njegovu osobu i na Katoličku Crkvu, mi smo ga pratili sa sve većom uzbuđenošću. I kad je stupio na samu propovjedaonicu, katedralom se prolomio silan pljesak ljubavi, simpatije, sućuti i oduševljenja. Bio je to, vjerujem, prvi pljesak u zagrebačkoj katedrali. On je stajao mirno i dostojanstveno, kao uvijek, a onda je zaokružio pogledom po prepunoj crkvi, i odsječito zapovjedio: "Prije svega, dragi vjernici, molim vas da se u crkvi okanite svakoga pljeskanja jer - u crkvi jedina čast ide Bogu jedinome, i nikomu drugomu." U toj riječi "i nikomu drugomu" kao da je - pred Božjom veličinom pokosio samoga sebe, jer ne željaše biti drugo no **Sluga Božji**. Svaki biskup nosi crvenu kapicu koja se zove **"Soli Deo - Bogu jedinomu"**. Ne skida je ni pred jednim čovjekom doli pred Bogom jedinim. Stoga je i u misi skida kad s predslovljem počinje sveta žrtva. Naš nadbiskup Stepinac živo je njegovao ovu tako duboku kršćansku duhovnost **Soli Deo**. Često se u Vranekovićevim zapisima ponavljaju njegove riječi, kad su ga ljudi hvalili: "Bogu jedinome ide sva čast. On je jedini, kako molimo u Slavi: "Tu solus Sanctus, Tu solus Dominus, Tu solus Altissimus - Ti si jedini svet, Ti si jedini Gospodin, Ti se jedini Svevišnji!"

I ovu svoju besjedu ne održah ponajpače u čast svom Natpastiru Alojziju Stepincu, nadbiskupu zagrebačkomu i kardinalu Svete Rimske Crkve; sve što o njemu rekoh, sve što znamo o Alojziju Stepincu i čime se ponosimo, to je Tebi, Bože, na čast.

Piše sv. Irenej, krajem II. st. poslije Krista: "Slava je čovjekova Bog", ali i "Slava je Božja živi čovjek!" Naš nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac djelo je Tvoje milosti, on nam je dar Tvoje ljubavi. Budi blagoslovljen, Gospodine Bože naš, što si nam darovao, što si nam oblikovao, što si nam posvetio takvoga svoga slugu i našeg nadbiskupa. Budi blagoslovljen po nadbiskupu Stepincu! I neka Te - sada u ime svih nas, a jednom po svima nama - kroza svu vječnost blagoslivlja Tvoj i naš Alojzije Stepinac. Slava Tebi, Gospodine!

Himna Nadbiskupu

Velikom svom svećeniku, glasniku sunčanog žara,

Koji iz grobišta ledenih poljane cvijeća stvara:

Blagoslov, Bože, daj!

Svijetlomu duša čuvaru, ovaca Tvojih pastiru,

Daj da u danima gnjeva andjelom bude miru:

Apostol, Prorok, Vodj!

Blažena gruda da bude, kuda Mu noga stane,

Tame da paklene bježe, sunce da plamenom plane:

Ljubavi bratske svud!

Besmrtnog vijenca daj cvijeće glavu da Njegovu kiti;

Daj Mu iz zlatnoga vrča besmrtne ljubavi piti:

Blagoslov, Bože, daj!

Dr. Velimir Deželić, St.

DVA SVJETLA: STEPINAC - KOLBE

SLUGA BOŽJI ALOJZIJE STEPINAC I SVETI MAKSIMILIJAN KOLBE

(uz stogodišnjicu rođenja sv. Maksimiliana Kolbea)

- **Neke datosti**

Godine 1994. navršava se prva stogodišnjica rođenja sv. Maksimilijana Kolbea.

Božji ljudi, sveci jednog povijesnog razdoblja, imaju mnogo zajedničkog. Bliski su u načinu djelovanja, u pogledima na život i svijet, otkrivaju pogibelji i opasnosti koje ugrožavaju Božju Crkvu, pronalaze sredstva i načine kako istinu vjere, ljubav prema Crkvi produbiti, proširiti, obraniti. Iako svaki svetac ima svoju posebnu karizmu, ipak ih isti problemi i opasnosti zbližuju.

Sluga Božji Alojzije Stepinac i sv. Maksimilijan su suvremenici. Značajno je kako se podudaraju u nekim događanjima.

Sv. Maksimilijan Kolbe rođen je 8. siječnja 1894. kada Crkva slavi spomen Gospe Brze pomoći, a Sluga Božji Alojzije Stepinac rođen je 8. svibnja 1898. kada Crkva slavi Mariju Posrednicu. Sv. Maksimilijan je kršten istog dana kada je rođen, Sluga Božji Alojzije je kršten unutar 24 sata od rođenja.

Sveti Maksimilijan imao je u svom djetinjstvu viđenje dviju kruna, bijele i crvene. Sluga Božji na krštenju dobiva dva znakovita imena: Alojzije, znak netaknute nevinosti koju će sačuvati cijelog života; od djetinjstva su ga nazivali sveti Alojzije. I drugo ime Viktor, koje podsjeća na mučeništvo koje će svojim životom, posebno svojom smrću posvjedočiti.

Sveti Maksimilijan umro je 14. kolovoza 1941, uoči Velike Gospe, kao žrtva ljubavi u nacističkom paklu. Sluga Božji Alojzije Stepinac umire uoči Gospe Lurdske, 10. veljače 1960. u komunističkom "paklu".

Sv. Maksimilijan doživio je u Rimu u živo opasnosti masonerije, i utemeljio je sa šest drugova 16. listopada 1917. "Vojsku Bezgrešne", pobožnu udrugu kojoj je cilj borba protiv neprijatelja Crkve posebno protiv masonerije. Sluga Božji Alojzije doživio je u Rimu sve zlokobne posljedice masonerije i vrativši se u domovinu, kao svećenik i posebno kao nadbiskup, bori se protiv ove opasne i tajne organizacije, paklene družbe, legla nemorala i pokvarenosti, zakleta neprijatelja Katoličke Crkve. Siguran je bio da će masonerija uskoro nestati.

I druga dva neprijatelja Crkve zbližuju sv. Maksimilijana i Slugu Božjega Alojzija. Sluga Božji Alojzije je veliki domoljub, ljubi svoj narod, spreman je položiti svoj život za vrhunaravnu sreću svoga naroda. On iz dna svoje duše osuđuje nacizam, nacionalizam koji od naroda stvara idol kome se jedinom treba klanjati, gaji mržnju prema svim drugim narodima. Piše Apostolskom nunciju u Beograd 5. srpnja 1935: "Preveliku uvijek bol osjećam poradi nacionalizma krajnjeg gdjegod se u svijetu pojavi, po kojem čovjek čovjeku nije više prijatelj i brat nego postaje vuk, i na budućem Saboru Svete Crkve treba osuditi među prve današnje hereze (zablude) ekstremni nacionalizam kao kugu ljudskog roda."

Drugi neprijatelj je komunizam. Sluga Božji ima pred sobom boljševizam kakav se pokazao u Rusiji, pa u Meksiku i u Španjolskoj u građanskom ratu 1936. U svojim okružnicama, govorima i nagovorima upozorava na njegovu opasnost za Crkvu, za kulturu, za ljudsko društvo. To je "pogibeljna družba i po ljudsko društvo nadasve opasna". Naziva ga "krvožedni boljševički zmaj". Cilj mu je uništenje katoličke vjere, osnova kršćanstva i svih moralnih i vjerskih vrednota. Sluga Božji doživio je sramotni pad nacizma i čvrsto vjeruje da će doći i pad, zalaz crvene zvijezde, pad komunizma, utjelovljenje laži i mržnje, utjelovljenje Sotone.

Sredstva borbe protiv zabluda, hereza, neprijatelja svete Crkve sv. Maksimilijan vidi u produbljivanju istina vjere, širenju katoličke štampe, u širenju katoličke vjere misionarskim radom.

I Sluga Božji Alojzije vidi potrebu katekizacije svih slojeva naroda, potrebu katoličkog tiska, potrebu katoličkih misija. Napose je stavljao naglasak na katolički tisak, ističući misao pape Pija X: "Uzalud je graditi crkve, ako nemate štampe." Apostolat katoličkog tiska je neizmjerna sila kojom se Crkva može suprotstaviti naletu "crne svemoći", nemoralnog tiska, kojim se služe Božji neprijatelji i protivnici njegove Crkve da zatruju i razore sve što je istinito, lijepo, sveto u narodu.

Katolički tisak, naprotiv, svjedok je kršćanske istine, autoritativni ovlašteni pedagog, veliki propovjednik. Posebno katolički dnevnik je kao propovjedaonica među narodom. I dok svećenik propovijeda nedjeljom i na određenom mjestu, određenom broju ljudi, dotle, upozorava Sluga Božji, katolički dnevnik propovijeda svaki dan, na svakom mjestu, svakom čovjeku koji ga čita.

Dobro nam je poznato što je sv. Maksimilijan činio i danas čini preko Vojske Bezgrešne za katolički tisak, za širenje vjere i ćudorednih istina na svim područjima ljudskog postojanja.

Sluga Božji Alojzije učinio je mnogo na području katoličkog tiska, u mogućnostima u kojima je živio i njegove riječi ostaju i danas kao trajni poticaj na zauzeti rad oko širenja i čitanja, upravo apostolskog rada svakog kršćanina na području katoličkog tiska.

• Marijin vijek

Sluga Božji u svojim pismima i u svojim razgovorima s vlč. Vranekovićem, krašićkim župnikom, nalazeći se u zatočeništvu u rodnoj župi u Krašiću (1951-1960), često govori o vremenu, dobu, eri Marijanskoj, koja će sigurno nastupiti nakon pada komunizma, kako je to Gospa obećala u Fatimi.

Kad su Rusi poslali satelit oko zemlje, kada su ostvarili interkontinentalne rakete i posjedovali snažno atomsko naoružanje, u rukama su već držali gotovo trećinu zemlje, mnogi su pomislili, sve je propalo, komunizam će pobijediti. A on iz Krašića piše, 2. rujna 1957: "Čuli ste sigurno ovih dana puno govoriti o boljševičkim i komunističkim interkontinentalnim raketama (...). Slabići, tu i tamo, u vjeri, lako bi se mogli pokolebati i misliti: sve je izgubljeno, komunizam ide u susret pobjedi! Ti si, hvala Bogu, svećenik vjere, pa se nadam, da ni Tebe ni ostale dobre braće svećenika neće impresionirati ni prestrašiti niti komunističke interkontinentalne rakete, a da nećeš postaviti svoju nadu niti u američke rakete. 'Zavapih k tebi, Bože, rekoh: Ti si uzdanje moje, sigurnost moja u zemlji živih.' Bog i nitko drugi je naša nada i naše ufanje (...). Ali ime Božje neće srušiti niti interkontinentalne rakete, makar nosile naoružanje svih A, B, K i U bombi na svijetu."

"Mene ni najmanje ne plaše nuklearne bombe, pisao je dr. Ivi Andresu, 1. svibnja 1954, marijanske godine, tog apokaliptičkog vremena; (...) kao i uvijek mi smo i sada optimisti, i to stopostotni, i bit ćemo i onda, ako bude valjalo položiti život u toj borbi između Boga i Beliala, između dobra i zla. Tako nas uči Isus Krist, koji je kao oporuku ostavio svojim apostolima: "U mene se pouzdajte, ja sam pobijedio svijet!"

Kad je neki prvak komunističke partije rekao kako Katolička Crkva neće još dugo potrajati, jedva 100 godina, Sluga Božji je u pismu, datiranom 2. svibnja 1957., upravljenom dr. Ferdi Fuchsu, zapisao: "Mi dakle nastavljamo svoj križni put, dokgod hoće tako Onaj, koji pred nama nosi križ, a to je sam Isus Krist. A ne idemo uzalud tim križnim putem. Eto, sjećam se, kako su proroci komunizma proricali, da će za decenij, dva, biti likvidirana Katolička Crkva u našoj zemlji. Jučer mi je netko poslao prijevod iz 'The Times', gdje na svoje

Sluga Božji u pratnji mons. Nikole Borića i mons.Krešimira Pećnjaka polazi, 29. VI. 1944. u katedralu na Misu svećeničkog ređenja

čudo čitam, da je stanoviti prvak KPJ izjavio, da, za to treba dugi rok, možda i sto i više godina. Dotle se već neće znati za prah svih šefova KPJ, ali će Katolička Crkva, to budite sigurni, živjeti i raditi, i ufam se, potpuno pomlađena, a prema riječima psalmiste: 'Obnovit će se kao u orla mladost moja'."

U pismu jednom svećeniku, 4. srpnja 1957, piše: "Katolička Crkva postoji već blizu dvije hiljade godina, ima božansko jamstvo opstojnosti do konca svijeta. Komunistička partija s mukom broji sto godina, a za sto godina pripadat će samo povijesti."

Profesoru Ivanu Meštroviću, Sluga Božji piše 2. lipnja 1959: "Komunizam niječe Boga i ismjehuje ga i sigurno ga nije zasadio Bog nego đavao, a đavao je izgubio bitku na Kalvariji, i zato će sigurno izgubiti i na Kalvariji mističnog tijela Kristova, koje je Crkva koja danas uzlazi na svoju Golgotu."

Već godine 1942. govorio je kongreganistima Marijine kongregacije: "Ako tko može i mora biti optimist, a ono sigurno štovatelj Marijin. I Ona, koja je satrla glavu zmiji paklenoj, ima danas, koliko god treba, snage da satare u prah sve što se diglo protiv Boga i Božjeg poretka u svijetu. To nam daje naslućivati i po svojim objavama u Fatimi. Gore, dakle, glave i srca, drage zbornice i zbornici Marijini!"

"Blizu je pobjeda Marijina, blizu je vijek Marijin, i zasjat će u svem sjaju Kraljevstvo Krista i Kraljice, Presvete Djevice Marije, Kraljevstvo istine i života, pravednosti, ljubavi i mira, za kojim toliko uzdiše čovječanstvo." "Ja sam uvjeren, da dolazi vijek Isusa i Marije", "zlatni vijek", kako je navijestila Marija, dulje razdoblje mira, kako ga je Gospa obećala.

U svojim pismima piše da se komunizam može nadvladati i bez rata. I poput svetoga Maksimilijana proročki govori: "Uvjeren sam da će se Rusija obratiti i da će lik Majke Božje stajati na Kremlju."

• Sluga Božji kard. Stepinac i sv. Maksimilijan Kolbe

Sluga Božji Alojzije Stepinac upoznao je sv. Maksimilijana Kolbea u svom zatočenju u Krašiću. Imamo osam pisama njegovih naslovljenih na o. Pija Polonija, tada provincijala franjevaca konventualaca Hrvatske provincije.

U prvom pismu, 17. prosinca 1954, Sluga Božji piše: "Primio sam biografiju o. Kolbea preko vlč. Kuharića, upravitelja župe u Sv. Martinu pod Okićem (danas nadbiskupa zagrebačkog i kardinala). Ja sam doduše već više stvari pročitao o Kolbeu, ali nijedna nije bila tako opširna ni lijepa kao ova. Srdačna hvala! Nadamo se da nećemo dugo čekati, kad će i o. Kolbe postići čast oltara, na ponos čitave Crkve Božje i na diku Reda konventualaca, kojemu je pripadao. Fiat! Fiat!

Neka bude čitavoj Vašoj dragoj provinciji trajni podstrek, da ne strepi nimalo pred progonstvima, koja nas biju, nego da drži pogled uvijek usmjeren prema nebu kao o. Kolbe. Nadam se, da se s njime zajedno raduje

već i pokojni o. Teofil Han, moj supatnik iz Lepoglave.

Upravo čitam kod jednog benediktinskog autora tumačenje jednog pasusa iz evanđelja: 'Zadaća je apostolskih muževa i to da poučavaju narod, ne samo riječima božanskog nauka nego i sjajnim primjerom života. Zbog toga, svećenik, božanskom ljubavi oplemenjen svim će silama uznastojati da Crkva bude goruća i svjetleća.'

Tu je opomenu, kao što vidimo savršeno shvatio o. Kolbe, poučavajući narod ili bolje, svjedočeći izvrsnim primjerom ljubavi prema bližnjemu, u vrijeme, kad je mržnja, reć bi, preuzela vlast na zemlji. Kakva pouka!

Želim čitavoj Vašoj provinciji, da ju prožme duh o. Kolbea, duh neizmjerne ljubavi prema Bezgrešnoj Majci Božjoj, duh ljubavi prema nesretnim bližnjima."

Istoga dana pisao je vlč. Kuhariću: "Ja sam, uistinu, već čitao mnogo članaka o patru Kolbeu, ali bit će mi draga i ova biografija. Čini se da nije daleko dan kad će i p. Kolbe uzići na oltar. Bit će to nova potvrda kako je Crkva Kristova plodna majka svetaca."

Sluga Božji se u svojim propovijedima služio primjerom sv. Maksimilijana. Tako u jednoj propovijedi tumači primjerom sv. Maksimilijana koji se predaje kao žrtva ljubavi da spasi život oca obitelji, Kristovu žrtvu na križu prinesenu za spas čovječanstva.

Sluga Božji je mnogo trpio u zatočeništvu u Krašiću. Smrtna bolest Vasquez (policitemia), s drugim pripadajućim bolestima, ljudski govoreći nanosili su mu nepodnosive boli. A on je sve to podnosio, uključujući i danonoćni nadzor policije, s posvemašnjim duševnim mirom i optimizmom.

Taj optimizam osjeća se i u pismu napisanom patru Piju, 25. travnja 1955: "Nadam se, da ste svi vedra duha, kao što je ostao vedar, nasmijan Vaš o. Maksimilijan Kolbe, i onda, kad je valjalo poći u ćeliju smrti. Sve će proći, Crkva Božja će ostati."

I to se osjeća u slijedećem pismu, 21. siječnja 1959, o. Poloniju: "Srdačna hvala na molitvama! One me drže uspravno kraj sve bijesne mržnje progonitelja, kojima nastojim prema slabim silama zlo uzvratiti dobrim moleći za njih, kako nas je učio Krist Gospodin. Straže dan i noć pred kućom po dvojica, u stopu za stopom ako bih pošao na šetnju. Tako prošle nedjelje, kad sam nakon tri mjeseca opet izašao van, do kapele sv. Ivana, da služim poldanu misu, tu je oltar sv. Antuna Pustinjaka kojeg puk štuje kao i sv. Antuna Padovanskog."

Zatim govori o ustrajnosti i završava: "Želim sebi, dragi o. Polonijo, Vama i svima članovima Vaše provincije, da ne sustanete. Ako bezboštvo udara po nama, udarajmo i mi dalje strpljivo po njemu, jer će se sigurno jednoga dana srozati. Oni ne mogu ništa dok se mi držimo Boga.

Koji u to sumnjaju, nisu dostojni da se zovu kršćani, a kamoli katolici kršćani.

Uostalom, nije li baš vama konventualcima dao u najnovije doba i te kakav primjer u tom pogledu vaš veliki subrat, mučenik, žrtva nacističkog zvjerstva? Nije bezboštvo nacizma pobijedilo njega, nego on nacističko bezboštvo. Sasvim sigurno proći će tako i drugi 'izmi' koji se ne upiru na Boga nego na sotonu".

Na čestitku prigodom 25. godišnjice episkopata godine 1959. piše o. Poloniju među ostalim: "... ja sam nosio u srcu slutnju, da se sprema nešto vrlo teška i bolna, kad je između stotina zaslužnijih, sposobnijih i vrednijih svećenika Gospodin Bog nadahnuo moga predšasnika, da upravo mene predloži nakon tolikih pokusa, što ih je bio učinio i usprkos mnogih molbi, da me pusti na miru, jer nemam ni znanje ni iskustva za to odgovorno mjesto, a niti kanonskih godina... Mogao sam tada zavapiti kao nekoć Jeremija prorok: A, a, a, ne znam govoriti, dijete sam! Tek tri i po godine svećenik...

Nakon svega, dugih i strašnih godina, molim Boga samo, neka mi radije dade poginuti kao i Jeremija prorok, nego izdati Božju stvar u našoj domovini i našem siromašnom narodu, kad grabežljivi vuci nasrću na stado Kristovo, u Kini, u Češkoj, u Mađarskoj, kod nas. Svuda blistava obećanja za svećenike 'patriote', 'mirotvorce', a iza svih udruženja skriva se sotona da zavede one koje može zavesti, osobito izabrane."

U jednom od posljednjih pisama u siječnju 1960. Sluga Božji piše: "Na rubu sam groba, ali ni za tren ne sumnjam u pobjedu Crkve Božje, makar i ja trebao vlastitom krvlju natopiti kardinalski grimiz, jer znam tko stoji iza Crkve."

Taj optimizam nalazi se i u posljednjem pismu što ga je Sluga Božji napisao patru Piju 23. siječnja 1960, dvadeset dana prije svoje svete smrti: "Nadam se da niste klonuli duhom zbog nevolja naše Crkve. To se ne smije nikada dogoditi! Ako danas bezboštvo cvate, ne znači da je njegova budućnost...

Pravi put pokazuje Krist. Ako njega budemo slijedili ustrajno, nema sumnje da će Crkva naša opet odahnuti u slobodi. Sa žalošću moram reći, da ne pokazuju baš odviše vjere svećenici i laici kad sumnjaju u konačni ishod borbe vjere i nevjere, Boga i đavla, makar omjer sila koji put govori u prilog sotone.

O. Kolbe nije sigurno sumnjao u ishod te borbe ni onda, kad je ulazio u ćeliju smrti, da se više nikada živ iz nje ne povrati. Mislim da mu je do neograničenog pouzdanja u budućnost Crkve pomogla ona, koju je toliko štovao, za koju je Bog rekao, na početku ljudske povijesti: 'Ona će ti satrti glavu!'

Držite to pred očima Vi i Vaša redovnička braća, ako bi koga kušala kada snaći napast malodušnosti radi nevolja naše Crkve. Štogod mu se drago dogolilo, ostaje ona: 'i vrata paklena neće je nadvladati'."

Iz gore navedenih pisama vidi se jasno da sluga Božji Alojzije Stepinac proročki gleda u o. Kolbeu mučenika nacizma, mučenika ljubavi koja uvijek pobjeđuje, gleda u njemu slavu cjelokupne svete Crkve, svjetiljku goreću i svjetleću, sveca naših teških i burnih vremena.

Završavam ovaj kratki prikaz o Sluzi Božjem Alojziju Stepincu sa željom i nadom koju je Sluga Božji izrazio 1954 u pismu o. Piju Poloniju, provincijalu franjevaca konventualaca za o. Kolbea: "Nadamo se, da ne ćemo dugo čekati, kad će i o. Kolbe postići čast oltara, na ponos čitave Crkve Božje i na diku Reda franjevaca konventualaca, kojemu je pripadao. Fiat! Fiat!"

Tim riječima pridružujem i ja svoju želju da nećemo dugo čekati kad će i Sluga Božji Alojzije Stepinac postići čast oltara na ponos čitave Crkve Božje i na diku ispaćenog hrvatskog naroda kojemu je pripadao. "Fiat! Fiat!"

Celestin TOMIĆ

Novoposvećeni zagrebački nadbiskup - koaudjtor, mons. Alojzije Stepinac

Prigodom imenovanja mladog svećenika Alojzija Stepinca nadbiskupom-koadjutorom s pravom nasljedstva mons. Antunu Baueru, zagrebačkom nadbiskupu, u javnosti su zabilježeni prvi dojmovi, utisci, odjeci toga povijesnog događaja. Čitateljima Glasnika donosimo najznačajnije odjeke u tisku o imenovanju Dr. Alojzija Stepinca nadbiskupom zagrebačkim, kako bismo se mogli uživjeti u onovremenska razmišljanja i spoznaje o Sluzi Božjemu.

NAŠ MLADI NADBISKUP-KOADJUTOR

"U njemu se udružila duboka poniznost i pobožnost s odlučnošću i radikalizmom.

(...) Kad je neki novinar upitao seljaka iz Krašića, da li pozna novoga nadbiskupa, on je prostodušno ali iskreno odgovorio s nekim naročitim ponosom: 'Pa kako ne bih poznao Lojzeka. Ta zajedno smo kopali i orali.' I uistinu naš će seljak biti sretan jer zna da je naš mladi nadbiskup okusio veselje, ali i žalost našega seljaštva. Nije njemu tuđa ni motika ni ralo, nije mu nepoznata jednostavna, ali i osjetljiva duša seljakova. Bit će On najbolji tumač seljačkih osjećaja, posuda najveće ljubavi prema žuljevitoj seljačkoj ruci, ali i najjači branič seljačkih prava.

Moderni će intelektualac u mladom nadbiskupu vidjeti dio sebe. Ta i on je bio izvrgnut svim krizama i zabludama sadašnjice, pa opet je pokazao, kako je moguć ne samo put do Boga, nego upravo kako se divno smirenje i konačno rješenje nalazi samo u Raspetom Kristu.

Radništvo će vidjeti u njemu svoga najvećeg pomagača, upravo brata, koji je našao put do radničkih srdaca, razumio njihove nevolje i jade i pomogao im, koliko je više mogao.

Svećenstvo će u njemu vidjeti skromna i radina, ponizna i poslušna svećenika, koji se neumorno žrtvuje u slavu Krista Kralja. Njegovo krotko pastirsko djelovanje pokazat će mnogima ispravan put." (**Nedjelja**, 10. lipnja 1934, str. 3.).

* * * * *

"(...) Jest, neće zagrebačka katedra ostati okaljana, nego svijetla i ponosna.

Ta za ovu katedru određen je muž, koji je žarom djetinjeg srca stao uz Gospodina i uskliknuo mu sa zanosom proročke ljubavi: Dominus pars haereditatis meae et calicis mei... -

Za ovu katedru odabran je muž, koji s prirodne strane imade odličnih darova duha, srca i tijela, a s natprirodne strane zaokružio je biće njegovo lanac očitih milosti i tragova snažnog zamaha Božje providnosti naročito onamo od ratnih stradanja i muka, poratnog tapanja i traganja pravog životnog cilja, pa sve do odluke i polaska na mučni studij te dolaska na zagrebačke nadbiskupske dvore, gdje kod traženja za dostojnim nasljednikom sijedog natpastira, uz mnoge dobre i umne pade kocka Božjeg odabranja na nj ko nekoć kraljevska palica na Davida, najmlađeg sina Jesejeva.

Jest, neće potamniti sjaj zagrebačke katedre, jer je za nju odabran čvrsti karakter.

Vele da je karakter duša, koja je probuđena k punini svijesti svoga života. Duša, koja je u sebi ujedinila sve sile svoje u smjeru vršenja velikoga životnog zadatka. Duša, čije je unutarnje ustrojstvo i teženje vježbanjem tako ojačano, da umije i u svim prilikama, pod svaku cijenu, hoće samo dobro, a mrzi na zlo. Karakter biti znači posjedovati svijest, koja nije promjenljiva, maglovita, nestalna nego čvrsta kao stanac kamen, istinita, svijetla i plodna kao svjetlo tople sunčane zrake. Karakter biti znači posjedovati volju, koja nije nestalna, nego u djelovanju čvrsta, otvrdnuta i iskušana borbama i nevoljama." (Dr. Stjepan Bakšić, **Konsekracijski dan msgra dra A. Stepinca**, u: **Katolički List**, br. 26, str. 321).

* * * * *

Rodna kuća Sluge Božjega u Brezariću

* * * * *

"Radnički strukovni savez" se raduje, što naš narod dobiva duhovnog poglavara, koji u ovo vrijeme duševne i materijalne krize, imade tako duboko shvaćanje za potrebe svih stradalnika, a osobito za potrebe izbaštinjene radničke klase. Uvjereni smo, da će novi Nadbiskup, svim žarom svojega plemenitoga srca, i svom snagom svoje odlučne volje, poraditi na ostvarenju velikih načela papinskih enciklika za poboljšanje radničkoga položaja i tako postati naš Ketteler." (**Hrvatska Straža**, 2.VI.1934, str. 2).

* * * * *

"(...) Još kao skromni svećenik zagrebačke nadbiskupije, iako povučen do samozataje, Msgr Stepinac nalazi načina da se informira o studentskim prilikama na našem sveučilištu. To je njegovo zanimanje za novu studentsku generaciju nobično živo, a najbolji dokaz, kako je bilo živo jest to, da se zanimao stalno i stoga je u neprestanom ličnom kontaktu s pojedinim akademičarima. Posebno se informirao u kojem su omjeru pozitivne i negativne struje na našem sveučilištu i kako se pozitivni elementi odupiru negativnima, a s tim u vezi se zanimao, iako prezaposlen organizacijom karitativne akcije u Zagrebu, koja je stala na noge tek kad je on preuzeo u svoje ruke, i za idejna strujanja te za formiranje nazora o svijetu suvremenog katoličkog studenta. Zato čim je počela inicijativa Hrvatskoga katoličkog akademskog društva "Domagoj" za pokretanje Moderne socijalne Knjižnice (MOSK), dr. Stepinac, onda još povučeni i skromni svećenik zagrebačke nadbiskupije, shvaća odmah svu važnost toga pothvata za formiranje suvremenog katoličkog nazora o svijetu kod naše buduće inteligencije i za najšire slojeve našeg naroda ohrabruje domagojce da ostvare tu svoju inicijativu. To ohrabrenje nisu bile tek same riječi, već djelo u obliku narudžbe za 50 komada svake brošure." (I. Lendić, **Msgr. Stepinac i akademska omladina**, u: **Hrvatska Straža**, 24. lipnja 1934, str. 4).

* * * * *

Mlad je, ali ga rese velike odlike - On je prava svećenička duša, za koju se može reći, da je secundum cor Jesu. On je duboko odan molitvi, njega resi duboka čednost i poniznost kao da je na njemu počinuo duh njegova strica svetoga kanonika Stepinca. Zato se cijela dieceza kroz njegove molitve nada velikom blagoslovu. On je srca milostiva prema sirotinji, koju ljubi ljubavlju Vinka Paulskoga obilazeći bijednike zagrebačke periferije, donoseći im utjehu duši i materijalnu pomoć u teškoćama življenja. Zato njegovo promaknuće s ljubavlju prate svi nevoljni i bolni, koji će u njemu naći milosrdnog Samaritanca. On je pun apostolskog žara za Kristov križ, zato imademo jamstvo, da će sveta Kristova stvar u ovo teško doba naći u njemu branića prožeta onom požrtvovnosti, o kojoj nam govore prva kršćanska vremena. On je pun bratske ljubavi i zato s pouzdanjem i povjerenjem može da gleda na nj kao budućeg svoga vođu i oca sav kler naš, kler s toliko svojih teških i krvavih potreba, u koje ga rinuše ova apokaliptička vremena. On je prožet duhom evanđeoske pravde, zato s povjerenjem na nj mogu da gledaju svi, koji teže za unapređenjem i jedinstvom katoličke akcije. On je sin seljačkih roditelja, pučanin, osjećajne duše za ispravno shvaćanje otkucaja narodnog srca, on je iskusio velike tegobe življenja; on je k tomu pun najsvetijih ideala kojima dušu ispunja svetost svećeničkog zvanja - pak je sve to razlog da na njegov budući rad gledaju s punim povjerenjem svi slojevi našeg hrvat. puka znajući, da će budući nadbiskup biti svome vjernom puku najbolji otac i prijatelj, spreman da za nj moli, radi i trpi, da svim svojim moćima i sposobnostima bude žrtva ljubavi za svoj narod.

Zahvalni sv. Ocu što je riješio pitanje nasljedstva zagrebačkog nadbiskupa držimo, da s pravom govorimo u ime svoga klera, kad mladog koadjutora svesrdice pozdravljamo. Gospodin, čijim je utjecajem i određenjem došao na uzvišeno mjesto zagrebačkih metropolita, neka mu dade jakost, da vlada dugo i blagosloveno na čast Božju i spas duša zagrebačke nadbiskupije. (Dr. Stjepan Bakšić: **Imenovanje nadbiskupa koadjutora**, u: **Katolički List**, 1. lipnja 1934, str. 265-266).

S majkom Barbarom, 4 brata i jednom od sestara, te rodbinom na dan biskupskog posvećenja, u vrtu matične kuće ss. Milosrdnica u Zagrebu

PRVE RIJEČI I PORUKE MLADOGA NADBISKUPA ALOJZIJA STEPINCA

Prigodom bakljade uoči njegova biskupskog posvećenja:

"Draga braćo i čitavo građanstvo!

Gledajući večeras veleban sjaj ovih vaših lampijona i bakalja, ta slušajući zvukove glazbe nameću mi se ove dvije misli.

Kao što ovi vaši lampijoni rasvjetljuju noćnu tminu, tako je i katolička vjera bila svjetionikom našem narodu kroz 12 vjekova, da ne zaluta u tmini raznih zabluda. A kao što nas zvukovi glazbe razveseljuju, tako je jedna radost bila katolička vjera našem narodu u teškim vremenima njegove prošlosti.

Želim samo, da naša vjera bude i nadalje svjetionik svakome pojedincu od vas i cijelom našem narodu. Ja sam uvjeren ako je ta vjera bila kadra uzdržati ovaj naš narod kroz 13 vjekova, da će ga tako uzdržati i dalje do konca i kroz sve vjekove bude li se držao pećine Petrove, bude li se držao Crkve Katoličke. Hvala vam najljepša od svega srca".

I opet su se ponovile oduševljene manifestacije starom i mladom nadbiskupu te ostalom episkopatu." (**Nedjelja**, 1. srpnja 1934, str. 3).

ODGOVOR NA POZDRAVNE RIJEČI PRVIH ČESTITARA
(Kaptola i predstavnika svećenstva)

"Preuzvišeni gospodine biskupe, presvijetla i prečasna gospodo! Zahvaljujem od srca na pozdravu, koji ste mi upravili preko Vašega predstavnika, preuzv. g. biskupa Salisa. Zahvaljujem, velim, od srca, iako se radovati ne mogu, jer moje imenovanje jest za mene težak križ. Križ pak valja nositi prema pravilima kršćanske savršenosti ne samo patienter, nego libenter et ardenter, a u savršenosti nisam još toliko napredovao, da bih ga nosio patienter, a kamo li još libenter et ardenter.

Međutim kakogod bilo, ja sam na ovaj teški položaj došao pokorivši se želji vrhovnog poglavara sv. Oca. Zato velim - in Te Domine speravi! Ufam se, da će se onda i na meni ispuniti riječi: "Quoniam in me speravit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen neum!" Moja je nakana i cilj čist. Slijediti nauku križa te bez ikakvoga straha braniti katoličku istinu! Pravednost prema onoj - dilexi iustitiam et odi iniquitatem - to je moje načelo. Ogavnost prema svakoj nepravdi bila je duboko uvijek usađena u mojoj duši, kao što je ljubav prema pravdi. Pa kao što sam bio za dobro svoga naroda spreman dati sve, tako sam spreman na sve i za Crkvu Katoličku, koja me je od najranije mladosti učila dati svakome što je njegovo, i ljubiti ljude istinskom ljubavi.

Na svom izvanrednom teškom položaju ja moram da računam prije svega na Vašu pomoć. Vi ste muževi, koji imadete i velikih zasluga i velikog iskustva u upravi ovako velike dijeceze, kao što je nadbiskupija zagrebačka. Svaki od Vas bio bi i po dobi i po zaslugama i po umu prije pozvan negli li ja, da dođe na ovaj položaj. Ali kad je Providnost Božja odredila ovako, ja se nadam da ćemo zajedno raditi u skladu i ljubavi. Svi vi, vrlo dobro znadete, da sam se ja cijelo vrijeme svoga svećeničkoga života držao po strani, ne jer bih koga između Vas podcjenjivao, jer gojim najveće poštovanje prema svakome svećeniku, nego da nigdje ne dam povoda bilo kakovom sporu. Došao sam pak evo iznenada na mjesto i te kako izloženo! Ali kao što sam svagdje nastojao ispuniti svoju dužnost, tako ću je nastojati ispuniti što savjesnije i na svom novom položaju, da moj rad bude na pravu korist sv. Crkve, hrvatskog naroda i čitave domovine." (**Katolički List**, br. 23 (1924), str. 285-286).

RIJEČ PRIPRAVNICIMA ZA SVEĆENIŠTVO
(Nadbiskup-koadjutor u Dječačkom sjemeništu)

"Svi smo Kristovi, Njegovom svetom krvi otkupljeni, djeca jednoga Oca Nebeskoga, pred licem Gospodinovim toliko vrijedni koliko više ljubimo Krista, i koliko više radi Krista ljubimo svoga bližnjega. Svih je nas zadaća da radimo za što veću slavu Božju i za što bolji razvoj i napredak duhovnoga kraljevstva Božjega na zemlji. Ne smiju da među nama postoje razmirice i prepirke. U složnom i jedinstvenom radu - naša je duhovna korist i čast djece Božje. Meni je mio svaki tko se bori za stvar Božju, tko punim srcem radi za Krista, zvao se Petar ili Pavao. U tomu valja da se i vi natječete. Imajte nada sve Božju ljubav, a po tom i među sobom iskrenu kršćansku bratsku ljubav. Naučite se snositi među se. Molite se jedan za drugoga, da Vas Bog blagoslovi i napuni obiljem kreposti, naposе strpljivošću, blagošću, čistoćom i svakom dobrotom. (**Hrvatska Straža**, 13.XI.1934, str. 3).

S mladomisnicima 1942. (s lijeva na desno: N.N., Stubičan, A. Markov, J. Horjan, Đ. Golubić, S. Ivek, I. Matijaca, M. Matijašević, N. N., A. Kočet

Na tečaju križarica u Drežnik-gradu 13. srpnja 1939.

PORUKA ČLANOVIMA KRIŽARSKE OMLADINE

"Blagosivam našu dragu križarsku omladinu sa željom da nastavi započetim putem u znaku Žrtve, Euharistije i Apostolata. Način rada križarske organizacije donio je mnogo dobrih plodova i taj rad ne samo da se ne smije napuštati, već se ima unapređivati. Prigodom svoga Dana neka naša križarska omladina još više u sebi produbi ljubav prema Euharistijskom Isusu te pod vodstvom sv. Crkve pođe odlučan korak naprijed k sve većem savršenstvu. Blagoslov Božji neće izostati.

Dr. Alojzije Stepinac
nadbiskup koadjutor"
(**Hrvatska Straža**, 12.IX.1934, str. 3).

NAGOVOR HODOČASNICIMA MAJKE BOŽJE BISTRIČKE
(o naravi hodočašća)

Na povratku zavjetne procesije grada Zagreba iz Marije Bistrice, ispred crkve sv. Petra u Zagrebu, godine 1943. (foto: Z. Horvat)

"Hodočašće nije ništa drugo nego li jedna vrst pobožnosti. Nije to nikakva nova pobožnost, jer znademo da je i u vrijeme Spasiteljevo već bilo hodočašća, pa i sam Božanski Spasitelj hodočastio je sa svojom Majkom i sv. Josipom u Jerusolim. Hodočašće je vrst pobožnosti i to veoma stare. Kod hodočašća valja se čuvati dviju skrajnosti; jedni preziru hodočašće i toga se moramo čuvati, jer prezreti hodočašće znači prezirati Crkvu, od Boga postavljenog učitelja morala i poretka. Prezreti hodočašće znači prezirati onu lijepu kršćansku jednostavnost, znači pokazivati veliku oholost, kojoj se odlučno protivi kršćanska jednostavnost. Druga pak skrajnost, koje se moramo čuvati jest praznovjerje, koje izvire iz nedovoljnog poznavanja katoličke vjere. Neka bude daleko od nas i sama pomisao kao da bi Blažena Djevica bila vezana samo na ovaj materijalni hram ovdje ili ovaj oltar ili ovu sliku i kao da ona drugdje ne bi mogla pomoći isto tako kao i ovdje. Svagdje Ona može da pomogne. Ali kad je Gospodin Bog odabrao baš ovo mjesto, da je ovdje poštujemo, onda se možemo tome samo radovati i rado polaziti ovamo na hodočašće. Valja se čuvati ovih dviju skrajnosti, kako se ne bi u ovu lijepu i svetu stvar uvukle nastranosti, koje bi protivnicima Katoličke Crkve dale povoda da hodočašće i ovakve manifestacije naše svete vjere izvrgnu ruglu." (**Hrvatska Straža**, 12.VII.1934, str. 2).

Iz spomen albuma Sluge Božjega Alojzija Stepinca

Spomenik su Njemu naše grudi
Stan života neumrlih ljudi
Tu nam živi i neće umrijeti
Dok je slava slavi u pameti.

Živi jošte svuda među nama
Ko da smrtna ne krije ga tama
Pa da stupi sada na vidilo
Ne bi čuda, već radosti bilo.

K Jubileju
(10 godišnjica bisk. posvećenja)

K velikoj slavi današnjega dana
Kojoj se raduje sav hrvatski dom,
Primi i našu čestitku skromnu,
Nadpastiru blagi, k jubileju Tvom.

Da Gospod Te štiti, vodi i brani,
Na podnožju svojeg svetog oltara,
Pred Svevišnjega za Te molitve šalju
Zavod i škola milosrdnih sestara!

RIJEČ UREDNICIMA KATOLIČKOG TISKA

"Ne uviđati danas potrebu katoličkog dnevnika znači biti na oba oka slijep. Već sama riječ katolički dnevnik kaže nam sve. On ima prije svega biti iznad svih stranačkih političkih borba. Te prepuštamo drugima. Za katolički dnevnik dovoljno je, da ih registrira. Politika katoličkog dnevnika ima biti samo i jedino Krist.

Njegova je zadaća da brani katoličku istinu, razlaže i primjenjuje na život principe katoličke vjere, kori sve poroke i mane, koji truju zdravi organizam našeg naroda, hvali i unapređuje sve, što je dobro, lijepo i plemenito. Sve to neka bude fortiter in re, ali suaviter in modo. Ako se i kori nekoja stvar, valja do skrajnosti štedjeti osobu, jer je svaki čovjek slika i prilika Božja.

Budući da katolički dnevnik ima stajati daleko iznad svih stranačkih političkih borba, zato se oko njega mogu i moraju okupiti svi katolici i ne bi smjelo biti katoličke kuće, gdje ne bi bilo katoličkog dnevnika. Tako će katolički dnevnik, stvarajući dobre katolike, pridonositi vrlo mnogo i pravoj građanskoj toleranciji, jer tko temeljito pozna katoličke istine, taj znade vrlo dobro lučiti između čovjeka i njegove pogrješke, pa ako i kori pogrješku, on će ipak uvijek nositi u srcu istinsku ljubav prema svakom čovjeku.

Sve, što sam gore rekao, vrši katolički dnevnik konstantno svaki dan i u tom je njegova golema vrijednost. Svećenik propovijeda jednom na tjedan, katolički dnevnik svaki dan. Svećenik propovijeda relativno malenom broju ljudi, katolički dnevnik može u isti mah propovijedati pred stotinama tisuća. Svećenik propovijeda na određenom mjestu, katolički dnevnik svagdje: na ulici, u vlaku, na šetnji, u kući, na odmoru, u čekaonici, jednom riječi svagdje.

Katolički je dnevnik ukratko jedan od najvažnijih faktora koji pribavlja Crkvi poštovanje i ljubav, koji stvara trijezne i solidne građane, koji će svoju dužnost i vjersku i građansku vršiti ne iz straha pred tjelesnim kaznama, nego iz dubokog uvjerenja, da se poredak, koji je svemogući Bog postavio, ne može rušiti bez najveće štete po čitavo ljudsko društvo, a i bez vlastite vječne nesreće." (**Hrvatska Straža**, 1.VII.1934, str. 2).

PORUKA HRVATSKOJ MLADEŽI

"Dragi moji prijatelji!

(...) Naši studenti, kad su išli vani na strane visoke škole, upijali su na njima često tuđinski duh i tuđe poglede aplicirali na naše prilike, te strane misli unosili u naš narod. Osobito su u tuđem svijetu usisali mržnju na Katoličku Crkvu. Međutim sav naš narodni život, sva naša narodna kultura, razvili su se na podlozi religije i prožeti su s njome.

Pogledamo li naša literarna djela, koja su izrađena u duhu vjere, kako su puna dubokih misli. Ali ne smo naši stariji pisci, nego i noviji kao na pr. Šenoa, mogu se s uživanjem čitati, obzirom na njihovu misaonost. Zato ne smijemo opetovati pogrješke starijih generacija i ne smijemo prenositi tuđe biljke k nama! Crkva je ona, koja nas je uzdržala kroz dvanaest vijekova, pa će tako biti i u budućnosti. Dok se držimo Crkve, pećine Kristove, nema za nas pogibelji.

Naša prošlost srasla je s Crkvom kao grana s drvetom i nikako ne smijemo dozvoliti, da nam se ta grana otkine. Zato nastojte, da svaki od vas bude religiozan, a u svojoj struci spreman. Znanost ne stoji u opreci s religijom, šta više: prava znanost vodi k Bogu. Ruđer Bošković, jedan od najjačih umova koje je dao hrvatski narod, bio je ne samo religiozan čovjek, nego i najglasovitiji matematičar i fizičar svoga doba. A uz to je bio i - isusovac. Jedan profesor na sveučilištu u Rimu, Francuz, mnogo nam je govorio o njegovoj veličini. Stoga ni u kojem slučaju nemojte zauzimati otvoreno neprijateljski stav protiv Crkve (...).

Kod mene je u zadnje vrijeme bilo mnogo ljudi. Kod mnogih opažam malodušje. Danas ljudima manjka vjera i pouzdanje. Međutim geslo je sadašnjega nadbiskupa preuzv. g. dra Bauera: 'Fides Vincit' - 'Vjera pobjeđuje', a i ja sam uzeo za geslo riječi psalmiste: 'In Te Domine speravi!'. 'U Tebe sam se pouzdao, Gospodine!' Onaj, koji vjeruje u Boga, nema se čega plašiti. Ne smije se bojati onaj pojedinac i ona zajednica, kojima ravna ruka Božja. Dok se držimo Crkve, nema razloga bojazni ni straha pred opasnosti.

Konačno vam preporučujem, da solidno radite u svom studiju i da se ozbiljno spremate za svoje buduće zvanje. S pravom od vas narod očekuje, da mu uzvratite ono što vam je pružio i dao. Zato želim svakome od vas što više blagoslova od Boga u vašem budućem položaju. Svaki na svome mjestu: tehničar na tehničkom, pravnik na pravnom, veterinar i šumar na svome, medicinar i filozof na svome, neka odgovori svim nadama i željama koje naš narod u njega polaže. U želji i uvjerenju, da ćete u svom životu biti vazda radini i vrijedni, zahvaljujem se još jednom na Vašem posjetu i čestitci i molim vas, da se držite moga gesla: 'U Tebe se Gospodine pouzdah!' - 'In Te Domine speravi!'" (**Hrvatska Straža**, 29.VI.1934, str. 2).

Kroz četiri lustra

Lustara gle časnih četiri već prođe,
Na nebu što zvijezda sjajna nama sinu,
NJEGA što imamo - LUČONOŠU - DIVA
Što ko dobrog oca svaki NJEGA voli,
Na ramenu NJEMU Crkva što počiva
Dika što je rodu, spas za domovinu!

Vjetrovi se otad silni podigoše
Mnoge su nad nama prohujile bure,
Kroz mrak i sad skiču zmije otrovnice,
Gavranovi ko nad strvinom već grakću
I hijena oči poput žeravice
Tople krvi žednih strašno na nas zure.

No ON baš bez straha pogledom ih bode,
Na nebu znak gleda: Djeteta i Majke,
"Pobjeda je naša!" - svoje On sokoli-
"Nitko da nam klone, nit tko nadu gubi,
Na svoj poso svak, tko mirno živjet voli!
Sve to utvara su, puste to su bajke!"

Leti vrijeme, leti, bolne liječi rane,
Kad li veo laki -nije san, već java-
Na NJEGA se spusti. ON viđenje gleda:
SUNCE ŽARKO SINU, NESTA TAME, MRAKA

POVORKA SE SILNA ZA POVORKOM REDA,
NAROD SRETAN KLIČE: BOGU NEK JE SLAVA!

U Jakuševcu, dne 18. lipnja 1954.
Josip Majsec, župnik

POVIJESNA SADAŠNJOST

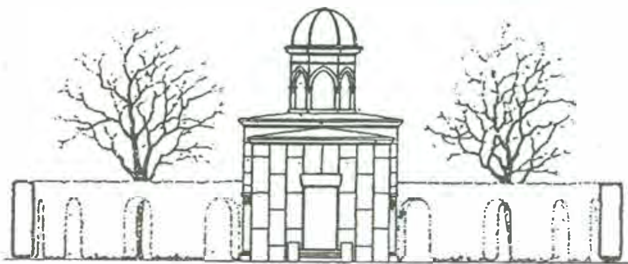
IZVRŠENJE ZAVJETA U LUDBREGU

U Jubilarnoj godini 900 godišnjeg postojanja zagrebačke nadbiskupije ostvaruje se 255 godina stari zavjet što ga je Hrvatski Sabor učinio u ime cijeloga naroda. U tom obećanom, a neizvršenom zavjetu Sluga Božji Alojzije Stepinac gledao je uzrok mnogim nedaćama i kušnjama što su se kroz to razdoblje sručile i obarale na hrvatski narod i njegovu zemlju. Stoga je doista znakovito i pohvalno što će se u ovoj godini Jubileja zagrebačke nadbiskupije i postojanja danas glavnoga grada svih Hrvata izvršiti davno obećani zavjet i ostvariti želja nebrojenih darovatelja koji su u teškim vremenima prije 50 godina darivali i promicali ovu značajnu akciju.

Za lakše razumijevanje povijesnih okolnosti u kojima se pokušalo izvršiti spomenuti zavjet, potpore koju je izvršenju pružio Sluga Božji Alojzije Stepinac i sam čin zavjeta prolistat ćemo i pročitati najvažnije misli što ih je donio Glasnik - bilten **"Sveta Zemlja"**, br. 1-2, od 28 srpnja 1940., str. 1-16.

IZVRŠENJE DVJESTAGODIŠNJEG ZAVJETA HRVATSKOG NARODA

U tijeku hrvatske svete godine, kojom se od 29. lipnja 1940. do Petrova 1941. proslavljala 1300. godišnjica kršćanstva u Hrvata, Sluga Božji Alojzije Stepinac uznastojao je izvršiti zavjet što ga je Hrvatski Sabor učinio u prosincu 1739. godine. Tim pothvatom ludbreško je posvetilište trebalo postati jedno od najvažnijih svetišta hrvatskog naroda. Misao voditelja i promicatelja ovog značajnog djela bila je utemeljena na želji da se u zemlji i narodu Hrvata trajno časti i spominje otajstvo muke, smrti i uskrsnuća Kristova.

Nacrt za kapelicu Presvete Krvi Isusove u Ludbregu

Po toma zavjetu se hrvatski narod obvezao da će svojim prinosima omogućiti podizanje zavjetne kapelice u čast Presvete Krvi Isusove u Ludbregu. Bijaše to sveti i veliki hrvatski zavjet. Krv je Isusova prolivena na Golgoti u Jeruzalemu za spas sviju ljudi, sviju naroda, pa i za spas Hrvata. A kad je ta sveta Krv bila prolivena, tada je Presveto Tijelo Isusovo položeno pod Golgotom u grob. Nad tim Isusovim grobom u Jeruzalemu je jedan Hrvat, franjevac Bonifacije Drkolić, godine 1555. sagradio novu kapelicu. Tako je eto hrvatski narod po tom svom sinu, graditelju kapelice Isusova groba, vezan s tim najsvetijim mjestom svega svijeta.

To povijesno graditeljsko djelo hrvatskog graditelja u Jeruzalemu imalo je dobiti svoje ostvarenje u Ludbregu. Naime, zavjetna kapelica hrvatskog sabora imala je biti sagrađena isto onakva, kakvu je onaj hrvatski franjevac sagradio nad Isusovim grobom u Jeruzalemu. Tim pothvatom ludbreško je posvetilište trebalo postati jedno

Naime, "na grob Isusov želi svaki poći, piše kroničar u spomenutome biltenu, pa tko ne može ići u Jeruzalem, poći će u Ludbreg i pohoditi istu kapelicu, kakvu je nad grobom Isusovim sagradio jedan veliki Hrvat. I kao što je u Jeruzalemu u grobu Isusovu bilo sahranjeno Tijelo Isusovo, tako će se u Ludbregu u kapelici Groba Isusova čuvati svetinja Presvete Krvi Isusove, tog najvećeg blaga hrvatskog naroda, kako je to prije dvjesta godina proglasio Hrvatski Sabor."

Sluga Božji Alojzije Stepinac, u svojstvu zagrebačkog nadbiskupa i hrvatskog Metropolite, ovoj je akciji dao vlastiti biljeg proživljene vjere i pastirske odgovornosti. To svjedoči prigodna Okružnica, koju je trebalo pročitati u svim crkvama i objaviti po cijelom hrvatskom narodu:

IZVRŠIMO U HRVATSKOJ HRVATSKOG

Kroz stoljeća su sudbinom hrvatskog naroda odlučivali hrvatski sabori. U djelovanju hrvatskih sabora dolazila je uvijek do izražaja duša hrvatskog naroda, koja je duboko katolička. Zato su sve odluke hrvatskih sabora uvijek bile u skladu s katoličkim životom, mišljenjem i osjećanjem hrvatskog naroda, a to je u posebnim nekim historijskim zgodama dolazilo i do osobitog izražaja u zaključcima hrvatskih sabora.

Među tim zaklj-učcima ima i jedan, koji ima značaj zavjeta, što ga je hrvatski sabor u ime hrvatskog naroda učinio Bogu. U godini 1739. harala je naime kuga u nekim krajevima Hrvatske. U prosincu te godine sastao se hrvatski sabor u tadanjem saborskom gradu Varaždinu i zaključio, da će, ako Bog odvrati kugu od hrvatskog naroda, u zahvalu za to biti podignuta kapelica u čast Presvete Krvi Isusove u Ludbregu, gdje se od davnine posebnim načinom štuje Presveta Krv Spasiteljeva. To je štovanje Presvete Krvi Isusove u Ludbregu, kamo u to ime hrli mnogo hrvatskog naroda, hrvatski sabor nazvao "najvećim blagom hrvatskoga kraljevstva."

Sluga Božji djelitelj sakramenta sv. Potvrde u Daruvaru 4. lipnja 1939.

Bog je uslišao molitve hrvatskog naroda i zavjetnu želju hrvatskog sabora: kuga je prestala. Ali obećanje, što ga je hrvatski sabor tada Bogu za uzvrat dao, ostalo je neizvršeno. To je obećanje isprva odgađano, kako to često biva u ljudskom životu, i na kraju je na nj posve zaboravljeno.

I do dana današnjega - evo već preko 200 godina - taj zavjet hrvatskog sabora nije izvršen.

Naoko se mnogima možda čini taj zavjet neznatnim. Kuge danas u Evropi više nema, pa zato sebi ne znamo zamisliti, kolika je ona nekad bila nesreća harajući nemilice, kuda je stigla. A i gradnja samo jedne kapelice nije velika stvar, pa ako to nije izvršeno, možda će netko misliti, da to nije ne znam koliki propust.

Ali krivo bi mislio, tko bi tako sudio. Tu se radi o obećanju, koje je u ime hrvatskog naroda dano Bogu. Ako pojedinac čovjek učini kakvo obećanje, kakav zavjet Bogu, pa ga ne izvrši, teško griješi. A zar to isto da ne vrijedi i za cijeli narod?

GODINI DAVNI ZAVJET SABORA

Nema zastalno nijednog katolika Hrvata, koji ne bi rekao, da ono, što je hrvatski sabor kao predstavnik hrvatskog naroda Bogu obećao, mora doista biti i izvršeno. Pa ako je kroz dvjesta godina ostalo neizvršeno (a kolike je Božje kazne hrvatski narod možda i baš radi toga u ta dva stoljeća imao podnijeti!), treba da to obećanje bude bar sada što prije izvršeno.

Za izvršenje tog zavjeta hrvatskog sabora poduzete su od prošle godine prve priprave. Za gradnju zavjetne kapelice u čast Presvete Krvi Isusove u Ludbregu, koja je Bogu obećana tim zavjetom hrvatskog sabora, načinjen je nacrt, te će ta kapelica biti podignuta u obliku kapelice Isusova groba, kako ju je bio u Jeruzalemu sagradio Hrvat fra Bonifacije iz Dubrovnika. Tako ćemo izvršenjem tog zavjeta hrvatskog sabora ujedno dobiti u Hrvatskoj i kopiju kapelice Spasiteljeva groba, i to u historijskom obliku, kakav joj je dao jedan Hrvat. Tu se spaja u divan zajednički izražaj i vjerska manifestacija narodnog zavjeta i kulturno-historijski dokumenat o jednoj građevini, koja se može ubrojiti među najslavnije, što ih je ikad koji Hrvat u stranom svijetu - u ovom slučaju u Spasiteljevom domovini - izvršio.

Da se taj zavjet hrvatskog sabora uzmogne što prije izvršiti i kapelica Presvete Krvi Isusove (u obliku kapelice Isusova groba) sagraditi, tu treba pomoći od cijelog hrvatskog naroda. Ne radi se o velikoj građevnini ni o velikoj svoti (možda oko 200 tisuća dinara), pa ako se svagdje pomalo sabere, svota će biti brzo namaknuta. Dosad su mnogi već pridonijeli po koji obol, ali još nije sabrana ni desetina potrebne svote.

Pozivam dakle velečasno svećenstvo, sva katolička društva i pojedince katolike, da učine, štogod je moguće, za ovu svetu katoličku i narodnu svrhu. Na prvi dan mjeseca srpnja slavi se spomendan Presvete Krvi Isusove. Neka dakle od tog dana cijela druga polovica ove godine bude namijenjena tome, da nas podsjeća na izvršenje zavjeta hrvatskog sabora i da nas potiče, da svaki od nas za to pridonese svoj ma najmanji obol. Jedne nedjelje ovog ljeta (kako je u kojem mjestu zgodnije) neka bude u crkvi i izvan crkve organizirana i posebna sabirna akcija u tu svrhu.

Neka nam lebdi pred očima, da je Bog po tom zavjetu hrvatskog sabora prije dvjesta godina odvratio jedno strahovito zlo, kugu, od hrvatskog naroda. A Crkva u svojim molitvama stavlja u isti red kugu, glad i rat. Danas jedno od tih triju zala, to jest rat, hara velikim dijelom Evrope i širi se kao nekada kuga. Izvršenjem zavjeta hrvatskog sabora, po kojem je Bog odvratio kugu od hrvatskog naroda, ublažit ćemo milosrđe Božje, da čuje i usliši naše vapaje, kad s Crkvom danas toplije nego ikad molimo: "Od kuge, glada i rata oslobodi nas, Gospodine!"

Stojimo, hvala Bogu, i pred novim razdobljem, kad će hrvatski sabor opet odlučivati o sudbini hrvatskog naroda. To novo djelovanje hrvatskog sabora treba da bude praćeno Božjom pomoću i blagoslovom. A postići ćemo to tim sigurnije, ako izvršimo nekadanje obveze hrvatskog sabora prema Bogu. Neka i ta misao sa željom, da što prije bude ostvarena vlast hrvatskog sabora, bude jak poticaj, da omogućimo što većim sudjelovanjem i prinosima cijelog hrvatskog naroda izvršenje dvjestogodišnjeg zavjeta hrvatskog sabora.

Dobri Bog neka blagoslovi svako djelo učinjeno u tu svrhu!

Dr. Alojzije Stepinac,

Hrvatski metropolita i nadbiskup zagrebački

POVIJESNE ODREDNICE ZAVJETA

Za razumijevanje odluke o zavjetovanju Hrvatskog sabora i okružnice Sluge Božjega neka posluže izvadci iz članka: **"Kako se Hrvatski sabor zavjetovao prije 200 godina Bogu, a taj zavjet nije još do danas izvršen"**, koji je u prethodno navedenom biltenu "Sveta Zemlja" napisao Juraj Lahner:

"Godine 1739. harala je strašna kuga u Moslavini, vlastelinstvu grofa Erdedija, koje je stajalo pod jurisdikcijom hrvatskog bana (...).

U širenju pošasti šalje dne 29. lipnja moslovački provizor Uzović banu Esterhaziju nove vijesti: "U selu je Slatina, što potpada pod župu Ludina, od 2. ovoga mjeseca pa do današnjega dana u zaraznoj bolesti umrlo 68 različitih osoba. To selo imade 17 kućica, slabo građenih. Kazuju, da su tude tri kućice ostale puste, da je skorašnjih dana prošle nedjelje umrlo ondje malo ljudi, pa izgleda, da pošast nekako prestaje. Rečenom su selu pružena sredstva za život i za uzdržavanje. Odatle se to zlo uvuklo u selo Gornja Vlahinička. U njemu je do jučerašnjega dana umrlo 15 ljudi i tamo su dvije kuće izumrle. Napokon je dne 21. ovoga mjeseca jednaka bolest nastala u selu Čairama, gdje su kroz to vrijeme iz jedne kuće umrle 4 osobe, iz druge pak 2, svega 6. Spomenuto je selo od gore navedena dva zaražena sela otprilike 4 sata daleko. Ostala su sela, što ih obuhvata ova gospoštija, po milosrđu Božjem zdrava..."

Ludinski župnik Martin Jakšić piše 9. srpnja 1739. zagrebačkome kanoniku Jurju Marseloviću: "Neki je Luka Pobrić, drugačije Tonković, stanovnik sela Slatina, a inače moj župljanin, koji je prvi umro od bujice ovoga zla, uzeo sa sobom jednoga svoga rođaka iz sela Kutinice, kutinske župe, i otišao u Međurečje, da tamo kupi vola. Tude je pridošlice zatekla duboka noć, pa ih primiše u jednu seljačku kuću, u kojoj su našli sedam mrtvaca, i u njoj oni prenoće. Vrativši se otale rođak mu oboli i treći dan umre. A Luku uhvati slična pošast i on stane ležati u kući svoga rođaka. Kući se nije htio vratiti bez pomoći svojih roditelja i svojih bližih i govorio je: "Bolje je, da ja ovdje umrem, nego kod svoje kuće, da zaradi mene zlo ne dođe na moje seljane." No njegovi roditelji nijesu razumjeli Lukina govora, i zašto to govori, pa napokon bude silom otpremljen svojoj kući. Okrijepljen svetim sakramentima na umoru izjavi, da ako budu seljani poslije njegove smrti naglo umirali, da je on uzrok, što je donio kugu u Međurečje.

U Moslavinu je dakle donesena kuga iz Slavonije, koja je tada bila pod vojničkom upravom, a gdje je već otprije kao i u okružju kutinskome strahovito harala. U izvještaju zagrebačkog podžupana Stjepana Gudića, što ga dne 27. srpnja šalje banu Esterhaziju, nalaze se o kugi u tim stranama slijedeći podaci: "U Požegi je u samome mjesecu lipnju te godine umrlo 530 osoba i vrlo mnogo ljudi u Kutjevu i u Sesvetama. U Pakracu je u dva tjedna umrlo 200 ljudi, a u selu Gaj sa trideset kuća nije ni živa duša ostala. U Međurečju koje ima 35 kuća, umrlo je do onda 170 osoba. U Kraljevoj Velikoj, gdje imade oko 120 kuća, ostalo je jedva kojih 1100 živih. U Ilovi umrlo je u pet kuća 21 osoba, u Repušnici 9, a u Šartovcu 203. Pošast pak svuda tuda još i dalje hara." (Vidi "Acta banalia", god. 1739., broj 405.)

Potkraj mjeseca srpnja zahvaća strašna bolest u Moslavini pored župe Ludine još i župu Osekovo. O tome piše zagrebački podžupan Stjepan Gudić banu Esterhaziju u svome pismu od 4. kolovoza 1793.: "...Vidi se, da ta na nas poslata kazna Božja ne samo što ne prestaje, nego se

(Nastavak na str. 50)

(Nastavak sa str. 49)

uvukla i u više sela rečene gospoštije, što su u poljima i sasvim blizu kod Lonje. Dosad je naime harala samo u selima Slatina, Gornja Vlahinićka i Gornja Jelenska, Čaire i Hruškovica, što leže na podnožju gore Garjavice. Sad se pak uvukla u sela Doljnja Jelenska, Potok, Osekovo i Stružec pokraj Lonje. A to su tako velika sela, te ona tri Potoka, Osekovo i Stružec, svako naime od njih imade oko 60 kuća. Neka se Bog smiluje narodu svome!..." (Original u "Acta banalia" god. 1739., br. 415. u zagr. drž. arhivu.)

"(...) Sedam je dakle mjeseci vladala kuga po Moslavini i pomorila preko četiri i pol stotine ljudi. Pa kad je još k tome uočimo, da je u isto vrijeme kuga strahovito harala i u velikome dijelu današnje Slavonije, onda razumijemo onaj vapaj, kojim su Hrvati zavapili pomoć i milosrđe Božje u tolikoj nesreći. Bilo je to na hrvatskom saboru u Varaždinu polovicom prosinca god. 1793., kad su hrvatski staleži i redovi učinili Bogu velik i lijep narodni zavjet, koji glasi ovako:

"Da odvratimo," vele staleži, "pošast i zlo, što traje u jednome dijelu Moslavine, valja da se pored tjelesnih lijekova, što ih ljudi mogu izmisliti i upotrijebiti, uteknemo osobito i duhovnim djelima. Valja da zazovemo i milostivoga Boga. Valja da neprestanim djelima pobožnosti ublažimo srdžbu Svemogućega Boga, koji pravedno pruža osvetnicu ruku svoju na grijehe naroda svoga. Gospoda staleži i redovi vide, da se kazna pošasti i zlo još uvijek širi po nekim stranama moslavačkoga okružja, pa da se dobri Bog premilostivo dostoji osloboditi i malo prije spomenuto okružje i ostale dijelove kraljevine od ovoga zla i od svih drugih zala, što se mogu onoj kraljevini dogoditi, zato su oni odlučili: da se imade sagraditi kapela u čast i za veći porast slave Presvetoj Krvi Isusovoj, koja se čudom jedva kad čuvenim ili sasma rijetkim i cijelome svijetu strašnim pretvorila u vidljivu Krv, te koja se dosad čuvala u Ludbregu, mjestu najvećega Blaga cijele kraljevine. A i za veći poticaj na poštivanje i pobožnost prema istoj Presvetoj Krvi."

LUDBREŠKO SVETIŠTE KRVI ISUSOVE

Ludbreg je na glasu radi svojega po cijeloj Hrvatskoj poznatoga prošteništa na čast Presv. Krvi Isusove. To je prošteniste nastalo nakon bule (Svečanog pisma) Pape Leona X. od 4. travnja 1513. To je pismo taj Papa napisao s obzirom na čudesni događaj, koji se zbio g. 1411. u kapelici ludbreškog vlastelinstva. Jednoga dana te godine služio je tu neki svećenik sv. Misu. Pod sv. Misom posumnjao je, da li se uistinu nakon riječi pretvorbe: "Hoc est corpus meum" ("Ovo je tijelo moje") i "Hic est Calix sanguinis mei" ("Ovo je kalež krvi moje") kruh i vino pretvaraju u Tijelo i Krv Isusovu. Kad je dospio do onoga dijela sv. Mise, gdje se presveta Hostija lomi u tri dijela, a jedan dio spušta u kalež, opazi on, da je u kaležu svježa krv. Silno uzbuđen spravi za oltarom u kaležu krv i brzo dovrši sv. Misu. Neko vrijeme držao je on taj događaj tajno, ali Papa Leon X. piše u svojoj buli: "Svevišnji Gospodin Bog nije htio, da se tako odlično čudo i potporanj katoličke vjere protiv sumnjivaca u njoj dulje krije, pa je rečeni svećenik nalazeći se u zadnjim časovima svoga života sam tu stvar, kako se bila dogodila, javno pred svjedocima priznao i rečeni kalež s istom tekućinom (liquor), koja ima boju vidljive i naravne krvi, bio predao na vječno čuvanje u župnoj crkvi presv. Trojstva varošice Ludbreg (oppidi Ludbregh), koja se nalazi u zagrebačkoj biskupiji, i od onoga je vremena Višnji Gospodin u rečenoj crkvi kod istoga kaleža mnoga i velika čudesa učinio iz dana u dan nije ih prestao činiti."

Kratko vrijeme nakon tog čudesnog događaja glas se o njemu posvuda raširio. Sa svih strana hodočastili su vjernici u Ludbreg, da vide to čudo i da mu se poklone. To je dalo povoda Tomi Zercu, plemiću i vlasniku sela Lehgenut (današnja letina preko Mure), da je o tom kasnije obavjestio S. Oca Papu i zamolio ga, da taj događaj dade pomno istražiti. Papa Julije II. (1503. do 1513.) podijelio je tu stvar dvojici opata, koji su onda boravili u zagrebačkoj biskupiji. U to je vrijeme papa Julije II. izdao o tome događaju dva papinska pisma, koja se u izvorniku nalaze u arhivu vlastelina Baćanji u Kormendu. Papa Julije nije samu ispravu o tome dovršio, već ju je ostavio svojem nasljedniku Leonu X. o vjerodostojnosti tog događaja, kad su mu spomenuti opati sa sobom donijeli u Rim Presvetu Krv iz Ludbrega. Rimu je Papa vodio svečanu procesiju, napisao vjerovno pismo i nakon toga staklenku sa Presvetom Krvi poslao natrag u Ludbreg, da se ondje za sva vremena čuva i na crkveno posvetilo (Dedicatio ecclesiae), koja pada na nedjelju prije blagdana narođenja Bl. Djevice Marije, Majke Božje, narodu izlaže na klanjanje i pobožnost. Tako je sam Papa Leon X. utemeljio ludbreško veliko proštenje na čast i štovanje Presvete Krvi našeg Gospodina Isusa Krista (...).

Ludbreg je jedino hrvatsko prostenište, u kojem se štuje Presveta Krv Isusova. Tu se čuva dapače i samo čudo Krvi Spasiteljeve. Zato hrli mnogo naroda na proštenje u Ludbreg. A kad bi sav hrvatski narod znao za tu svetinju, koja se tu čuva i časti, hrlio bi još više u Ludbreg, pa nema sumnje, da bi to postalo jedno od najomiljelijih i najposjećenijih hrvatskih prošteništa uopće.

Ivan Bočkaj
ludbreški župnik (1863-1938)

IZ DUHOVNE BAŠTINE SLUGE BOŽJEGA

ZRNCA MUDROSTI O MOLITVI

Sluga je Božji za života uznastojao vjerno provesti Kristovu riječ: "Tražite i kucajte!" (Mt 7,7), "Molite, da ne padnete u napast!" (Lk. 22, 40). Iz njegovih poticaja na molitvu baštinimo misli trajne vrijednosti. Aktualne su osobito danas, kad se doima da bi se mržnja mogla usidriti u našim srcima. Ona bi nas mogla poraziti, a ne oružje neprijateljevo. Neka nas ovi poticaji obodre na postojanu molitvu, osobito s nakanom za neprijatelje naše.

- **"Molite uvijek snagu od milosti Božje, jer ona daje pravu snagu."**
- **"Molitva je jedina svemoć, pred kojom se priklanja i sam svemogući Bog."**
- **"Molitva je naša snaga u ovoj velikoj borbi s duhom tame."**
- **"Na molitvu! Počnite sijati u molitvu nadu!"**
- **"Molite Duha Svetog, jer On dušu čisti za milosni život."**
- **"Molite neprekidno i strpljivo."**
- **"Častite Boga pouzdanjem u Njega - ja se samo u Njega pouzdajem!"**
- **"Na nama je da se pouzdajemo, a Presveta Bogorodica nas neće zapustiti."**

* * * * *

- **"Molite za progonitelje, da im se dobri Bog smiluje i otvori im oči, da vide propast u koju se strovaljuju đavolskom zlobom."**
- **"I (progonitelji naši) dok su na zemlji djeca su Oca nebeskog, za koje je umro Krist, i ja im od srca želim da svi ti širom svijeta nađu put k istini."**
- **"Tko zna tajnu milosti Božje? Tko zna neće li iz mnogih tih ljudi, iz tih krutih Saula nastati mnogi Pavli."**

I motiv molitve za neprijatelje:

- *da budemo prava djeca Božja, djeca Oca nebeskoga, "koji daje kišu pravednicima i nepravednicima i daje da sunce Njegovo svijetli dobrima i zlima",*
- *poslušni nauku Krista Boga, jer je zapovijed Gospodnja,*
- *jer je tako molio Krist na križu: "Oče oprosti im jer ne znaju što čine!",*
- *jer je Krist i za njih umro na drvetu križa,*
- *da se za njih moleći suobličimo Kristu i postanemo u njemu djeca Božja.*

UZ GODINU OBITELJI

U slavljenju Godine obitelji donosimo riječi pozdravnog govora kojim je Sluga Božji Alojzije Stepinac, 3. studenoga 1940. pozdravio rad IV. hrvatskog socijalnog tjedna, održanog početkom mjeseca studena 1940. godine:

"Želim, da svima bude konačno jasno, da Hrvatskoj nema budućnosti, ako se cijela javnost, a specijalno Banska Vlast, svim silama i sredstvima, koja joj stoje na raspolaganju ne odupre zločinima, koji pogađaju hrvatsku obitelj, makar se ti zločini vršili baš pod firmom znanosti ili socijalnih indikacija ili tobože zdravlja. Bonum comune praevalet bono particulari! Javno dobro ide pred privatnim, ako se uopće zločin može nazvati dobrom. Jer ako se kod pojedinaca ide za besramnom zaradom, ili se bježi od žrtava spojenih s odgojem djece, mi imamo prije svega u vidu besmrtne duše, a onda sreću i napredak domovine.

Jake i sretne Hrvatske nema bez jakih, fizički i moralno zdravih i zadovoljnih hrvatskih obitelji. A tih opet ne će biti bez čestitih moralno i fizički zdravih i sretnih pojedinaca, bez zdrave, brojne i valjane djece.

Smatram s toga, da je dužnost naše Banske Vlasti, da svim silama spriječi ili zatre sve, što bilo preko zle štampe, filma, a napose onda pobačaja zatire naše obitelji, našu mladež i konsekventno hrvatski narod.

Kakogod se danas viče, da nam manjka kruha, vjerujem da Hrvatska može smoći kruha za svu svoju djecu, samo ako bude u njoj poštenja i straha Božjega." (**Hrvatska Straža**, 5.XI.1940, str. 8).

S. B. govori prigodom otvaranja euharistijskog kongresa u Virovitici 14. srpnja

ODGOJ ZNAČAJA

Pismo Sluge Božjega Sofiji Mijatović, studentici

Krašić, 7. V. 1957.

Gospodjici Sofiji Matijević, studentici

Primio sam cijenjenu čestitku Vašu i Vašeg gospodina brata prigodom Uskrsa, na kojoj srdačno zahvaljujem i Vama i njemu.

Kako vidim, obojica ste slušači na zagrebačkom sveučilištu. Dužnost vam je dakle obojici, da godine svoga studija što savjesnije upotrijebite za sticanje pravoga znanja. Samo pritom ne zaboravitte, da znanje nije svrha samom sebi, niti mu je svrha isticanje vlastite ličnosti ili sticanje unosnih položaja danas sutra. Ono nas ima prije svega voditi k Bogu, koji je, kako veli Sveto Pismo "Gospodar znanja," a onda, da se njime koristi i bližnjima i čitavoj narodnoj zajednici i čovječanstu uopće, makar je dakako samo po sebi razumljivo, da ne može ostati neprimjećen čovjek, koji je pun znanja, niti mu se može zamjeriti, da i dolično živi od svoga znanja. Ali, kako veli Kuhnel, "Nach Würdigkeit strebe, nicht Stellung und Geltung. Die Würdigkeit ist alles, die Stelluntg fast nichts." (Teži za dostojanstvom, a ne za položajem i čašću. Dostojanstvo je sve, a položaj gotovo ništa).

Medjutim, stekli znanja ne znam koliko i ne znam kakova, nikada ne zaboravite onu Newton-ovu riječ: "Što mi znamo, to je kapljica. Što ne znamo, to je ocean." Jednom je istom učenjaku neka dama postavila više pitanja, na koja je on kratko odgovorio: "Ne znam." Dama se malo uzrujala, pa mu reče: "A čemu ste onda učenjak, kad svega toga ne znate?" Newton je s najvećim mirom odgovorio: "Milostiva gospodjo, da mogu kadkada reći, ne znam." Tomu čovjeku, mislim, ni marksisti, koji si prisvajaju monopol znanosti ne osporavaju ugled učenjaka. Pa ipak je taj čovjek, baš radi duboke svijesti svoga ništavila, uvijek skidao šešir, čim bi čuo spomenuti riječ Bog. Uostalom, to je jedan izmedju tisuća primjera velikih ljudi, koji su ponizno priklanjali glavu pred svojim Stvoriteljem, a kojeg Vam spominjem, da zajedno sa svojim bratom, štogod postigli, ostanete djeca pred Bogom, radi one Kristove: "Ako ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo Božje."

A onda, želim Vam još nešto, i Vama i Vašem gospodinu bratu. Na krovovima možete kadkada vidjeti pijetla na željeznoj šipki koji se okreće prema volji vjetra. Ne budite u životu nikada takav pijetao, nego granitna pećina, karakter!

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

VJERNOST DO SMRTI

Pismo Sluge Božjega Vlč. Franji Kuhariću, župniku u Samoboru

Krašić, 26. I. 1960.

Carissime!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo, te sam radi stvari, o kojoj pišete, pisao preuzv. Koadjutoru. U koliko Vas već nije zvao radi te stvari i njezina uredjenja, podjite osobno do njega, pa ćete dobiti potrebna objašnjenja radi uredjenja toga pitanja.

Velite, da se moje izgnanstvo primiče kraju. Medjutim, nemojte se varati! To može biti istina, ali može se i protivno desiti. Treba znati, što je komunizam, pa se ne podavati nikakvim iluzijama u vezi s njime. Ali jedno znajte, da Crkva Božja ne će propasti ni sada, makar jedna trećina zemaljske kugle stoji pod znakom crvene zvijezde. Garant je Isus Krist svojim obećanjem : "Et portae inferi non praevalebunt!" Ako moj život mora pasti u toj borbi, Bog bio stoput blagoslovljen. A Vi i ostali svećenici držite se opomene Isusove: "Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam!"

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac,
nadbiskup zagrebački

* DOKUMENTI *

Slobodni izbori u Hrvatskoj 1991. godine omogućili su objektivno pisanje i predstavljanje Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Kad je nakon Drugoga svjetskog rata na vlast u Jugoslaviji došao režim inspiriran i djelatan po ideologiji i metodama marksizma i boljševizma, sovjetskog uzorka, putem kojih su se profilirali najrazličitiji protuhrvatski i protukatolički stavovi, bilo je onemogućeno objektivno iznošenje činjenica o ratnim zbivanjima i poratnom progonu Katoličke Crkve. Ta šutnja nametnuta Crkvi imala je za cilj obeshrabriti je, poniziti je i javnosti je predstavljati kao sustavnog neprijatelja narodnih interesa. Embargo na istinu o zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu vrijedio je sve do pada toga režima.

U tom polustoljetnom razdoblju brojni su se izvjestitelji i pisari takmičili koji će više i bezobzirnije okaljati u domaćoj i svjetskoj javnosti lik ovoga hrabrog biskupa i iskrenog hrvatskog rodoljuba. Zbog takva tendencioznog pisanja istina se nije mogla probiti do svijesti i savjesti ljudi. Mnogi su bili obmanuti, zavedeni i, tako formirani, nastavili su širiti podvaljene im netočnosti. Nije pri tom isključena ni sablasna i sablažnjiva propaganda, koja je Crkvu u Hrvata i hrvatski narod nastojala diskreditirati i popljuvati. Začudo se i u najnovije vrijeme takvi nekorektni natpisi pojavljuju u javnosti.

Radi donošenja objektivnog suda o nekim događajima koji su se zbili u Drugom svjetskom ratu, u nastavcima ćemo donositi pojedine dokumente, koji će svim čitateljima i svim tražiteljima istine omogućiti istinito prikazivanje i tumačenje osobe Sluge Božjega. Tako ćemo iz broja u broj upoznavati desetke, stotine i tisuće osoba različitih narodnosti, vjeroispovijesti i svjetonazora, koji svoj životni iskoračaj iz bunkera smrti ili sablasti tamnice duguju zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu.

4. **Molba žena arijevki iz Osijeka** za intervenciju kako bi njihovi muževi bili oslobođeni i vraćeni u obitelji: Telegram - 246 - Osijek - 1651 - 46 - 20 - 15/10, 20.VIII.1942:

Njegovoj Preuzvišenosti Nadbiskupu
Dr. Alojziju Stepincu - Zagreb

Potpisane žene arijke ali ne arijevskih bračnih drugova; naši su bračni drugovi noćas odvedeni i zatočeni; naš dom i naša bračna sreća razorena je; molimo Vašu milost i hitnu pomoć = u ime svih nesretnica Terezija Pollak rođ. Dijaković.

(Na poledjini stoji zapisano: *Primljeno: 20.VIII.1942 u 19 sati. Intervenirano dvaput kod Ravnateljstva za javni red i sigurnost: 20.VIII.1942. u 17 sati i 19.30 sati.*

Odgovoreno: nije potrebna vaša intervencija, stvar će biti odmah riješena u smislu Poglavnikovog obećanja, da će mješ. brakovi biti zaštićeni. S.L.

* * * * *

5. **Popis gradjana iz mješovitih brakova** za čije se oslobodjenje iz logora zauzeo nadbiskup Alojzije Stepinac, osobno intervenirajući kod Dr. Andrije Artukovića, Ministra unutarnjih poslova, 4. svibnja 1943.

1. NIKOLIĆ Klara, supruga prof. dra Nikolić Ferda.
2. PARIK Josipa, supruga Bogumila Parika.
3. STEINER Ladislav, sa suprugom arijkom.
4. SCHLEIN, mješoviti brak.
5. SASON Marijo, suprug Tugomile rođene Senel (arijke) dvoje djece i treće na putu.
6. HIRSCHL Milivoj, po zakonu arijevac, polužidov, žena arijevka (rođak prof. Oršanića).
7. WEISS Miroslav, suprug arijevke Nade rodj. Mihalović, diete Milan Weiss, 12. god.
8. FREIBERGER Dr. Miroslav, nadrabin zagrebački, sa suprugom Irenom rođenom Steiner, roditeljima Antunom Freibergerom sa ženom i sestrom Ljubom Freiberger.
9. DUKES Alice, ravnateljica Pučke škole, pod nadzorom Ministarstva Narodne Prosvjete.
10. KOENIG Štefanija, i kćerka Truda.
11. BETLHEIM BELIN Marija Stella (bolestna).
12. BAUER Frida, glavna kuharica Židovske Pučke kuhinje (stara i bolestna).
13. SIROČAD: Raul POLLAK i Hella POLLAK; GOLDBERGER Nadica.
14. Dr. HERZOG Mavro, starac od 78 god. posve gluh.
15. BRAUNER Arnold i Regina, starci od 65 god. (fotograf)
16. OBITELJ Lavoslav NEUHAUS, (supruga i sin).
17. DAVIDOVIĆ LOEBL Margarita.
18. Dvoje djece Otto i Renata BING, posvojeni od Dra Županca (arijevac); (djeca iz prvog braka njegove žene, koja je polužidovka).
19. DANON Bujena Rivka, (dvoje djece Boris i (otac od te djece bio je arijevac)
20. VIDOR Kata, 5 mjeseci u drugom stanju.
21. MAESTRO Margita.
22. SORGER Šandor, 74 godine star, bolestan, i supruga Margita SORGER 65 g.
23. SORGER Stjepan, (javiti Kostial 8792).
24. BIVŠI DOMARI STARAČKIH DOMOVA ŽIDOVSKE BOGOŠTOVNE OBĆINE

Predani na skrb Obćini po Ustaškoj Nadzornoj Službi, nakon njihove očevidnosti prigodom odvođenja Židova u kolovozu pr. g. - svi stari i bolesni, potpuno nesposobni za bilo kakav rad i prevoz. - Osoblje Pučke kuhinje ŽBO, za prehranu tih staraca i bolestnih.

25. REIN Mavro, star 74 god. bolestan, Olga REIN, supruga, 63. g. oboje odvedeni iz bolestničkog kreveta.
26. HIRSCHL Simon Petar, dječak od 7 godina.
27. Dr. KLEINKIND Rikard, zubar, liečnik.
28. DEUTSCH Tereza, majka dobrovoljnog liečnika u Bosni, starica od 70 godina, bolestna.

6. **Zahvala za puštanje iz zatvora osudjenih Milorada Gojakovića, Steve Sidora, Miomira Krstića:**

Brčko, 20. travnja 1943.

Gospodinu Dr. Alojziju Stjepincu (sic!), Nadbiskupu, Zagreb

Presvijetli!

Prošlog Velikog Blagdana Kristovog Rodjenja čestitajući Vam ga poslala sam Vam tri molbe da se pomogne trojici jadnika iz Brčkog i to: Milorada Gojakovića i Steve Sidora osudjenih na 10 godina robije, te moga brata Miomira Krstića osudjenog na 2 godine.

Sada, u vrlo kratkom razmaku vremena Božja providnost mi je dodijelila da Vam čestitajući drugi Veliki Blagdan Kristovog Uskrsnuća mogu zahvaliti što se sva trojica već nalaze kod kuće srećni i zadovoljni sa svojom obitelji. Kako smo Vam zahvalni to sam Bog dragi zna i neka Vam on vrati dobro koje ste uzajmili i koje stalno činite ljudima. Mi Vam obećavamo da ćemo služiti na čast sebi i drugima, da ćemo pošteno raditi s vjerom u Boga i da Vi nećete imati prilike da se pokajete što ste nam pomogli.

Sretne blagdane, da ih u zdravlju i za dobro čovječanstva još mnogo godina provedete.

To Vam žele zahvalni

(Prvo ime nečitljivo) i Stevan Kristić
Milorad Gojaković
Sidor Stjepan

7. **Zahvala Marije Potockijeve,** ravnateljice Dječjeg doma poljske djece u izbjeglištvu u Crikvenici; nadbiskup Stepinac slao je novčanu i materijalnu pomoć i odraslim izbjeglicama iz Poljske kojih je za vrijeme Drugog svjetskog rata samo u Crikvenici bilo oko 200:

Crikvenica, 16.VIII.1943.

Preuzvišeni Gospodine Biskupe!

Mnogo Vam se zahvaljujem za Vaše srdačno staranje oko nas emigranata, te Vas ovom zgodom obavještavam, da smo po Kr. talijanskoj Komandi premješteni iz Crikvenice na otok Krk u Malinsku.

Prije našeg odlaska iz Crikvenice hoćemo Vašoj Preuzvišenosti izraziti našu najdublju i najtopliju zahvalnost za svaku pomoć koju ste nam u našoj potrebi iskazali kao i za zaštitu koju smo kroz Vas uživali.

Mi ćemo uvijek imati na pameti Vašu veliku dobrotu prema nama. Našu zahvalnost prema Vašoj Preuzvišenosti izraziti ćemo u molitvi Bogu, da Vašu Excelenciju sa svakom svojom milošću obdari i drugim stradajućim od srca podijeli svaku moguću pomoć.

Mi molimo Vašu Preuzvišenost, da primi sa naše strane naše najdublje poštovanje i najveću zahvalnost.

Cesse. Maria Potocka.

* * * * *

8. **Intervencije nadbiskupa Stepinca kod Dra Mate Frkovića,** ministra unutarnjih poslova, dne 6. rujna 1944. u 10 sati, za 19 interniranih osoba:

1. Vlaho VUKAS, izvjestitelj kod gospodarstvenog redarstva.
2. Ivan PANDŽIĆ, veleobrtnik iz Zagreba.
3. Franjo Horvat, radnik.
4. Prof. Ivo ŠREPL.
5. Evelina IVANUŠA.
6. Učitelj KEZELE, iz Vinagore.
7. Jana ILIJANIĆ, stud. medicine.
8. Vilko JEŽIĆ, željeznički činovnik.
9. Stjepan CVETIĆ, iz Zagorskih sela.
10. Vesna MARČETIĆ, rodj. DE GRISOGONO.
11. WIENER: Bernard i Elizabeta, supruzi i njihova djeca Miro i Vlado, žid.
12. Branka NEMET, nalazi se u logoru.
13. Adalbert TUMBAS, keteheta iz Virja.
14. Ivanka DUH, vlastnica "Narodne kuhinje" i njezina služavka Olga OBRADOVIĆ.
15. Štefanija IVANČIĆ, činovnica Prve hrv. štedionice, osudjena na 2 godine logora.

Dne 18.XI.1942 javilo je Ministarstvo pravosuđa, da će M.M. biti za koji dan puštena kući.

Djeca su dobila od Preuzv. gosp.

Nadbiskupa	Kn 500
Karitasa	Kn 1000

11. **Zahvala Marije Milosavljević i djece** na spasavanju majke i pomoći iskazanoj njezinoj djeci:

9. **Zahvala Fanike Hršak** Sluzi Božjemu po izlasku iz logora nakon uspješne intervencije nadbiskupa Stepinca kod nadležnih vlasti:

28.X.1944.

Njegovoj Preuzvišenosti Nadbiskupu

Alojziju Stepincu - ZAGREB

Vaša Preuzvišenosti!

Nakon 10 mjeseci vratila sam se natrag mojim roditeljima i u našoj kući zavladala je ponovno radost i sreća, a za moje roditelje prestalo je vrieme žalosti i biede u koju ih je moje zatočenje bacilo.

Vašom dobrotom i plemenitošću, te Vašim zauzimanjem i zagovorom mnogo ste pomogli mojoj bolestnoj majci, da me izbavi iz logora, te Vam stoga naš dobri otče i pastiru ovim putem toplo i srdačno zahvaljujem, a isto tako i moja majka, te ostajemo u Kristu

Za Dom spremni!

Kustošija Ribarova, 21

Hršak Fanika

Hršak Marija

10. Bilješka o zauzimanju nadbiskupa Alojzija Stepinca za **oslobođenje Marije Milosavljević** i pomoć pružena njezinoj djeci:

MILOSAVLJEVIĆ Marija, žena pravoslavca koji je u prevratu pobjegao u Srbiju, ostala je sama s petero djece. Krivo obtužena bila je odvedena na Sudbeni stol u Zagrebu. Petero djece obratilo se na preuzv. gosp. Nadbiskupa, da bi se zauzeo za njihovu majku. Preuzvišeni je stvar iznio Poglavniku, koji je odmah naložio, da se slučaj ispita i optužena pusti u familiju.

Njegovoj Preuzvišenosti Hrvatskom Metropoliti

Dru Alojziju Stepincu Z A G R E B

Svi sretni i zadovoljni što ste nam spasili našu milu majčicu mi smo vam neizmjerno zahvalni i molimo se dragome Bogu, da Vas za Vaša dobra djela nagradi Božjim blagoslovom, jer smo bili u Vas uvjereni da će te se zauzeti za nas.

Mi nemamo riječ kako da se zahvalimo. Sada smo svi sretni i zadovoljni u krugu svoje majčice i molimo se dragome Bogu.

Vi ste nas kao naš vrhovni pastir spasili u najtežim časovima iz bijede i nevolje i uneli blagostanje u našu kućicu i zato Vaša preuzvišenosti primite naše pozdrave.

Hvaljen Isus i Marija!

Majka Marija
djeca Josip, Milivoj, Bosiljko
Smiljica i Branko, v.r.

Na dnu pisma je Dr. Stjepan Lacković, tajnik Sluge Božjega, dopisao:

Preuzv. lično bio kod Poglavnika i molio, da se majka siromašne djece oslobodi.

Tajnik preuzv. gosp. Nadbiskupa bio dvaput u kući, dok im je majka bila u zatvoru. Podielio im novčanu pomoć od Kn 1.000 - kad je majka došla iz zatvora, dobila je 500.- Kn - S.L.

Na pastirskom pohodu u Petrinji prije Drugog svjetskog rata

PROMOCIJA GLASNIKA

Uz 1. broj Glasnika sl. Božjega Alojzija Stepinca

Na promociji prigodom Teološko-pastoralnog tjedna u Zagrebu, 25. siječnja 1994.

Čast mi je što sam pozvan da predstavim 1. broj glasila SLUGA BOŽJI ALOJZIJE STEPINAC što ga je pokrenula Postulatura koja je povjerena dr. Jurju Batelji. Smatram da je ovoj promociji pravo mjesto baš na ovom, sada već 34. tjednu, jer odavno smatram da je već onaj prvi takav tjedan, održan ujesen 1960, izmoljeni nebeski dar njegove svete smrti u veljači one godine. Ovaj, 1. broj, nosi nadnevak 10. veljače 1994, izlazi dakle o punoj 34. obljetnici te smrti. S omotnicom obaseže 28 stranica velikog formata, s 20 fotosa, od kojih će pročelni, iz hodočašća u Svetu Zemlju, tako sličan onom na dan osude 11. listopada 1946, ostati jedna od najtipičnijih slika Stepinčevih. Sav je zagledan u nebo, kao ono sv. Stjepan: "Vidim otvorena nebesa i Sina Čovječjega gdje sjedi s zdesne Bogu."(Dj 7,56). Kao da je sav ozračen svojim: "In te, Domine, speravi!" Prvom je broju napisao predgovor Stepinčev nasljednik, naš sadašnji zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. Po izvrsnom odabiru postulatorovu, odmah slijedi i adresa što ju je pred 50 godina, 3. prosinca 1944, a prigodom 10. obljetnice Stepinčeve biskupske konsekracije, u ime kolega bogoslova uputio svečaru u ime svih kolega bogoslova mladi bogoslov Kuharić. Povijest tako stvara svodove i povezuje u jedan luk i ljude i događaje kojima ta ista povijest sama sebe stavlja na ramena da je dalje pronese.

Vlč. Postulator, O. Bonaventura Duda i dr. Josip Baloban kod predstavljanja prvog broja Glasnika "Sluga Božji Alojzije Stepinac"

Prvi broj glasila ALOJZIJE STEPINAC donosi više rubrika: Svjedočanstva - Kronike - Pismena i Tiskana ostavština - Poruke - Darovatelji. S vremenom će ih zasigurno biti i više. Na str. 5 i dalje, među Svjedočanstvima, sviđa mi se tako kratka, a znakovita čestitka kojom mu pom. biskup New Orleansa čestita kardinalat: "U žrtvi svete mise te se spominjem, brate, svjedoče Muke Kristove!" Vrlo je lijepo svjedočanstvo starca kardinala Bertolija, koji u ono vrijeme Stepinčeva biskupskog imenovanja bijaše tajnikom Nuncijature u Beogradu: "S njegovom je naravi srasla poslušnost." Nikada nisam čuo tako dobre izreke. "Nikada on tu poslušnost nije okaljao... Nije svoj naprsni križ prihvatio kao ukras, da se s njime pokazuje, nego da se na njemu žrtvuje i na njemu umre." Slijede svjedočanstva biskupa dr. Dragutina Nežića i pok. profesora dr. Josipa Buturca.

Ne mogu upozoriti na sve, ali moram istaknuti važan napis kolege T. Šagi-Bunića FAMA SANCTITATIS. To je njegova propovijed u zagrebačkoj katedrali onih prvih godina kada je tek počela ona nezaustavljena procesija pohoditelja Stepinčeva groba.

Svi kojima je Stepinčeva kauza, osobito njezino pospješenje, na srcu treba da prouče taj napis. Ako istinska FAMA SANCTITATIS uhvati maha i pusti duboke korijene u sveukupnu našu hrvatsku katoličku pobožnost, istom onda će to uroditi tako željenim plodovima, bez kojih ne može doći do beatifikacije, a to su:

- da ljudi sve bolje i bolje upoznaju svoga kandidata oltara te ih on izaziva na nasljedovanje, postaje im duhovni svjetionik i uzornik;
- da se spontanije utječu njegovu zagovoru što može uroditi potrebnim čudesima;
- da im neće biti teško da od srca pridonose za tu stvar i materijalnu potporu;

Papa redovito odgovara proglašenjem samo istinskom i aktualnom štovanju i nasljedovanju kandidata oltara.

U našem slučaju, sve točnije, svestranije i dublje upoznavanje osobe i djela sluge Božjega Alojzija Stepinca uvelike će pridonijeti i da bolje i točnije, pa stoga i pravednije upoznamo svoju nedavnu i sadašnju povijest i njezine odrednice i perspektive. Istina o Stepincu uvelike će pridonijeti i istini o Hrvatskoj koja je još uvijek, zapravo, pod embargima, puna tabu-tema, iskrivljena i izopačena na naš račun. I u tom smislu vidim, dakako, važnost prvenstveno cijele Stepinčeve kauze i što založenije djelatnosti oko nje, a onda i važnost samoga Glasnika da se stvori i unaprijedi potrebna atmosfera i temperatura za tako veliku stvar. U rubrici "Dokumenti" postulator dr. Batelja nam ovaj put nudi tri dokumenta o Stepinčevu zauzimanju za Židove. Među "Porukama" nalazimo dva vrlo vrijedna članka. Celestin Tomić, vrijedan poslanik u Postulaturi, pošto je pročitao tisuće Stepinčevih stranica, daje nam rukovet njegovih misli o životnom značenju Svetoga pisma. A postulator dr. Batelja iz zlatne baštine Stepinčevih pisama izabire dragocjene kamenčiće za mozaik o Stepinčevoj teologiji nade. Kako ova 900. obljetnica zagrebačke nadbiskupije stoji pod Stepinčevim geslom, te su njegove misli dragocjen dar jubilejskim propovjednicima.

Ne smijem mimoići važnu rubriku "MILODARI ZA POSTULATURU", ona je u 1. broju vrlo skromna, djeluje kao pozivnica, s obećanjem: svakog 10. u mjesecu, u ovoj za zagrebačku nadbiskupiju jubilarnoj godini,služi se za darovatelje sveta misa blizu Stepinčeva groba. Koliko god će tko pomisliti da je ova rubrika materijalna, i ona će ubuduće potvrđivati koliko nam je doista stalo da ova naša jedinstvena kauza mogne napredovati. Bio sam u prvo vrijeme vicepostulator kauze sluge Božjega oca Vendelina Vošnjaka, pa sam stekao uvjerenje koje rado ponavljam, i volio bih da me čuju sve stotine prisutnih svećenika na tjednu: "Sveci, da dođu u nebo, trebaju Božju milost i svoju marljivu milost, ali i mnogo vrijednih djelatnika." Dok se ne zadovolje svi kanonski propisi, a oni iziskuju i mnogo izdataka, nema beatifikacije. Na kraju, spominjem ono što stoji na početku, a to je UVODNA RIJEČ samoga postulatora dr. Batelje, u kojoj naznačuje ciljeve ovoga glasila. Ipak, najvažniji cilj ne samo ovoga glasila nego i svega posla na kauzi jest , kako je to označio u naslovu i u tekstu svog predgovora naš Nabiskup: da Stepinac postane doista VELIKO SVJETLO CRKVE U HRVATA te "naša vjernička i šira javnost što bolje upozna duhovni lik Sluge Božjega ... čuje njegove poruke ... te Alojzije Stepinac ... postane opet među nama prisutan da nam bude bliz iz vječnosti kao što nam je bio bliz i za vrijeme svoje biskupske službe i svoje patnje." U tom smislu čestitam samom postulatoru i svima koji s njime rade u Postulaturi te im u svemu poslu, a napose u izdavanju ovoga glasila, želim prihvat svakoga Hrvata katolika i svih ljudi dobre volje.

o. Bonaventura DUDA OFM

34-ta godišnjica preminuća Sluge Božjega u Krašiću

Divan je Bog u svetima svojim! Primjer evanđeoskog svjedočenja ugodnika Božjih uvijek je u povijesti Crkve privlačio vjerni puk potičući ga na nasljedovanje. Osobito su privlačna mjesta, gdje su ti Božji heroji živjeli svoju posvemašnju vjernost, dajući sve, pa i sam svoj život za pobjedu Kraljevstva istine i života, svetosti i milosti, Kraljevstva pravde, ljubavi i mira. Sluga Božji Alojzije kardinal Stepinac dovršio je svoju "trku" i ušao u gledanje Onoga komu je povjerovao, u Krašiću 10. veljače 1960. Mnoge nam stvari ovdje o njemu govore. Tu je župna crkva Presvetoga Trojstva u kojoj je kršten, u kojoj se napajao na vrelu vode žive, crkva u kojoj je osam i pol godina zatočeništva klečeći pred Svetohraništem, molio i trpio za Crkvu Katoličku i svoj dragi narod. Iz Svetohraništa je u njegovu dušu strujila snaga za nepokolebljivu vjernost do kraja. U sjeni crkve stoji stari župni dvor, kao nijemi svjedok Kardinalove Kalvarije. O, kad bi ti zidovi mogli progovoriti! Sve više ljudi dolazi vidjeti dvije skromne sobice u kojima je odvojen tijelom od svoga stada živio i gdje je konačno utonuo u vječnu svjetlost. Dolaznici u tihom ganuću zahvaljuju Gospodinu za tog svjedoka vjere i ohrabreni njegovim primjerom odlaze u svakodnevne životne borbe želeći biti bolji ljudi i vjerniji kršćani.

Već niz godina obilježava se u Krašiću dan preminuća Sluge Božjega kardinala Stepinca. Za tu obljetnicu naša se župa pripremala duhovnom obnovom koju je predvodio pater Smiljan Kožul, franjevac iz Zagreba, a tako se i Krašić uključio u proslavu devetstotog jubileja zagrebačke nadbiskupije. Mnogi su župljani pristupili pokretu molitelja Krunice za obraćenje i mir.

Na sam dan Kardinalove smrti Božji je narod s blizih i dalekih strana ispunio župnu crkvu. Svetu misu je uz koncelebraciju 46 svećenika predvodio franjevac p. Bonaventura Duda, koji je izrekao dirljivu i svjedočku propovijed, potkrijepljenu obilnom građom iz dnevnika župnika Josipa Vranekovića, koji je poput Šimuna Cirenca pomagao Sluzi Božjem nositi teški križ krašićkog zatočeništva. Raspjevana krašićka crkva slavila je Boga zanosnim pjesmama, koje su, nažalost, na mnogim mjestima zaboravljene. Nazočni bijahu i predstavnici hrvatske državne vlasti predvođeni potpredsjednikom Sabora, predstavnici stožera Hrvatske vojske, kao i delegacija družbe "Braća hrvatskoga zmaja" koja je položila svoj vijenac na mjestu, gdje je kardinal Stepinac svaki dan klečao u molitvi. Nakon svete mise svećenici se okupiše oko bratskog stola, prisjećajući se potresnih zgoda iz vremena boravka kardinala Stepinca u ovim blagoslovljenim prostorima.

Župa Krašić, hvala Bogu, i danas živi obodrena svetom prisutnošću Sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca u ovoj sredini. Raduje nas dolazak svakog čovjeka k nama. Kardinal Stepinac pripada sa svojom zadivljujućom žrtvom svima. On je duhovna veličina, koju se nipošto ne smije koristiti ni u što što bi izlazilo iz duhovnih okvira. "Sve prolazi, samo Bog ostaje zauvijek!" - govorio je Sluga Božji. Molimo svim srcem da njegov lik što prije zasja na našim oltarima!

Josip Balog,
upravitelj župe Krašić

DAN MOLITVE ZA DOBROČINITELJE KAUZE

UZOR ZA CIJELO ČOVJEČANSTVO

Homilija mons. Jurja Jezerinca, katedrala, 10. ožujka 1994.

Draga braćo i sestre!

Služba Božja u stara vremena, u židovskim sinagogama, započinjala je posebnim svečanim unošenjem knjige Mojsijeva Zakona i Proroka te njezinim otvaranjem. Pritom su se ljudi klanjali iskazivajući na taj način ljubav i poštovanje prema Božjoj Riječi. Biblija je bila svetinja. Nezamislivo je bilo da bi tko u njoj nešto nadodao ili promijenio. Stoga je i Isusova izjava, "nisam došao ukinuti Zakone i proroke nego dopuniti", izazvala burne reakcije kod slušateljstva. Isus je i prije znao iznenaditi auditorij. Tako, npr., u svojoj nastupnoj propovijedi govori o "kidanju spona jarmenih i oslobađanju zarobljenih". I dok su se jedni divili i odobravali Isusove riječi, bilo je i onih koji su se protivili. Poznato je da je Isus u svojim nastupima bio blag, do krajnjih granica strpljiv, posebno prema grešnicima, međutim, kada se radilo o vršenju volje Božje, kada je bila u pitanju slava i čast Božja, tu je bio nepopustljiv, vrlo odlučan, spreman dati i život ako ustreba. Isus u Prorocima i Mojsijevu Zakonu vidi odraz volje Božje koja je na taj način pripremala i najavljivala njegov dolazak. U tom je smislu On došao dopuniti i privesti kraju Božje planove.

Razmišljajući o ovim riječima, sv. Augustin je uočio unutarnju povezanost Staroga i Novoga zavjeta kad je rekao da se "Novi zavjet skriva u Starom, a Stari u Novom".

Kada Isus govori u današnjem Evanđelju (čitanje od srijede III. korizmene) da je došao dopuniti Zakon i Proroke, a ne dokinuti, onda to ima, rekao bih, posebno teološko značenje. Ovdje nije riječ o nikakvom opsluživanju i neopsluživanju Zakona koji uređuju svakodnevni život čovjeka, nego je riječ o ljubavi Isusovoj u želji da izvrši volju svoga Nebeskog Oca. Isus nije samo dopunio Zakon i Proroke, nego je njih i ostvario ljubeći nas do kraja, dokazavši to svojom smrću na križu.

Pravi pak Isusov učenik slijedit će svoga Učitelja do kraja. To obvezuje svakog od nas. Jedan od tih "pravih nasljedovatelja svoga Učitelja" zasigurno je bio sluga Božji, kardinal Alojzije Stepinac, zagrebački nadbiskup. Na svom grbu Kardinal je imao križ, Alfu i Omegu, lozinku "In Te, Domine, speravi" - "Dilexi iustitiam et odi iniquitatem", to je moje načelo"; "Toliko ljubim hrvatski narod da se u tome ne dam od nikoga natkriliti" (...).

"Kao što sam za dobro moga naroda bio spreman dati sve, tako sam spreman i na sve i za Katoličku Crkvu." To su bile kardinalove prve izjave za vrijeme diktature Aleksandra Karađorđevića, u svibnju 1934. godine. Nisu to bile samo prazne riječi, već program što ga je ostvarivao i ostvario kao duhovni pastir svoga stada, sve do kraja života. Promjenom vlasti, 1945. godine, došli su teški dani za Crkvu u Hrvata.

Sluga Božji odmah ustaje u obranu vjere. Zauzima se za tri biskupa koji su bili uhićeni, prosvjeduje protiv ateističke propagande u školama, žali se na surovo ponašanje prema

(Nastavak na str. 56.)

(Nastavak sa str. 55.)

zarobljenicima, kako vojnim tako i civilima, prosvjeduje protiv postupaka prema Caritasu... Kardinalova pastirska poslanica od 20. rujna 1945. postala je njegovom glavnom krivnjom i početak velikog napada, ne samo na osobu sluge Božjega kardinala Stepinca nego i na cijelu Crkvu u Hrvata.

U čemu je bila Kardinalova krivnja? Nakon što je istaknuo zahvalnost Bogu na završetku rata i želju da se što prije riješe nastali problemi, Kardinal je iznio teškoće s kojima se susreće Crkva u novom režimu. Između ostalog, Kardinal spominje 243 svećenika osuđena na smrt, 169 svećenika koji su u logorima, 89 nestalih, mnogi su pak ljudi bili osuđeni na smrt samo zato što drugačije misle i bez mogućnosti da se brane, te nečovječni postupak s ljudima po logorima, zatvaranje dječjih vrtića i obdaništa, izloženost mladih marksističkoj doktrini, uvođenje stalnih noćnih priredaba za mlade, šikaniranje redovnica, uvođenje civilnog braka i druge probleme.

Kardinal Stepinac godinu dana poslije, 1946. god., potiče svećenike da brane sveta i neotuđiva prava i vječna načela. Potiče ih na vjernost Svetoj Stolici. Prekid s njom bio bi uništenje Crkve u Hrvata. Kada su se ispunile masovne grobnice kod Maribora, Celja, Slovenjgradeca, te nevidljive jame po šumama, šikarama, poljima, ne ubrajajući tu mrtva tijela koja su plivala Savom sve do Zagreba, da bi opravdali svoje zločine, da bi uništili duh u Crkvi u Hrvata, podižu optužnicu protiv pastira kardinala Stepinca. Kardinal je prije toga znao što se sprema. Dali su mu neki na znanje neka bježi, dan mu je i rok od osam dana, no on je ostao uspravan poput tornjeva svoje katedrale. Tako je bio osuđen onaj koji je spasio tisuće ljudskih života bez obzira na vjeru, narodnost i političko opredjeljenje, mnoge koji su u sluzi Božjemu kardinalu Stepincu našli svoga zaštitnika. Američki biskup Sheen je rekao da je kardinal Stepinac ušao u sudnicu kao zagrebački nadbiskup, a izašao iz nje kao uzor za cijelo čovječanstvo i kao duhovni voda svoga naroda. Hrvatski kipar i majstor dlijeta Ivan Meštrović veli za Kardinala da je bio osuđen radi neslomljive vjere i isticanja prava hrvatskoga naroda na njegovu slobodu, jer se toga prava hrvatski narod nije nikada odrekao. Milovan Đilas je rekao da je kardinal bio čvrst karakter. "Mi nismo imali ništa protiv njegova rodoljublja, ali nismo mogli trpjeti njegovu privrženost rimskom papi i za tu je privrženost bio suđen", rekao je Đilas.

Kada je kardinal Stepinac bio u zatvoru u Lepoglavi, poznato je da se za vrijeme njegovih šetnji po dvorištu grubo postupalo s ostalim zatvorenicima. To ga je jako boljelo. Stoga se, kažu, znao odreći i zraka i sunca samo da bi zatvorenicima bilo bolje. Neki spominju da je Kardinal rekao, ako bi se dogodilo da on umre u zatvoru, da bi želio da njegovo tijelo počiva uz zatvorenike, jer su svi ljudi jednaki pred Bogom. Kada je postao kardinalom, odbio je poći u Rim znajući da ga vlasti više neće pustiti u Hrvatsku. Odgovorio je da on želi ostati uz svoj narod živ ili mrtav. Zato i želimo da ga što prije imamo i na oltaru. Danas nitko ne poriče Kardinalovu svetost, njegovo štovanje koje nadilazi njegovu domovinu koju je toliko ljubio.

Isus je u današnjem Evanđelju istaknuo da će svaki onaj koji bude vršio Božje zapovijedi i druge učio, biti velik u kraljevstvu nebeskom. Sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac nije ni jednu zapovijed dokinuo, ali nas je zato poučio kako treba ljubiti Boga, Crkvu i svoj narod, te pokazao put do kraljevstva nebeskog u kojem je, nadamo se, velik. Stoga se i mi večeras molimo i molit ćemo svakog dana molitvu: "Gospodine Bože, Ti si sluzi svome Alojziju Stepincu udijelio milost ne samo vjerovati u Isusa Krista nego i trpjeti za njega neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi. Proslavi slugu svoga čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen."

BIJAŠE SNAŽNO OSLONJEN NA BOGA

Draga braćo i sestre!

Dan molitve za dobročinitelje kauze Sluge Božjeg kardinala Alojzija Stepinca održavamo upravo u Marijinu mjesecu svibnju. Svibanj je i mjesec Sluge Božjeg Alojzija. On je 8. svibnja rođen, a 29 svibnja 1934. brzojavom je dobio obavijest iz Rima da je imenovan nadbiskupom koadjutorom; tako da se danas sa zahvalnošću spominjemo i njegova rođendana i 60. obljetnice imenovanja za biskupa.

U toj znakovitosti mjeseca svibnja vidimo i njegovu povezanost s Marijom, Majkom utjelovljene Riječi, koju je toliko štovao i zazivao, posebice pod drevnim otačkim nazivom "Bogorodica". Tolike napisane i izgovorene propovijedi njoj u čast. Tolike pjesme i molitve sv. Krunice, tolika hodočašća u njezina svetišta, posebno u Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. Ona je za njega ostala Majka lijepe ljubavi, znak vjere i vjernosti, branik velikih tekovina Evanđelja, čovječnosti i ljubavi u osobnom, obiteljskom i narodnom životu.

Sveti otac Ivan Pavao II. u svom Pismu obiteljima u ovoj Međunarodnoj godini obitelji ističe da je obitelj put Crkve, i to "prvi i najvažniji". Nema zdrave obitelji, nema života i duhovnog preporoda ako u njoj nije nazočna vjera i ljubav presvete Bogorodice, ako nije nazočna čvrsta vjera, kakvu je imao sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac.

Zanimljivo je, braćo i sestre, da je Sluga Božji već kao mladić pokazivao snažan karakter, naslonjenost na Boga i živu vjeru. Na jednom susretu katoličke mladeži upoznao se s maturantom Franjom Šeperom. Bila je to 1924. godina. Stepinac je odlučio poći u bogosloviju, a takvu odluku učinio je nakon mature i Franjo Šeper, pa je tu svoju odluku javio Stepincu. Tada Stepinac piše Šeperu 1924. g. ovako: "Primio sam Tvoju kartu i veseli me, da si krenuo i Ti trnovitim, ali najsigurnijim putem k cilju. Nedaj se smesti, makar Ti došle ne znam kakve zapreke. U svijetu nemaš šta tražiti. Ja sam ga prezreo u duši i mogu Ti reći, da je današnji svijet Sodoma i Gomora. Kad Ti se najslađim pričinja, najgore će Te ujesti. Nedavno sam vidio u jednom samostanu natpis: 'Ako je ovdje i teško katkada živjeti, ali je slatko umrijeti.' Jednostavna, ali kratka istina..."

Ta dosljednost karaktera, braćo i sestre, ta tvrđa vjere očitovat će se i kasnije kroz njegov svećenički i biskupski život. On, dobri i revni pastir; On, vjeran Isusu Kristu i Crkvi sa svakim kucajem srca i titranjem svoga bića; On, svjedok vjere i obrana svakog čovjeka i naroda - mogao je to biti iz svoje čvrste vjere i snažne oslonjenosti na Boga.

Zato nas i zanima, braćo i sestre, u prvom redu sluga Božji Alojzije kao svjedok vjere, bez čega se ne mogu razumjeti njegova žarka i čvrsta opredjeljenja u obrani Božjih prava, u obrani Crkve, u obrani čovjeka i ljudskih prava - dok je Europom vladala noć totalitarnih režima i ideologija. On nam je uzor vjere i ljubavi prema Isusu Kristu. Zato je na montiranom procesu u svojoj obrani javno rekao: "Krist je temelj kršćanstva... U školskim knjigama (udžbenicima) tvrdite protivno od svih dokaza, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist jest Bog! Za nj smo spremni umrijeti..." (Landercy, str. 161).

Kardinal nas potiče, braćo i sestre, na ljubav prema Crkvi, da budemo u Crkvi, s Crkvom i za Crkvu. Ljubite Crkvu! On je silno ljubio Crkvu i zato je bio tako osjetljiv za njezinu slobodu i njezina prava. Jer je ljubio Crkvu, ljubio je Sv. Oca Papu, živog Petra među nama, koji danas "učvšćuje braću u vjeri". Uvijek je svoj pogled upirao prema Rimu, prema Apostolskoj Stolici i crkvenom Učiteljstvu, jer je htio da njegov rad i djelovanje za Crkvu i dobro ljudi uvijek bude s blagoslovom Kristova namjesnika. Zato nas njegov primjer potiče na crkvenost, i to nesamo deklarativnu, verbalnu, dok je to ugodno i dok nam to koristi, nego valja gajiti duboki osjećaj crkvenosti, "sentire cum Ecclesia", i s poštovanjem i ljubavlju prihvaćati i provoditi smjernice Sv. Oca i crkvenog Učiteljstva.

Sluga Božji Alojzije, braćo i sestre, potiče nas da ljubimo svoj narod i svoju hrvatsku domovinu, ali i da poštujemo i želimo dobro svim ljudima oko nas. Njegovo domoljublje nije slijepo, isključivo i sebično, nego nadnaravno i prožeto ljubavlju i vjerom. Današnje vrijeme nije bez problema, bez proplamsaja nepravdi, bez nasilja i mržnje - jer smo još u ratu. Zato su nam drage poruke Sluge Božjeg iz noći drugog svjetskog rata, iz 1941. i 1943. godine, dok su mnogi šutjeli. Te poruke su i danas aktualne jer rastu iz vjere i Evanđelja. Zato su svjetlo za naše dane i naše probleme. Kardinal nas potiče: "Nastojte nasljedovati Kristovu plemenitost, ljubav prema bližnjemu; borite se protiv mržnje, koja zagušuje svijet. Neka vaši principi djelatnosti ne budu u mržnji nego u ljubavi, da društvo raste ljudskije... Koje li sreće, kad bi svi ljudi širom zemaljske kugle ugasili već jednom vatru mržnje, što bukti u njihovim grudima, i zapalili opet u svojim srcima svetu vatru ljubavi, koja izbija iz Božjeg bića."

Evo, braćo i sestre, što nam sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac poručuje i danas, uz svoj rođendan i 60. obljetnicu imenovanja za biskupa Crkve zagrebačke - za nas osobno, za naše obitelji, Crkvu, narod i domovinu.

Neka njegov uzorni vjernički lik, velikog i revnog pastira, bude nadahnuće i baština Crkve i naroda. Neka nitko, ni pojednici ni skupine ne instrumentalizirau taj uzvišeni lik za svoje neke promidžbe, niti neka ga ne kroje po svojim mjerama i potrebama, jer to nije kardinal Alojzije Stepinac. Pred njim želimo biti učenici vjere i ljubavi. I Crkva treba bdjeti da se taj lik sačuva u izvornom svjetlu, kakav je bio životom, riječima, djelima i dokumentima. Crkva nikome ne bi smjela dozvoliti da promidžbom sebe i svojih interesa umanjuje lik i svjetlo Sluge Božjega. On treba za sve ostati svjetlo i svjedočanstvo, jer bi u protivnom to bilo osiromašenje povijesti naroda i Crkve u Hrvata.

Zato molimo, braćo i sestre, da bude što više sinova i kćeri u našem narodu i našoj Crkvi koji će manje riječima, a više djelima i životom slijediti uzorni lik svete uspomene kardinala Alojzija. Amen.

Dr. Stjepan Kožul

Govor Vlč. Josipa Mrzljaka, u crkvi Presvetog Trojstva u Krašiću prigodom promocije doplatne poštanske marke s likom kardinala Stepinca - 1. srpnja 1993; marku je umjetnički oblikovao Prof. D. Šimunković, a prihod od njezine prodaje predan je Fundaciji za podizanje spomenika kardinalu A. Stepincu i uređenje Krašića.

Poštovani štovatelji Sluge Božjega

zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca

Desetljećima smo morali istinu o našem Kardinalu, na tlu naše Domovine, govoriti na uho i u velikoj tajnosti, iz dobro nam znanih razloga. Sada je nastupilo vrijeme da govorimo na krovovima. Da govorimo riječima, knjigama, slikama, pjesmama i svim sredstvima priopćavanja.

Naša zadaća u ovom, još uvijek veoma teškom vremenu nije samo hraniti gladna usta, nego i hraniti izgladnjelu dušu, jer dobro znamo i vjerujemo da čovjek ne živi samo o kruhu.

Kada je Hrvatski Sabor izglasao zakon o doplatnoj marki s likom kardinala Stepinca, jedan je novinar nazvao tajnika naše fundacije i pitao: "Zašto je donesen zakon, po kojem će marku morati plaćati i oni koji vjeruju i oni koji ne vjeruju, i oni koji poštuju kardinala Stepinca i oni koji još uvijek smatraju Kardinala zločincem?" Ovo pitanje ne shvaćamo kao provokaciju.

Neki dan reče mi jedan moj kolega svećenik da je on nakon osmogodišnje škole, kada je došao u sjemenište, vjerovao da je istina o Kardinalu ono što je slušao u školi, a to je uvijek bilo: Stepinac - zločinac.

Potpuno smo svjesni da su laži i klevete koje su desetljećima sijane na sve moguće načine ostavile svoj duboki trag. Trebat će puno vremena da se to zlo i otrovno sjeme zatre. To se može samo širenjem istine i što većim upoznavanjem života, djelovanja i trpljenja Sluge Božjeg kardinala Stepinca (...).

I ova marka s likom kardinala Stepinca, koja će ovih dana biti nalijepljena na mnoštvo pisama u zemlji i inozemstvu, bit će za mnoge ponovno upitnik. Tko je Stepinac? Tko je Stepinac u Crkvi Katoličkoj kao kardinal? Tko je Stepinac u Zagrebačkoj nadbiskupiji kao njezin nadbiskup? Tko je Stepinac u hrvatskom narodu iz kojeg je nikao, kojega je neizmjerno volio? Potrebno je odgovarati na ova pitanja i na njegovu želju, jer je u svojoj duhovnoj oporuci zapisao: "Želim, naime, i poslije svoje smrti činiti sve što mogu da otklonim od vas opasnosti koje vam prijete i

da povećam vašu sreću, koliko je to moguće u ovoj suznoj dolini. Smatram to najnužnijim što vi, dragi moji biskupijani, sačinjavate dobar dio hrvatskog naroda, u kojem mi je Božja prisutnost dodijelila natpastirsko djelovanje. Što vama namjenjujem bit će korisno i za sve ostale." (Duhovna oporuka 1957.).

Mi vjerujemo da on tu svoju želju i svoje obećanje ispunjava pred Prijestoljem Božjim, ali i njegove misli i djela i sveukupni njegov zemaljski život trebaju nam biti nadahnuće. A da bi bilo nadahnuće potrebno je sve to dobro poznavati, ponajprije što je govorio, pisao, kako je živio, a onda i sve ono što su o njemu mislili i govorili njegovi suvremenici. Ponajprije Petrovi nasljednici, kao vrhovni poglavari Crkve. Pio XII., koji je i sam proživljavao sve tjeskobe II. svjetskog rata, i koji je našeg Nadbiskupa imenovao Kardinalom. Zatim pape Koncila: Ivan XXIII i Pavao VI.

Ovaj prvi reći će u bazilici sv. Petra 12. veljače 1960. god.: "Razlozi izvanrednog poštovanja i ljubavi ponukali su naše srce da održimo ovaj posmrtni obred u bazilici sv. Petra za ispokoj duše kardinala Alojzija Stepinca, premda nije u običaju, da se to čini za Kardinala, koji nije pripadao rimskoj kuriji. Jednostavni i odlični lik ovoga oca i pastira Crkve Božje bio je našoj duši veoma mio. Njegova dugotrajna patnja 15-godišnjeg izgona u vlastitoj domovini, kao i vedro dostojanstvo, kojim je on pun pouzdanja nastavio trpljenje, izazvalo je sveopće divljenje i poštovanje."

Treba li i spominjati sadašnjeg papu Ivana Pavla II., koji je i sam u Poljskoj proživljavao sve strahote komunizma, i time mogao dobro razumjeti položaj našeg Kardinala u Hrvatskoj? Nadamo se da će ga upravo ovaj Papa uskoro podići na čast oltara. Jednog dana

će netko vjerojatno napisati knjigu pod naslovom: "Pape i Stepinac", i time odgovoriti na pitanje: Tko je bio Stepinac kao član opće Crkve, kao kardinal?!

Tko je Stepinac kao član zagrebačke Crkve i kao njezin Nadbiskup? Odgovor se može naći na grobu u zagrebačkoj katedrali i u knjizi: "Poruke sa Stepinčeva groba", gdje su sabrani govori njegova drugog nasljednika na stolici zagrebačkih nadbiskupa - kardinala Franje Kuharića. Na početku knjige kaže izdavač: "O godišnjicama smrti vjerni narod ispunio bi zagrebačku katedralu iz vjernosti i svetog prkosa kako bi pokazao tko mu je pravi voda i pastir. Među mnoštvom naroda bilo je mnogo tajne policije koja je prebrojavala i pamtila 'neprijatelje naroda'. Bila je hrabrost 10. veljače doći u katedralu, a još veća hrabrost u katedrali govoriti o Stepincu. Od prvog dana svog upravljanja nadbiskupijom zagrebačkom, još kao Apostolski administrator, Franjo Kuharić, sada Kardinal, propovijedao je istinu koja se nigdje drugdje nije čula. Te njegove propovijedi ljudi su prepisivali, tajno umnažali."

No i mi Krašićanci možemo s ponosom reći da je i ova naša krašićka crkva, gdje se nalazi nesuđeni Kardinalov grob, svakog 10. veljače bila mjesto okupljanja vjernika i svećenika, posebno na inicijativu svećenika Novog Zagreba, predvođenih tada svojim dekanom Matijom Stepincem. Jedan od inicijatora okupljanja svećenika u Krašiću na godišnjicu smrti bio je sada već pokojni svećenik Josip Kropek. Tu moramo tražiti i korijene naše Fundacije, koja želi pomoći svakome tko se želi Stepincem nadahnjivati u Krašiću.

Tko je Stepinac kao Hrvat i hrvatski rodoljub? Poznata je njegova rečenica da se u ljubavi prema hrvatskom narodu ne da od nikoga natkriliti. Volio je narod iz kojeg je nikao, volio je tlo na kojem je rastao. Jedan hrvatski rodoljub piše neposredno nakon smrti o rodoljublju kardinala Stepinca: "Stepinac nema ništa protiv ostalih jugoslavenskih naroda. On jednako žali i nad njihovom kobnom sudbinom, ali njemu je Bog dosudio roditi se, živjeti i trpjeti Hrvatom i hrvatskim crkvenim predvodnikom, i Stepinac to vrši svestrano, temeljito, iskreno, oduševljeno... Kad je postao nadbiskupom - koadjutorom rekao je mladim svećeničkim pripravnicima da se u rodoljublju ne da ni od koga natkriliti. Kazao je da je hrvatsku grudu natapao svojim znojem i obrađivao svojim žuljevitim rukama: i da je zato više voli i ljubi i želi joj svako dobro! Stepinac je gorio od hrvatskog rodoljubnog žara. Spremao je proslavu 1300. godišnjice prvih hrvatskih veza sa Svetom Stolicom i od te proslave očekivao golemu duhovnu korist za sav hrvatski narod... U jesen 1939. god. predveo je veliko hrvatsko hodočašće Piju XII. i u ime svih biskupa i vjernika Papu zamolio, da svecem proglasi mučenika Nikolu Tavelića. Stepinac se dičio što je Hrvat, i htio je da svi njegovi zemljaci budu ponosni na svoju hrvatsku i katoličku prošlost. Rado je zalazio u Bosnu i Hercegovinu i u druge hrvatske krajeve izvan uže Hrvatske. Stepinac se znao zalijetati na duhovne izlete u primorsku Hrvatsku te svojom pojavom i besjedom obradovati Senj i Split, Dubrovnik i Kotor. U hrvatskoj Ateni, skladnom Dubrovniku, vodio je svečanu procesiju i nosio moći svetog Vlaha, a u Kotoru je častio svetog Tripuna i Svetu Hozanu, mjesne zaštitnike... Bratski je razumijevao bačke i baranjske Hrvate, koje je postavljao za profesore svoje nadbiskupske gimnazije... Doći će vrijeme, kad će se doznati, što je Stepinac poduzimao u Zagrebu i Beogradu, Rimu, Vatikanu i Berlinu, da se poštuju prava hrvatskog naroda." (dr. Ivan Tomas, 10. ožujka 1960)

USLIŠANJA – ZAHVALNICE – PREPORUKA

Javna zahvala! Dne 19. VII. teško sam stradao u prometnoj nesreći. Lom noge, nosne kosti i razne druge rane. Jedna se rana morala šivati. Bolovi su bili doista jaki. Drugi dan obratio sam se na kard. Stepinca. Bolovi su preko noći nestali i od onda se više nisu vratili. Zacjeljenje je prošlo bez ikakvih komplikacija. Moja je okolina mislila da ja sigurno neću moći ozdraviti.

Nakon 4 godine mogao sam već jednu malu crkvu oslikati u Šibeniku a sada je već prošla godina dana a da nisam osjetio nikakve posljedice.

Ja sam Kardinalu veoma zahvalan za ovu izvanrednu pomoć i preporučujem svakome da se u svakoj nevolji na njega obrati. On je pomagač u svakoj nevolji!

Sa zahvalnim srcem,

o. BERNARD TOMAN O S B
Biograd na moru, 30.IX.1961.

Zahvaljujem uzoritom kardinalu Stepincu na ozdravljenju male Sandice i preporučujem cijelu moju obitelj,

GB MARIJANA - 1961.

Dobrom i dragom kardinalu Alojziju Stepincu velika hvala što se udostojao iskazati mi svoju milost.

22. X. 1962. **N. R. J.**

Hvala Kardinalu na svim primljenim milostima, preporučujem se i nadalje,

10.II.1969. - **Š.B.**

Zahvaljujem svome nebeskom zaštitniku, nadbiskupu kard. Stepincu, za čudesne milosti!

Tomislav 1989.

Vječna hvala kard. Stepincu na uslišanoj molitvi

A.B.

Hvala za pomoć pri operaciji

M. **Maček**, Ljubljana

"Milošću Božjom, a na zagovor Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca, zadobila sam tjelesno ozdravljenje. Hvala mu, i neka ga Bog proslavi čašću oltara. Sa štovanjem!",

Marica **Gradinščak**,
41000 Zagreb, Vrteci 11

"Zahvaljujem na primljenoj milosti kardinalu Stepincu. Uslišane su moje molitve! Hvala!",

Marica **Džepina**,
Andrije Hebranga 6D 9/II,
55000 Slavonski Brod.

Spoštovani urednik Glasnika Sluge Božjega Alojzija Stepinca!

Kot sosednji župnik Vaše Lepe naše... se oglašam z željo, da mi pošiljate Vaše glasilo: Sluga Božji Alojzije Stepinac. Želim postati Vaš redni naročnik in to pošiljajte mi vedno 2 izvoda. Z velikim veseljem sem prečital prvo številko in sem jo že oddal. Morda še imate kakšen izvod prve številke. Eden izvod bi rad podaril našemu mariborskemu škofu dr. Francu Krambergerju. V naši škofiji poteka prizadevanje za proglašenje k blaženim in svetnikom kauza Antona Martina Slomška, prvega mar. škofa. Sedaj se že vrsto let udeležujem obletnice smrti Bož. Sl. Alojzije Stepinca 10. februarja. Z velikim zanimanjem preberem vse, kar je zapisano o tem velikem Božjem možu. Jaz sem že bil osebno deležen velikih milosti prav po zaslugi njegove priprošnje. Delim z vami veselje in hrepenenje, da bi dočakali tisti srečni dan, ko bo Alojzije Stepinac proglašen k blaženim in k svetnikom. Škoda, da nimamo na našem slovenskom jeziku prevoda njegovega življenjepisa. O ko bi kdo našel, in gadal prevesti, da bi tudi med našim narodom lahko spoznali tega velikega moža, ki je moral toliko trpeti, biti zasramovan in prikazan v samo slabi luči. V ta namen si še bom prizadeval, da bi med našim narodom spoznali njega, ki ga nosim globoko v srcu in z veliki zaupanjem obiščem njegov grob v katedrali. Lepo Vas pozdravljam z najboljišmi željami za bližnje velikonočne praznike, Vam vdani Franc **Strašek**, župnik Sv. Eme, Sv. Ema, 10. 3. 1994, Sv. Ema 37 - SLO - 63253 Pristava pri Mest.

* * *

"Zahvaljujem kardinalu A. Stepincu, što je uz njegov zagovor moj sin riješio neke svoje egzistencijalne probleme, a nadam se da će postupno onako kako je to u skladu s Bogom, ostvariti i ostale, kao i mnogi drugi mladi koji su zahvaljujući vremenu u kojemu su živjeli ostali prikraćeni za mnoge istinske vrijednosti u životu. Neka nam svima i dalje pomaže Gospodin Bog na zagovor kardinala Alojzija Stepinca. Zahvalna majka - Karlovac, 17. 2. 1994.

* * *

"Zovem se Marija Jukić, rođena 28. 2. 1942. u Kaštel Starom, Ovim pismom željela bih posvjedočiti o uslišanoj molitvi po zagovoru nadbiskupa Alojzija Stepinca. Rođena u katoličkoj obitelji, do moje 20. godine nisam ništa lijepo čula o blagopokojnom Nadbiskupu. U školi sam o njemu čula kao o zlikovcu i ratnom zločincu. Župnik ga na vjeronauku nikad nije spominjao. U mojoj 20. god. u obitelji pok. Branka Fonfonje iz Kaštel Starog čula sam divna svjedočanstva o Nadbiskupu, o njegovoj svetosti, vjeri i vjernosti Katoličkoj Crkvi, rodoljublju i mučeništvu. To je bilo prvi put da sam doznala istinu o kardinalu Alojziju Stepincu.

A sada o mom osobnom iskustvu uslišene molitve po zagovoru našeg sveca Kardinala. 4. studenog 1968. u splitskom rodilištu u porodu mi umire prvorođeno dijete. Od tada počinju moje nevolje. 1969. gubim još dvoje djece. Moja želja da rodim živo i zdravo dijete bila je tako jaka da nisam štedjela ni svoj vlastiti život. Prijatelji su mi savjetovali da otiđem u Zagreb, jer da su tamo liječnici bolji. U dogovoru s dr. Drežonlićem dolazim u Zagreb 15. 6. 1970. Kako sam uvijek imala veliko pouzdanje u Gospodina, prije odlaska na Petrovu kliniku odlazim u zagrebačku Katedralu. Potražila sam kip Majke Božje, jer sam znala da bez Gospodina liječnik sam ne može puno učiniti. Kad sam ušla u Katedralu, a to mi je bio prvi put, ugledala sam grob pun cvijeća i upaljenih svijeća. Tog trena sjetila sam se svjedočanstva mog prijatelja Branka, koji mi je pričao o uslišanim molitvama na Kardinalovu grobu. Molila sam na tom svetom mjestu da me Gospodin blagoslovi i da rodim živo i zdravo dijete.

Na vratima Katedrale prema meni je išla jedna žena i ispruženih ruku me molila za milostinju. Rekla mi je da ona ima puno djece, a da za njih nema kruha. Tog trena ja sam znala da je moja molitva uslišana. Otišla sam k liječniku, koji mi je poslije svih pretraga rekao da ne zna zbog čega ne mogu do kraja donijeti živo dijete. Njegova je preporuka bila da kad budem trudna dođem u Zagreb, i da će me on voditi kroz cijelu trudnoću. 10. 7. 1971. u splitskom rodilištu sam rodila živo i zdravo dijete; nisam dolazila u Zagreb. Mojoj djevojčici dala sam ime Karmen po blagdanu Gospe Karmelske, koja se slavi 16. 7. Karmen je danas student na osječkom Sveučilištu Josip Juraj Strossmayer. Ona ni jednu svetu nedjeljnu misu ne propušta. Rat je provela u Osijeku bez ikakvih posljedica. Ona zna da je došla na ovaj svijet po zagovoru našeg Nadbiskupa, sveca i mučenika. Ona to zna od ranog djetinjstva.

Sluga Božji u pratnji Vlč. Vladimira Dumbovića, katehete i mons. Leopolda Rusana, remetskog župnika, te tisuća školske djece iz Kustošije i drugih zagrebačkih župa na molitvenom hodočašću za mir u Remete, 22. lipnja 1943.

I na svom radnom mjestu svjedočila sam da sam rodila dijete po zagovoru Alojzija Stepinca. Moja šefica, član SK, ljutito je rekla da je on zlikovac, a ja sam mirno odgovorila da je on veliki svetac. Na Bogojavljenje, 1975. godine, rodila sam još jednu djevojčicu, moju Nedu. Ona je našem nadbiskupu Franji Kuhariću uručila buket cvijeća i pozdravila ga u ime cijele župe Kaštel Novi, kada je bio u našem svetištu Gospi Stomoriji. I što da kažem nego da s psalmistom zapjevam: "Velika nam djela učini Gospodin, radujmo se opet, Aleluja!"

Radosna sam što mogu posvjedočiti da sam zagovorom našeg sveca i mučenika nadbiskupa zagrebačkog postala majka, i to sretna majka, jer su moja djeca Božja djeca, na veselje i ponos nama roditeljima, ali i svetoj Katoličkoj Crkvi, za koju je naš Nadbiskup dao svoju mladost i svoj život. Zahvaljujem, i s poštovanjem. Hvaljen Isus i Marija! Vaša Marija **Jukić** - Kaštel Novi, 16. 2. 1994.

* * *

"Poštovani! Čitajući "Glasnik Sv. Josipa" pronašla sam i molitvu kardinalu Stepincu. Tako sam počela devet dana moliti i dogodilo se ono što sam već dugo Gospodina molila da mi usliši. Naime, moj suprug je nakon mnogo godina prestao psovati Boga. Eto, zahvalna sam na uslišanoj molitvi zagovorom našeg dragog kardinala Alojzija Stepinca. Isuse Kriste, molim te da Sluga Božji bude što prije proglašen blaženim. Zahvalna Danica K. - Sv. Nedjelja, 4. 2. 1994.

* * *

"Hvaljen Isus! (...) Šaljem zahvalnicu za zdravlje razuma po zagovoru pokojnog kardinala Alojzija Stepinca. Ana **Marjanović** - Davor, 8. 2. 1994.

* * *

"Zahvala Sluzi Božjemu, kardinalu Alojziju Stepincu. U mnogim sam se potrebama utjecala kardinalu Alojziju Stepincu. U dvije prilike dobila sam njegovu posebnu pomoć. Kada mi je stara majka, koja se potpuno gubi, otišla od kuće te nismo znali gdje se nalazi, na zagovor dragog Kardinala ubrzo je nađena i vraćena kući. Drugom prilikom bila sam u velikoj neizvjesnosti i strahu čekajući nalaz od zadebljanja na prsima. Molila sam dragog Kardinala za sretan ishod. Nalaz je bio u redu. Obećala sam se javno zahvaliti, pa to ovom prilikom i činim. Velika hvala dragom Sluzi Božjemu kardinalu Alojziju Stepincu, uz molbu za daljnji zagovor kod dragoga Boga. Lj. M. - Varaždin, 10. 3. 1994."

"Cijenjeni gospodine uredniče! Doista se Crkva u Hrvata obradovala pojavku Glasnika Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Živo to osjeća svaki istinski štovatelj njegove svete uspomene. Njegovo sveto mučeništvo jest zalog Božjeg blagoslova i milosti, koje će Bog udijeliti po njegovu zagovoru. Hvala Bogu Višnjemu što je već jednom - putem Glasnika - obznanjeno svima onima koji mogu doprinijeti u stvari vezanoj za apostolat kanonizacije Sluge Božjega. Osobna mi je radost da se tako može uznastojati oko toga molitvom i svjedočanstvima. Vi pozivate na duhovnu suradnju sve čitatelje! Mišljenja sam, da bi bio velik nemar ne pristati na odaziv.

Uz to, ako čovjek ima doista posvjedočiti, treba dati k tomu i svoj prilog. Dok sam još kao student dolazio na odmor u svoj rodni kraj, nije to bilo, a niti je prošlo to vrijeme, bez privođenja na informativne razgovore. Tako je jednom u veljači 1986. god. ondašnja komunistička milicija pretresla i oduzela sve simbole, oznake, slike i slikopise vezane za Kaptol, kardinala A. Stepinca i hrvatske povijesne simbole.

Događalo se to u kući mog oca. Pri tom se - od strane komunističkih službenika - žestoko vrijeđalo i napadalo Slugu Božjega kardinala Alojzija Stepinca. Po već utvrđenim načinima milicajci u Benkovcu bijesno su, derući se, uzvikivali, kako to da netko može imati slike jednog ustaše i ratnog zločinca.

Sve pojave i pogrde uz to čovjek nije u stanju izreći, sjećajući se s bolom u duši, s koliko je sotonske mržnje napadan lik i sveta osoba Sluge Božjega. Iz toga je razvidno da nisam mogao proći bez proganjanja i zatvaranja, a velika slika Sluge Božjega i prijepis u veliku bilježnicu iz knjige oca fra Alekse Benigara oduzeti su mi. Uz to su prilikom privođenja slijedile uvrede, da bi se preda mnom ponizio sveti lik nadbiskupa Stepinca, a meni su prijetili da se ostavim Kaptola i Stepinca. Držim da je zasluga i zagovor Sluge Božjega Alojzija Stepinca da sam sve izdržao i pretrpio, te iza te male kušnje izašao jači u vjeri i ljubavi prema Raspetome Kristu i njegovoj Crkvi, za koju je Sluga Božji dao svoj život i do kraja izgarao mučeničkim žarom.

Sve propovijedi (koje sam posjedovao iz *Vjesnika zagrebačke Nadbiskupije*), obrana dra Politea i bilješke iz knjige oca Benigara zaplijenjene su i oduzete, te se i sada nalaze u benkovačkoj postaji pobunjeničke milicije na neslobodnom prostoru. A za podcrtavane retke, povezane uz Kardinalovo raskrinkavanje komunističkih laži i sile, posebice me se udaralo žigom da branim jednog zločinca. No, Bog piše i vodi povijest, i njemu je pravo da sudi, a ne slugama mraka. Kako je za vrijeme zatočeništva Kardinal isticao, "da ne smijemo mrziti", toga se i držimo, jer to je evanđeoski. Bogu na slavu, pouzdajemo se, da će zablistati Sluga Božji Alojzije na rast Kraljevstva Božjeg i učvršćivanje živog svjedočenja Raspetoga u Crkvi u Hrvata. Nakana mi je da ovo bude moj ponizan doprinos za proslavu Božjeg ugodnika, da se njegovo mučeništvo i svetost čim prije proglase.

Stanko **Čirjak**, Solaris, 28. veljače 1994."

Zazivi molitve vjernika s poklicima za duhovni napredak kršćanske zajednice i proslavu Sluge Božjega; izgovorena u cjelosti, u Krašiću, 10. veljače 1994.

Obratimo se Bogu, Gospodaru ljudske povijesti, da nam daruje svoga Duha, Duha zaufane molitve, te nam po Isusu Kristu, našemu vječnom Posredniku i Zagovorniku, podari ustrajnost u vjeri i nepokolebljivu nadu u ovom teškom vremenu te žarku ljubav prema Bogu i bližnjemu.

1. Za Svetoga Oca Papu Ivana Pavla II: da ga svi biskupi i vjernici ljube onom ljubavlju, štuju onim poštovanjem i uza nj prianjaju, kao što je uz Papu prianjao za svoga zemaljskoga života naš Natpastir Alojzije Stepinac - MOLIMO TE!

2. Za nadbiskupa našega Franju i njegove pomoćne biskupe te za cijelu zagrebačku nadbiskupiju: da što dostojnije - vjerni svojoj kršćanskoj prošlosti i zauzeti za svoju kršćansku budućnost - molitveno i studijski proslavimo ovaj devetstogodišnji jubilej svoje nadbiskupije - MOLIMO TE!

3. Da svi mi, poput našeg Natpastira Alojzija Stepinca, zavrijedimo primiti milost dobre smrti sa svim sakramentima umirućih te s ovoga svijeta pođemo u vječnost izmireni s Bogom i sa svima ljudima - MOLIMO TE!

4. Da zagovor svetih rimskih biskupa koji su - kao papa Ivan Četvrti i Osmi, papa Agaton i papa Grgur VII. i toliki drugi - ušli u povijest hrvatskoga naroda: neka izmole od Boga mir našem vremenu i živu i nepokolebljivu vjernost Hrvata Bogu i njegovoj Crkvi - MOLIMO TE!

5. Da se udostojiš, Bože, Oče naš, i zemaljskom slavom svojih svetih proslaviti našega Natpastira, Slugu Tvojega Alojzija, na radost i utjehu svega naroda Božjega - MOLIMO TE!

Isuse Kriste, Pastiru vječni! Ti si slugu svoga Alojzija Stepinca postavio za vjernog i hrabrog pastira Crkvi zagrebačkoj. On je bio neustrašivi branitelj vjere u Crkvi Božjoj u Hrvata. Daj nam svoga Duha da vjeru koju su naši djedovi kroz trinaest stoljeća hrvatskog kršćanstva hrabro sačuvali novi naraštaji sve dublje upoznaju i po njoj založeno žive. Neka svjetlo tvog Evanđelja prožme sav naš pojedinačni, obiteljski i društveni život. To te molimo, Kriste Bože, po molitvama Zagovornice Hrvatske Blažene Djevice Marije, tvoje i naše najvjernije Majke. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Sjaj na grobu

Domovina naša sjaji dragim sjajem
svaka suza za njom biserno je čista
kad srce poleti za ljubljenim krajem
kao sjajna zvijezda, Hrvatska nam blista.

A na starom trgu stoji Katedrala
sa čudesnom snagom, kao feniks-ptica,
blagoslova mnogo vjernima je dala
i primila srce Alojzija Stepinca.

Pa njegova duša diše s Katedralom,
kad zazvone zvona k sebi nas doziva,
milosti će dati velikom i malom,
preko njega Bog nas utjehom dariva.

Ponosni smo na Te pokojniče sveti,
domovinu svoju ponio si sobom,
kao ni Ti, ona nikad neće mrijeti,
poput tvrde vjere sja nad Tvojim grobom.

Ančica Koprek, Zagreb

MILODARI ZA POSTULATURU I TROŠKOVE BEATIFIKACIJE

Prvostolni kaptol zagrebački; Mons. Ivan **DOŠLIN**, kanonik, Zagreb; Preč. Ivan **VRAGOVIĆ**, kanonik, Zagreb; Dr. Matija **BERLJAK**, kanonik, Zagreb; Matija **VEKIĆ**, Zagreb; N. N.; Kristina M., Otočac; Ana **MARJANOVIĆ**, Davor; Lj.M. - Varaždin; **župa "Naše Gospe Kraljice Hrvata"** - Toronto; Mandica **PRIBANIĆ**, Zagreb; N.N. - redovnica; Prof. Vatroslav **LOPAŠIĆ** i supruga Terezija, Zagreb; O. Bernard **RUBINIĆ**, TOR - Hrv. kat. Misija u Mülheimu-Oberhausenu; Vlč. Milan **OSREČKI** (Ekonomat zagreb. nadbiskupije); Fundacija za podizanje spomenika Kardinalu Alojziju Stepincu i uređenje Krašića; Dr. Prof. George **PRPIĆ**, Cleveland; Terezija P., Zagreb; **Zajednica SS. Dominikanki**, Sherbrooke - Canada; Mary **NIKOLICH**, Fairview, U.S.A.; **župa Cleveland** - USA; Vlč. Gojislav **KOVAČIĆ**, župnik - Petrovina; Stanko **KUHARIĆ** - München; Rev. Dominik **ĆORIĆ**, OFM - Sault Ste Marie (Ont.) - Canada; Don Aldo **ROMA**, Padova; Kata **KOKIĆ**, Split; Marija **RADNIĆ** - Granešina; Angela **KAVAŠ**, Požega; S. B. **BAŠIĆ**, SMI - Zagreb.

Štovatelji Sluge Božjega Alojzija Stepinca i prijatelji Kauze njegova proglašenja blaženim mogu dvoje darove poslati poslati preko Zagrebačke banke na ime: Postulatura Kard. Stepinca:

devizni račun: 012101-01-2421741339

dinarski račun: 012101-12-2320444313

U ovoj Jubilarnoj godini, 900-toj obljetnici osnutka zagrebačke nadbiskupije, svakog desetog datuma u mjesecu, u katedrali, pokraj groba Sluge Božjega, služi se sveta Misa za sve prijatelje, dobročinitelje i suradnike u Kauzi proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca.

POBJEDNIK U ZNAKU KRIŽA (2)

Piše: Serafin Romanov

Alojzije srednjoškolac

Po preporuci župnika Stjepana Huzeka Alojzije je nakon završenog osnovnog školovanja u Krašiću, proslijedio srednjoškolsko naukovanje u Zagrebu. Budući da je velečasni Huzek pratio općeljudski i intelektualni razvoj svakog pojedinog djeteta, pri završetku bi svake školske godine odabirao najbolje mladiće i slao ih na daljnje naukovanje. Njegovim poticajem ohrabren i osobnom željom privučen, Alojzije je krenuo putem svećeništva. Zagrebačka nadbiskupija tada nije imala vlastitog malog sjemeništa, pa su sjemeništarci, do 6. razreda gimnazije, stanovali u orfanotrofiju u Vlaškoj ulici u Zagrebu. Gimnazijske nauke završio je na gimnaziji na Gornjem gradu.

Alojzije se, po prirodi je bio zavorene naravi, ubrzo uklopio u život zajednice. Bijaše primjereniji po vladanju nego li po uspjesima u učenju. Zarana je uočeno kako od srca rado prašta nanesene mu nepravde i kako spremno priskače u pomoć gdje se osjećala za to potreba.

Jedna od zabava u orfanotrofiju bijaše kuglanje. Čini se da je i on volio tu igru. Zanimljiva je s njome povezana jedna zgoda, koja zasigurno nije bila razlogom Alojzijeva otpuštanja iz orfanotrofija.

Naime, dok su jednog dana kuglali, njegova je kugla pogodila odojka što ga je Rektor mons. Josip Lončarić bio kupio u nakani počastiti gospodu profesore. Udarac Alojzijeve kugle bio je tako snažan da prasetu nije trebalo drugog udarca. Uginulo je na mjestu!

Njegovi školski kolege hvale Alojzijevu jaku volju i iskrenu pobožnost.

Sluga Božji (sjedi) u vrijeme Prvog svjetskog rata

Po završetku šestog razreda gimnazije, Alojzije je prešao u Nadbiskupsko sjemenište na Kaptolu. Sada je već zreliji i u pozivu sigurniji i, po svoj prilici bio je odlučio postati svećenikom.

Po tadašnjoj uredbi austro-ugraske monarhije pripravnici za svećenički stalež bili su oslobođeni vojne obveze. No u vrijeme kad Alojzije završava gimnaziju, taj je zakon ukinut. Stoga on, nakon uspješno položene mature, 26. lipnja 1916, na kratko pohađa rodni dom, pozdravlja najbliže u obitelji, te istog dana započinje službu kod 96. karlovačke pukovnije u Karlovcu.

Vojni obveznik

U mjesecu srpnju 1916. Alojzije odlazi iz Karlovca na šestmjesečni časnički tečaj u Rijeku. Prve grozne utiske, nakon što je izišao iz ozračja življene vjere i čistoga života, učinili su na njega bogumrske psovke, besramni govori i čini mnogih vojnika. Da sačuva živu vjeru i čistoću srca već u Karlovcu rado je dolazio pred oltar Majke Božje Loretske u franjevačkoj crkvi u Karlovcu, a u Rijeci nedjeljom, dok su drugi vojnici odlazili u bordele i provodili razvratni život, on bi se uspinjao preko 561 stepenice na Trsat, u znamenito svetište Majke Božje Milosti i tu vruće molio da ga Majka Božja čuva vjerna i čista usred valovlja psovki i bestidnosti. Sa ljubavlju se sjeća tih dana. Kad će se petnaest godine kasnije, kao mladi svećenik vraćati iz Rima, nakon sedmogodišnjih bogoslovnih nauka, zaustavit će se upravo na Trsatu i tu će postaviti spomen-pločicu, zahvalnicu, na latinskom jeziku, koja se i danas čuva u kapeli zavjetnih darova, a u hrvatskom prijevodu glasi: "Bogorodici Djevici Mariji u zahvalu za bezbrojna isprošena dobročinstva poklanja - *Alojzije Stepinac.*"

Nakon završenog tečaja polazi kao časnik na talijansko bojište na Piavi. U ratničkim uvjetima nastojao je sačuvati iskrenu vjeru i poštovanje prema svakom vojniku. Znao je i fizički reagirati ako se koji od njih vladao nedolično ili razvratno. Tako se jednom dogodilo, da je neki vojnik izveden na sud jer je spriječio jednog časnika u pokušaju silovanja jedne djevojke. Na takav gnusan čin Alojzije je reagirao osjećajem istinske zaštite ljudskog dostojanstva i pravde. Kad se bude nalazio u sužanjstvu u Krašiću, svoje gnušanje, ali zastupanje moralnih načela glede toga sjećanja iz talijanskog bojišta, posvjedočit će riječima: "U meni je nešto uskipjelo. Da sam ga ja našao u takvom činu, možda bih i ustrijelio takvu zvijer, sjetivši se, kako bi meni bilo, kad bi moju sestru netko silovao. Bio sam tamo zapovjednik straže, odlučno zagovarao nedužnog

vojnika i bio je oslobođen." (VD I, 6.01.1953).

Alojzije je kroz sve vrijeme boravka na talijanskom ratištu pokazivao ljudsku i kršćansku dobrotu prema svakom vojniku. Kada je na ratište došao otac osmero djece, neki brko-Zagorac, bijaše mu žao da takav pogine, pa ga je nastojao zaštititi. Najprije ga je uzeo za posilnoga, a zatim mu je isposlovao kratki dopust s kojega se "brko" više nije vratio (usp. VD III, 10.03.1957).

I prema neprijateljima pokazao se ljudski. Njegov način postupanja u vojsci pokazuje primjernu kvalitetu ljudskosti i otkriva kako se u mislima, duši i srcu vojnika poštuje ljudska osoba, ali i raskrinkava izopačenost onih koji zamišljaju ratove i potstiču okrutnost vojnika.

Jednom je pala obilna kiša i voda se obilno slijevala u talijanske rovove. Da se ne potope, iziđoše van. "Mogli smo ih postrijeljati jednim mitraljezom. Ali, ne!" Ovako je on prosuđivao taj događaj: "Kakvo ti je to junaštvo pucati na ovako postradale? Ni jedan metak nije ispaljen." Ispričao je još jedan doživljaj: "Pred našim rovom virila je noga jednog zakopanog vojnika; naredio sam jednom vojniku iz Karlovca da ga zakopa. On nasmijan iziđe na čistinu, pozdravi Talijane: 'Buon giorno! - Dobar dan!" Oni se malo smetu, ali nisu reagirali. Tako je moj vojnik mogao mrtvog vojnika posvema zakopati." (VD V, 11.11.-1958.).

Događalo se i to da su Alojzijevi vojnici dobacivali cigarete talijanskima, a ovi su im opet uzvraćali narandžama.

Iz pisama što podsjećaju na Alojzijevo vojnikovanje razabire se njegova zahvalnost za dar vjere koja ga je jačala u poteškoćama vojničkog života i kušnjama te tješila u neizbježnim susretanjima sa smrću.

Nekoliko dopisnica što ih je uputio sjemenišnom kolegi Tomi Košutiću, kasnijem župniku u Maruševcu, odraz su čeznuća za sjemenišnom sredinom, Zagrebom, Hrvatskom, ali i svjedočanstvo kako je gimnazijski nauk u njemu postavio solidne temelje.

Majka Barbara r. Penić i Josip Stepinac, roditelji Sluge Božjega

Na dopisnici datiranoj, 3. listopada 1917., Alojzije je zapisao: "Znam, da već misliš da su me otpremili rogati u Hag. Ali neće grom u koprive do sada. Još je Bog na nebu. Već si valjda čuo iz novina kakva je situacija. Sad sam se malo oživio. Krasna zemlja. Još je sve zeleno. Dani krasni, samo noći hladne, ali zato imaš u izobilju odijela i hrane. Pa kad još k tomu zagrmi: "Oj Banovci", "Lijepa naša", "Kano mi gora" onda misliš da si usred Zagreba na kakvim demonstracijama. Da Bog da samo da dođem o Božiću na dopust."

Značajni su pojedini odlomci iz Alojzijevih pisama s bojišta koji govore o njegovom posvemašnjem predanju u volju Božju. Naime, on češće ponavlja misao: "Kako hoće dobri Bog, i kako on odredi bit će najbolje." Jedan takav odlomak iz pisma upućenog god. 1917. stricu mons. Matiji Stepincu, kanoniku Čazmanskog kaptola u Varaždinu, naći ćemo zapisan gotovo od riječi do riječi u pismu upućenom o Božiću 1923. djevojci Mariji Horvat s kojom je bio nakanio osnovati obiteljsko zajedništvo, a glasi: "Pod zaštitom Presvetog Srca Isusova i s vjerničkim pogledom na Pobjednika smrti i pakla, borit ćemo se i nadalje i pobijediti."

U talijanskom zarobljeništvu

Alojzije se s jezom sjeća bitke na Piavi i dana 15. lipnja 1918. Austrijski su vojnici prešli rijeku Piavu. Ratni je plan bio savršeno razrađen. Radilo se o odlučnoj bitci. Obrat se dogodio onoga trenutka kad su dvojica austrijskih vojnika plan ratovanja odali Talijanima. Bili su to jedan katolik iz Sarajeva, neki Djevaković i Srbin Popović. Ubrzo su se Alojzije i njegovi vojnici s ostalom vojskom našli u okruženju, neizbježnom neprijateljskom obruču. Poginulo je oko 30.000 vojnika. Od Alojzijevog odjeljenja ostalo je samo sedam vojnika. Sjeća se kako je i sam jednom spasio živu glavu bjegom u rov u posljednji trenutak, da bi, za talijanske ofenzive, otpočete 2. srpnja 1918., dospio u zarobljeništvo.

Talijanske su ga vojne vlasti najprije odvele u logor Mestre kod Venecije, zatim u Ferraru i naposljetku u Nocera Umbra. Povratnici s bojišta rekli su njegovim roditeljima da je on poginuo. Zavladala je žalost u kući i među rodbinom; preporučilo ga se Svevišnjemu. No, ubrzo je nastalo olakšanje, jer se Alojzije javio telegramom: "Živ-zarobljen!"

Kratice:
VD = Dnevnik Josipa Vranckovića, krašićkog župnika

Molitva za proglašenje blaženim Alojzija Stepinca

Gospodine Bože, ti si sluzi svome Alojziju kardinalu Stepincu udijelio milost, ne samo vjerovati u Isusa Krista nego i trpjeti za njega neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi. Udijeli i nama jakost u ispovijedanju iste vjere i postojanost u trpljenju za nju.

Proslavi Slugu svoga čašću oltara da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tko na zagovor Sluge Božjega bude uslišan, zadobije tjelesno ili duhovno ozdravljenje, ili koju osobitu milost, neka to priopći na adresu:

Postulatura zagrebačke nadbiskupije
Kaptol, 31
HR - 41000 ZAGREB

Kongregacija za postupke proglašenja svetaca odobrila je Kauzu kanonizacije Sluge Božjega Alojzija Stepinca pod brojem: Prot.: usp. **Indexac Status Causarum, III Supplementum,** Citta del Vaticano 1992., str. 25.

Župna crkva Presvetog Trojstva u Krašicu